

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему «Управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк»

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.721-з
Спеціальності -072– Фінанси, банківська
справа та страхування, освітня програма
фінанси і кредит

_____ Коцера А.В. _____

Керівник д.е.н., професор Крилов Д.В.

Рецензент к.е.н, Горбунова А.В.

Запоріжжя – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Освітній рівень магістр
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма фінанси і кредит

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ А.П.Кущик

«___» _____ 2022 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Коцербі Анастасії Василівні

1. Тема роботи: «Управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк»»
керівник роботи: Крилов Денис Валерійович, д.е.н., професор
затвержені наказом ЗНУ від 09 червня 2022 р. № 641-с.
2. Строк подання студентом роботи: 14 листопада 2022 року.
3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності АТ КБ «Приватбанк», Державної служби статистики України, Національного банку України, а також монографічні дослідження, наукові статті та доробки вітчизняних і зарубіжних науковців та спеціалістів.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити сутність управління інвестиційним портфелем банку; виявити фактори впливу на управління інвестиційним портфелем банків; розробити алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури АТ КБ «ПриватБанк»; удосконалити методику оцінки інвестиційного портфеля банку АТ КБ «ПриватБанк»; запропонувати шляхи подальшого розвитку та практичні рекомендації щодо складу інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 18 рис., 29 табл. і 19 формул.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Крилов Д.В., професор	09.06.2022 р.	09.06.2022 р.
2	Крилов Д.В., професор	13.09.2022 р.	13.09.2022 р.
3	Крилов Д.В., професор	04.10.2022 р.	04.10.2022 р.

7. Дата видачі завдання: 09 червня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	09.06.2022 р. – 18.07.2022 р.	виконано
2.	Виконання вступу	18.07.2022 р. – 15.08.2022 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	15.08.2022 р. – 12.09.2022 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	12.09.2022 р. – 03.10.2022 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	03.10.2022 р. – 07.10.2022 р.	виконано
6.	Формування висновків	07.10.2022 р. – 28.10.2022 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	28.10.2022 р. – 05.11.2022 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	14.11.2022 р.	виконано

Студент _____ А.В. Коцеруба
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ Д.В. Крилов
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ І.Ю. Кисільова
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: 116 с., 18 рис., 29 табл., 76 джерел, 3 додатки.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів процесу управління інвестиційним портфелем комерційної установи.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є розвиток теоретико-методичних й організаційних положень та розробка практичних рекомендацій щодо управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк».

Методи дослідження: логічного узагальнення, дедуктивний, фінансово-економічного, факторного, статистичного аналізу, порівняння, групування, кількісного і якісного порівняння, синтетичних та експертних оцінок, графічний метод, метод критичного аналізу та узагальнення теоретичних досліджень.

Одержані результати: розроблено алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури АТ КБ «ПриватБанк», удосконалено методику оцінки інвестиційного портфеля банку, запропоновано шляхи подальшого розвитку та практичні рекомендації щодо складу інвестиційного портфеля.

Результати дослідження адаптовані до особливостей діяльності вітчизняних фінансових комерційних установ та можуть використовуватись й іншими зацікавленими не комерційними організаціями.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОРТФЕЛЬ, УПРАВЛІННЯ, ПРИНЦИПИ, СПРЯМОВАНІСТЬ, ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, СКЛАД, ІНСТРУМЕНТИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ЦІННІ ПАПЕРИ, ЕТАПИ, АЛГОРИТМ.

ABSTRACT

Thesis for the Master's degree: 116 p., 18 fig., 29 tables, 76 sources, 3 appendices.

The research object is the process of managing the JSC CB PrivatBank investment portfolio.

The research subject is the complex of theoretical, methodological and applied aspects of the investment portfolio management process in a commercial entity.

The purpose of the master's degree thesis is to elaborate the theoretical, methodological and organizational provisions and develop practical recommendations for managing the JSC CB PrivatBank investment portfolio.

Research methods: logical generalization, deductive, financial and economic, factorial methods, statistical analysis, comparison, grouping, quantitative and qualitative comparison, synthetic and expert assessments, graphic method, critical analysis method and generalization of theoretical research.

The main tasks of the investigation are as follows: the essence of the investment portfolio and the principles of the form have been formed; the need to form an investment portfolio has been identified; Additional research has been made to the methods of assessing the effective investment portfolio of the commercial bank; an assessment of the effectiveness of the policy of JSC CB PrivatBank was carried out to manage the investment portfolio; the main policy of the investment portfolio was directly filled; the strategy for the formation of the investment portfolio to the bank has been improved; The methodology of effective management of the investment portfolio has been developed.

Results obtained: the algorithm for shaping the JSC CB PrivatBank investment strategy is developed, the methodology for evaluating the bank's investment portfolio is improved, the ways of further development and practical

recommendations on the investment portfolio structure are proposed.

The research results are adapted to the activity specifics of domestic financial commercial institutions and can be used by other interested non-commercial organizations.

Audition of the results of the investigation. The main results of the additional research were discussed at the scientific and practical conferences: XVII International Scientific and Practical Conference "Viliks and Prospects for the Development of New Economics on the World", State and Regional Development" (Zaporizhzhya, 2022).

Publikatsii. Behind the materials of the article published 2 drukovani pratsi, tom numerals: 1 article and 1 tezi for the mothers of scientific conferences.

INVESTMENT PORTFOLIO, MANAGEMENT, PRINCIPLES, FOCUS,
INVESTMENT ACTIVITY, STRUCTURE, TOOLS, EFFICIENCY,
SECURITIES, STAGES, ALGORITHM

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	12
1.1. Функції, принципи формування та значення інвестиційного портфеля.....	12
1.2. Необхідність формування інвестиційного портфеля.....	24
1.3. Методи оцінки ефективності інвестиційного портфелю комерційних банків.....	34
2. Оцінка ефективності політики АТ КБ «ПриватБанк» щодо управління інвестиційним портфелем	44
2.1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА БАНКУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	44
2.2. Оцінка фінансово – економічної діяльності.....	57
2.3. Аналіз управління інвестиційним портфелем	77
3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	85
3.1. Напрями поліпшення інвестиційного портфеля.....	85
3.2. Обґрунтування стратегії формування інвестиційного портфеля банку.....	90
3.3. Розробка методики оцінки інвестиційного портфеля банку.....	97
ВИСНОВКИ.....	106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	110
ДОДАТКИ.....	117

ВСТУП

Сучасний розвиток економічних відносин у суспільстві ставить якісно нові вимоги до наукових розробок в цілому і, зокрема, у сфері антикризового управління фінансовими установами. Проблема управління банківською установою залежить від низки факторів підвищення якісної стратегії інвестиційної діяльності. Як теоретичні дослідження так і практичне застосування інструментів управління інвестиційним портфелем банку потребує постійного удосконалення, адже залежить від постійних змін зовнішнього середовища та потребує оперативного та ефективного реагування на них. В свою чергу, якість та ефективність інвестиційної діяльності досягається завдяки цілеспрямованості формування сукупності фінансових інструментів та об'єктів, що складають інвестиційний портфель.

Дискусія щодо складу інструментів інвестиційного портфеля, методів їх використання та напрямків підвищення ефективності управління інвестиційним портфелем в цілому, обумовлена різними науковими підходами науковців. Серед вітчизняних науковців особливий внесок у дослідження питання управління інвестиційним портфелем банківської установи внесли: Балацький О. Ф., Борщ Л. М., Вовчак О. Д., Гуткевич С. О., Єрмошенко М. М., Микитюк П. П., Мойсеєнко І. П., Петухової О. М., Удалих О. О., Черваньов Д. М., Череп А. В., Щербіна В. С., Циглик І. І. та ін.. Багато з наведених вище науковців продовжують дослідження пошуку шляхів підвищення ефективності управління інвестиційним портфелем. Управлінню інвестиційним портфелем присвячено багато і праць закордонних науковців, серед яких Бехтерева Е. В., Грязнова А. А., Дука А. П., Тянь Р. Б., Киселева Н. В., Лахметкина Н. І., Макарова М. В., Подшиваленко Г. П., Соколов М. О., Сазонець І. Л., Федорова В. А., Холод Б. І. та ін. Поважаючи існуючий масив наукових дослідження та особистий внесок кожного з наведених вище науковців доцільно зауважити, що питання ефективного та якісного управління інвестиційним портфелем

залишається вирішеним не до кінця та потребує всебічного дослідження та заповнення виявлених прогалин.

Застосування на практиці системи заходів підвищення ефективності управління інвестиційним портфелем передбачає дослідження функцій, принципів та сутності інвестиційного портфеля, визначення доцільності та дохідності результатів його використання, аналізу існуючого стану інвестиційного портфеля комерційної установи, а також практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління ним.

Вище викладене підтверджує необхідність поглибленого дослідження теоретико-методичних основ управління інвестиційним портфелем банку, а також свідчить про актуальність досліджуваної у магістерській роботі проблематики у науковому та практичному плані.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є розвиток теоретико-методичних й організаційних положень та розробка практичних рекомендацій щодо управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк».

Виходячи з цієї мети, були розроблені такі основні задачі дослідження:

- розглянуто сутність, функції інвестиційного портфеля та сформовано принципи його формування;
- визначено необхідність формування інвестиційного портфеля;
- досліджено існуючі підходи до методів оцінки ефективності інвестиційного портфеля комерційного банку;
- проведено оцінку ефективності політики АТ КБ «ПриватБанк» щодо управління інвестиційним портфелем (ІП);
- запропоновано основні напрями поліпшення інвестиційного портфеля;
- удосконалено стратегію формування інвестиційного портфеля банку;
- розроблено методику оцінки ефективності управління ІП.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів процесу управління інвестиційним портфелем комерційної установи.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних фахівців в галузі теорії управління інвестиційним портфелем банку. У роботі використані методи: логічного узагальнення- для узагальнення наукового досвіду з досліджуваної проблематики й викладання послідовності положень магістерської роботи; дедуктивний- для дослідження теоретичних аспектів управління інвестиційним портфелем; фінансово-економічного, факторного, статистичного аналізу, порівняння, зведення та методу групування, кількісного і якісного порівняння; методів синтетичних та експертних оцінок, графічний метод- при оцінюванні фінансового стану банку; критичного аналізу та узагальнення теоретичних досліджень – для теоретичного узагальнення одержаних результатів та формулювання висновків.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, статистичні дані, дані річної фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк», результати власних досліджень та проведеного аналізу.

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями:

- розроблено алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури АТ КБ «ПриватБанк», ефективність використання якого досягається за умови проходження таких етапів як: визначення періоду формування стратегії;
- формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності;

- розробка найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей; розробка стратегічних напрямків інвестиційної діяльності та розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів;

- конкретизація інвестиційної стратегії за періодами її реалізації;

- оцінка розробленої інвестиційної стратегії;

- удосконалено методику оцінки інвестиційного портфеля банку, що базується на проведенні кількісної оцінки складових інвестиційного портфеля через визначення інтегрального показника;

- дістали подальшого розвитку практичні рекомендації щодо складу інвестиційного портфеля, а саме доведено, що до складових інвестиційного портфеля доцільно віднести: торговий портфель; портфель на продаж; портфель до погашення; та інвестиції в асоційовані та дочірні компанії.

Значення результатів кваліфікаційної роботи магістра полягає у тому, що розроблені рекомендації дозволяють керівництву комерційного банку якісно оцінити ефективність існуючого процесу управління інвестиційним портфелем та скорегувати стратегічні управлінські рішення щодо вирішення визначених проблем та заповнення виявлених прогалів.

Практичне значення мають такі розробки як: алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури та методика оцінки інвестиційного портфеля, які значно полегшують процес управління інвестиційним портфелем банку та підвищують його ефективність.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження доповідалися й обговорювалися на науково-практичних конференціях: XVII Міжнародній науково-практичній конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (Запоріжжя, 2022 р.).

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 2 друковані праці, у тому числі: 1 стаття і 1 тези за матеріалами наукових конференцій.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1 Функції, принципи формування та значення інвестиційного портфеля

В сучасних економічних умовах існування банківської системи в Україні залежить від обраної стратегії управління банками. Особливої уваги заслуговують питання здійснення інвестиційної діяльності відповідно до обраної стратегії. Якісна та ефективна інвестиційна діяльність залежить від цілеспрямованості формування сукупності фінансових інструментів та об'єктів реального та фінансового інвестування, що собою уявляє інвестиційний портфель.

Аналіз сучасних наукових праць, присвячених вивченню поняття інвестиційного портфеля показує, що в різних літературних джерелах пропонуються визначення, що мають спільні особливості. До таких особливостей можна віднести думку науковців щодо сукупностей певних інструментів, функцій, встановлених завдань та об'єктів, що собою уявляє інвестиційний портфель.

На сьогоднішній день багато дослідників погоджується з Вовчак С. А. [7] та визначає інвестиційний портфель банку, як сукупність здійснення банком інвестицій з метою одержання прибутку та диверсифікації ризиків. Разом з тим необхідно відмітити, що Мойсеєнко І. П. [35] пропонує наступне визначення: інвестиційний портфель- цілеспрямовано сформована сукупність об'єктів реального, інтелектуального та фінансового інвестування, призначена для реалізації інвестиційної політики комерційного банку в майбутньому періоді (у більш вузькому, але найбільш часто вживаному значенні — сукупність фондових інструментів, сформованих інвестором). Серед загального кола визначень

поняття інвестиційного портфеля доцільно виділити найбільш змістовні, а саме інформаційний портфель комерційного банку – це:

- сукупність інвестиційних активів комерційного банку, зібраних у відповідності з його інвестиційною політикою, які управляються як єдине ціле (з єдиної точки зору) (Петухова О. М.[41]);

- група цінних активів (золото, акції, облігації, опціони), зібраних разом з певною метою (Боярко І. М. [5]);

- цілеспрямовано сформована сукупність об'єктів фінансового та/або реального інвестування, призначена для реалізації попередньо розробленої стратегії, що визначає інвестиційну мету (Бехтерєва С. В. [2]);

- портфель із набором цінних паперів, що входять до нього, випущених урядом, місцевими органами влади, недержавних боргових зобов'язань, акцій і облігацій акціонерних товариств, похідних фінансових інструментів, деривативів й інших видів цінних паперів (Денисенко М. П. [11]);

- сукупність фінансових і реальних інвестицій. Якщо говорити про фондовий ринок, то у вузькому сенсі цього слова під цим терміном мають на увазі абсолютно всі цінні папери незалежно від виду, терміну дії та ліквідності, що належать юридичній або фізичній особі, що виступають як цілісного об'єкта управління (Дука А. П. [13]);

- цілеспрямовано сформована сукупність цінних паперів, придбаних підприємством відповідно до розробленої інвестиційної стратегії фінансового інвестування (Мойсеєнко І. П. [35]).

В науковій літературі достатньо часто в інвестиційний портфель банку ототожнюється з банківським портфелем цінних паперів. Дослідження показало, що ці поняття суттєво відрізняються функціями і складом активів. Інвестиційний портфель банку формується у результаті проведення інвестиційних операцій, під якими розуміють діяльність із вкладення грошових коштів банку на відносно тривалий період часу у цінні папери, нерухомість, статутні фонди підприємств, колекції, дорогоцінні метали та

інші об'єкти інвестування, ринкова вартість яких має здатність зростати і приносити власнику дохід у вигляді процентів, дивідендів, прибутків від перепродажу та інших прямих і непрямих доходів. В свою чергу портфель цінних паперів банку є сукупністю придбаних (отриманих) банком цінних паперів, право на власність, користування та розпорядження якими належить банку та які згруповані за їх типами та призначенням [31, с. 40]. Таким чином, значна частина портфеля цінних паперів банку входить до складу інвестиційного, формуючи фінансові інвестиції.

Денисенко М. П. зазначає, що інвестиції- це витрати на створення, розширення і технічне переозброєння капіталу [16, с. 112], тобто це сьогоdnішні витрати, метою яких є одержання майбутніх вигод. У «Фінансово-кредитному енциклопедичному словнику» інвестиції визначаються як: 1) вкладення грошей для одержання доходу, соціального ефекту; 2) грошові кошти, цінні папери, інше майно, що вкладаються в об'єкти підприємницької і (або) іншої діяльності з метою одержання прибутку і (або) досягнення іншого корисного ефекту [66, с. 355]. Колодізев О. М., Бойко О. В. визначають інвестиції як видатки на створення, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння основного капіталу, а також на пов'язані з цим зміни оборотного капіталу, оскільки зміни у матеріальних запасах здебільшого за лежать від руху видатків на основний капітал [15, с. 69].

Враховуючи наведені визначення інвестицій, можна погодитись із Нікітіним А. В., який пропонує трактувати інвестиції як вкладення капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою забезпечення його зростання в майбутньому періоді [40, с. 201].

Щодо банківських інвестицій, то для їх характеристики використовується вузьке трактування – як довгострокове розміщення активів банку у реальний сектор економіки з метою одержання прибутку [40, с. 5]. Нікітін А. В. дотримується тієї думки, що банківським інвестиціям властива спільна ознака- вкладення коштів у основні фонди підприємств на

порівняно тривалий строк. Тому кредитування капітальних вкладень слід розглядати як інвестиції, якщо банк здійснює контроль за цільовим використанням цих коштів, допомагаючи позичальнику одержати від них заплановану віддачу [40, с. 5].

Залежно від встановлених стратегічних цілей до інвестиційного портфеля має бути включені певні види інвестицій (рис. 1.1).

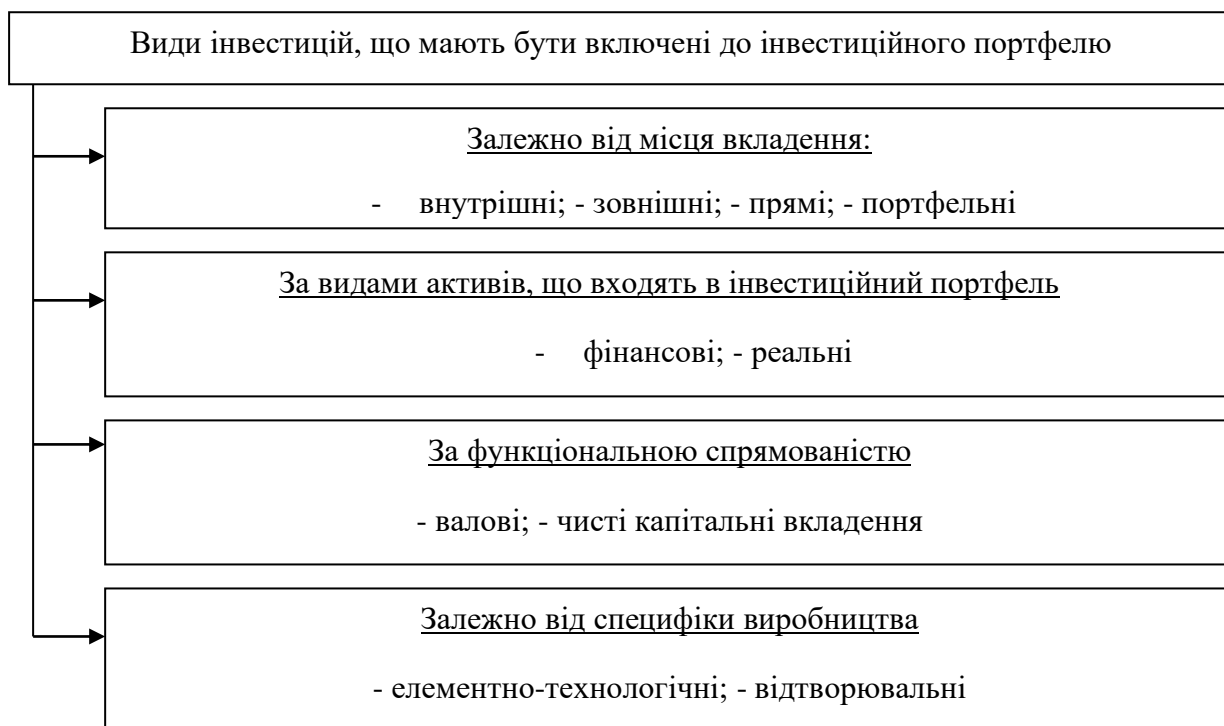

Рис. 1.1 - Види інвестицій, що мають бути включені до інвестиційного портфеля [15, с. 114]

В науковій літературі виділяють наступні види інвестицій: залежно від місця вкладення інвестиції (внутрішні – вкладення капіталу (грошей) однієї країни в комерційного банку цієї самої країни; зовнішні – вкладення в комерційного банку іноземного капіталу; прямі – це вкладення капіталу за кордоном, їх величина дорівнює не менш як 10 % вартості того чи іншого проекту; портфельні – закордонні інвестиції розміром до 10 % вартості капітального проекту, що здійснюється за їх допомогою); за видами активів, що входять в інвестиційний портфель (фінансові інвестиції означають

використання наявного капіталу для придбання (купівлі) акцій, облігацій та інших цінних паперів, що випускаються підприємством або державою; реальні інвестиції – вкладення капіталу в різні сфери і галузі економіки з метою оновлення існуючих і створення нових благ); за функціональною спрямованістю (валові капітальні вкладення – загальна сума одноразових витрат капіталу на просте і розширене відтворення виробничих основних фондів та об'єктів соціальної інфраструктури; чисті капітальні вкладення — витрати лише на розширене їх відтворення); залежно від специфіки виробництва (елементно – технологічна структура – це виражене у відсотках співвідношення між різними елементами (напрямами вкладення) капіталовкладень; відтворювальна структура являє собою співвідношення довгострокових витрат на просте та розширене відтворення основних фондів і витрат лише на розширене їх відтворення).

Проведене дослідження показує, що інвестиційні портфелі поділяються на безліч типів, але можна виділити основні, що характеризують інвестиційний портфель за такими напрямками:

- за видами;
- за пріоритетною метою інвестування;
- за досягненням встановленої мети інвестування;
- за відношенням до ризику;

Дослідження наукових джерел щодо встановлення основних типів інвестиційних портфелів (рис. 1.2) показує, що існує єдина думка, щодо наступних визначень: портфель реальних інвестиційних проектів формується за рахунок об'єктів реального інвестування всіх видів; портфель зростання формується за рахунок об'єктів інвестування, що забезпечують досягнення високих темпів зростання капіталу (при високому ризику); портфель доходу формується в основному за рахунок об'єктів інвестування, що забезпечують досягнення високих темпів зростання доходу (за якими також рівень ризику досить високий); збалансований портфель характеризується повною реалізацією цілей його формування шляхом

відбору інвестиційних проектів або фінансових інструментів інвестування, які найбільш повно відповідають цим цілям; незбалансований портфель характеризується невідповідністю складу його інвестиційних проектів або фінансових інструментів інвестування поставленим цілям його формування; консервативний містить найменшу кількість ризиків, передбачає менший прибуток; агресивний – підходить людям, які не бояться ризикувати; збалансований – портфель, в якому рівні частки займають обидва показника – стабільність і ризик.

Рис. 1.2 - Типи інвестиційних портфель [згруповано автором]

Інвестиційний портфель є тим інструментом, за допомогою якого інвестору забезпечується оптимальне для нього співвідношення прибутковості і ризику інвестицій. Оскільки усі фінансові інвестиції (цінні папери) розрізняються за рівнем прибутковості і ризику, їхні можливі сполучення в портфелі змінюють ці характеристики, а у випадку оптимального їхнього сполучення можна домогтися значного зниження ризику інвестиційного портфеля. Широко відомий принцип

диверсифікованості при формуванні інвестиційного портфеля, відповідно до якого збільшення числа типів цінних паперів, що включаються в портфель, приводить до зниження ризику даного портфеля.

Формування будь якого інвестиційного портфеля відбувається відповідно до встановлених принципів. У ряді досліджень виявлено, що науковці та фахівці виділяють наступні принципи формування інвестиційних портфелів:

1. Дохідність;
2. Безпека вкладень;
3. Зростання вкладень;
4. Можливість швидкого та безболісного перетворення цінних паперів;

Щодо принципу дохідності науковці зазначають, що формування інвестиційного портфеля передбачає можливість отримання інвестором певних доходів у майбутньому, які складаються з курсової різниці та дивідендів чи процентів по даним цінним паперам. Під час визначення дохідності цінних паперів основним показником є ставка дивіденду компанії, яка визначається відношенням чистого прибутку акціонерного товариства, що йде на виплату доходів по цінних паперах, до статутного фонду цього акціонерного товариства (виражена у відсотках). Після цього ставка дивіденду порівнюється з середньою процентною ставкою по довгостроковим вкладам населення і депозитам. Якщо відношення цих двох показників менше одиниці, то дохідність таких цінних паперів буде недостатньою і це приведе до відтоку інвесторів [71, с.211].

Наступним принципом серед зазначених вище виступає безпека вкладень. Безпека – це здатність емітента взяти відповідальність перед інвестором за залучені кошти і забезпечити їх захист від можливих потрясінь [45, с. 315]. Захист інвестора здійснює держава за допомогою законодавчої бази чим забезпечує достатньо високий рівень безпеки для вітчизняних підприємств. Найменш безпечними цінними паперами вважаються прості акції, а найбільш стійкими (з точки зору безпеки) можна

вважати державні цінні папери, привілейовані акції і облігації (при стабільній економіці) [10, с.213].

Зростання вкладень є чи не найважливішим принципом формування інвестиційних портфелів адже практично ототожнюється з основною метою цього процесу. Зростання вкладень може відбуватися в швидкому, середньому, та незначному темпі. Цінними паперами, що забезпечують великий ріст, вважаються прості акції молодих компаній, які впроваджують нові технології і "ноу-хау". Але такі цінні папери водночас, є високо ризикованими для інвестора. Середній ріст капіталу дають довгострокові облігації та привілейовані акції. Незначний темп зростання забезпечують короткострокові облігації.

Можливість швидкого та безболісного перетворення цінних паперів у гроші є достатньо вагомим показником ліквідності для інвестора. Ліквідність- властивість фінансового засобу перетворюватись у гроші. При визначенні ступеня ліквідності враховується час, за який можна перетворити даний фінансовий засіб у гроші, та витрати, пов'язані з таким перетворенням. Таким чином для визначення рівня ліквідності інвестори користуються такими показниками:

- час трансформації фінансового ресурсу в гроші;
- розмір фінансових витрат інвестора, що з цим пов'язані [4, с.85].

Забезпечення ліквідності фінансових інвестицій є важливою передумовою інфляційного захисту вкладень та їх своєчасної трансформації у грошові активи. Ліквідність за облігаціями та ощадними сертифікатами пов'язана з періодом їх погашення, а за акціями та інвестиційними сертифікатами залежить від попиту на фондовому ринку. Для підтримки високої ліквідності інвестиційного портфеля потрібно більш детально оцінювати інвестиційні якості цінних паперів і включати в портфель лише ті інструменти, ліквідність яких не викликає сумніву.

Деякі вчені не виділяють ліквідність як окрему інвестиційну мету, оскільки ліквідність багато в чому залежить від інших основних принципів інвестування.

Жоден із цінних паперів не може володіти одночасно усіма перерахованими властивостями, оскільки вони взаємовиключають одна одну. Збільшити дохідність фінансових інвестицій можна шляхом ефективного управління та урахування ризиків і дохідності цінних паперів, включення в інвестиційний портфель тих цінних паперів, норма поточної дохідності яких прийнятна для інвестора і відповідає меті формування його портфеля [6, с. 547].

Отже, вибір тих чи інших цінних паперів залежить, в першу чергу, від цілей інвестора. Однак основною метою будь-якого інвестора буде знайти оптимальний варіант формування портфеля різноманітних цінних паперів.

Дослідивши поняття інвестиційного портфеля та виділивши основні принципи його формування доцільно встановити основні його функції. В наукових джерелах сучасними науковцями та фахівцями пропонується виділити наступні функції інвестиційного портфеля:

- стабілізація прибутків банку незалежно від фаз ділового циклу;
- компенсація кредитного ризику по портфелю банківських кредитів;
- забезпечення географічної диверсифікації;
- підтримка ліквідності;
- зниження податкового тягаря;
- використання портфеля в якості застави;
- страхування банку від втрат у результаті зміни процентних ставок;
- забезпечення гнучкості банківського портфеля активів;
- поліпшення фінансових показників банківського балансу завдяки якості цінних паперів.

Якісне виконання функцій інвестиційного портфеля має забезпечити процеси відтворення капіталу і підтримки її темпів розвитку. Суть функції в такому контексті полягає в забезпеченні і фактично, поширюється не тільки

на процеси виробництва, накопичення і споживання, а й на природно-технічні та соціальні явища, на розвиток інфраструктури.

За допомогою виконаних функцій інвестиційного портфеля, здійснюється розподіл сукупно суспільного продукту (СВП) в його грошовій формі між окремими суб'єктами, рівнями і сферами суспільного виробництва і видами діяльності. Характер розподільних процесів безпосередньо залежить від цільових орієнтирів, пріоритетів, поставлених державою завдань. При цьому інвестування взагалі, як реалізація відносин розподілу, відповідає цілям життєдіяльності суспільства, виражає форму присвоєння економічних благ, а також використовується як спосіб вирішення суспільних протиріч. Процес перерозподілу здійснюється через: бюджетну сферу в ході сплати податків, що не податкових платежів як комерційного банками так і населенням, а так само в ході фінансування з бюджету видатків підприємств і громадян; фінансовий ринок шляхом залучення додаткових грошових коштів за допомогою випуску цінних паперів, отримання банківських кредитів, відсотків, дивідендів; через страховий ринок в процесі сплати страхових внесків виплати і отримання страхових винагород.

Реалізація функцій інвестиційного портфеля дозволяє контролювати рух до встановленої мети, тобто виробляти такі регулюючі механізми, які забезпечують, як мінімум, рівноважний стан економічної системи.

Основною функцією інвестиційного портфеля виступає можливість корегування менеджменту банку у відповідності до встановлених цілей діяльності яких неможливо досягти інакше. На підставі аналізу, мети, цілей та завдань комерційного банку формується прогноз інвестиційного ринку в цілому і діяльності окремо. Виходячи з цільових напрямлень розвитку (загальної стратегії економічного розвитку) комерційного банку і його інвестиційних можливостей (наявність внутрішніх і можливість залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів) і прогнозу кон'юнктури інвестиційного ринку, формується система цілей інвестиційної діяльності: участь в

інвестиційних проектах (ІП) і цільових інвестиційних програмах держави, галузі, регіональних її основні напрямки на довгостроковий період. Визначаються найбільш пріоритетні завдання на короткостроковий період.

Разом з тим, виконання функцій інвестиційного портфеля передбачає визначення загальної потреби в інвестиційних ресурсах, необхідних для реалізації інвестиційної стратегії. Для цього розраховується можливість формування інвестиційних ресурсів за рахунок всіх можливих джерел (власних, залучених та запозичених), визначається доцільність залучення для реалізації інвестиційної стратегії засобів. Обов'язково необхідно оптимізувати структуру джерел інвестиційних ресурсів і забезпечити ефективність і раціональність їх використання. Необхідно забезпечити фінансову стійкість і платоспроможність комерційного банку.

З метою оптимізації прийняття стратегічних рішень вибираються для вивчення і аналізу інвестиційні проекти, які найбільш відповідають інвестиційної стратегії комерційного банку; проводиться ретельна їх експертиза, розраховуються показники економічний ефект позитивності кожного окремого ІП та здійснюється їх відбір за певними критеріями. Розглядаються пропозиції фінансових інструментів (цінних паперів) на ринку; оцінюються окремі показники їх інвестиційних якостей; здійснюються розрахунки їх реальної ринкової вартості; вибираються найбільш ефективні.

З урахуванням можливостей залучення інвестиційних ресурсів і розрахованих показників прибутковості і рівня ризику по кожному ІП та фінансовим інструментом проводиться відбір для їх безпосереднього реалізації за такими етапами:

- формується інвестиційний портфель і оптимізуються пропорції між реальними і фінансовими інвестиціями в цілому;
- обираються в розрізі кожної з форм найбільш ефективні (співвідношення дохідності та ризику) ІП (фінансовий моніторинг (ФМ) для інвестування);

- проводиться оцінка ліквідності портфеля;
- розробляються календарні плани реалізації окремих ІІ та їх бюджети.

- формуються різні види планів щодо поточного планування і управління інвестиційними програмами і проектами, що дозволяє забезпечити ефективне управління сформованого інвестиційного портфеля;

- формується система показників, пов'язаних з реалізацією кожної інвестиційної програми та окремих інвестиційних проектів; визначається періодичність збору та аналізу інформації; визначаються основні та фактори щодо затримки або відхилення за всіма показниками кожного проекту, що дозволяє оперативно реагувати і ліквідувати різні перепони щодо ефективної реалізації програм і проект.

Внаслідок зміни факторів зовнішнього і внутрішнього характеру фактична або очікувана ефективність окремих інвестиційних проектів (ФМ) може виявитися набагато нижче розрахованої, а тому приймається рішення про вихід з таких інвестиційних проектів (продаж окремих фінансових інструментів) і визначаються форми цього виходу (реалізація, акціонування).

Дотримання якісного виконання функцій інвестиційного портфеля забезпечується вирішення таких стратегічних цілей, як оновлення засобів виробництва, активізацію самих рухомих і швидко мінливих його елементів, розвиток науки і техніки. У цій своїй ролі інвестиційний портфель, по суті, обслуговує розвиток, визначає його темпи росту і якісні характеристики.

Ефективність інвестиційної діяльності комерційного банку значною мірою залежить від формування та подальшого управління інвестиційним портфелем.

Таким чином, на основі отриманих результатів дослідження функцій принципів та значення інвестиційного портфеля комерційного банку можна зробити висновок, що в сучасній науковій літературі різними науковцями та фахівцями приділено достатньо уваги аналізу встановленої проблематики. Проте залишається потребу у структуруванні наукових думок та виділенні

основних положень.

В процесі обробки отриманої інформації під час дослідження встановлено значення інвестиційного портфеля, як в економічній діяльності комерційних банків, так і його вплив на економічну ситуацію країни в цілому.

Встановлено принципи користування інвестиційним портфелем та доведено актуальність та необхідність їх дотримання в процесі стратегічного управління інвестиційним банком.

Виділено основні функції інвестиційного портфеля в комерційних банках виконання яких забезпечує підвищення ефективності прийнятих рішень стратегічного управління.

1.2 Необхідність формування інвестиційного портфеля

Інвестори змушені постійно приймати різноманітні рішення. В одних випадках цей вибір може не вплинути на подальшу долю його справи, в інших – від нього може залежати все. Щоб прийняти обґрунтоване рішення інвестор повинен володіти певним досвідом, знаннями та інформацією. Однак, це не завжди можливо, тому їм доводиться ризикувати.

Комерційні банки все частіше стикаються з проблемою формування оптимального інвестиційного портфеля. Перш за все це пов'язано з появою на українському ринку великої кількості емітентів. За таких умов комерційним банкам все складніше стає приймати правильні рішення і не припускати помилок, здійснивши інвестиції у комерційного банку, які в майбутньому відмовляться виконувати власні зобов'язання, тобто оголосять дефолт. Крім того, інвестиційна діяльність комерційних банків дещо обмежена нормативними актами Національного банку України і його вимоги не можуть не братися до уваги під час управління банківським інвестиційним портфелем.

Діяльність комерційних банків як інвесторів на фондовому ринку, стратегії формування їх інвестиційних портфелів виступали об'єктом дослідження багатьох вітчизняних учених-економістів, зокрема, Балацький О. Ф. [1], Борщ Л. М. [3], Гуткевич С. О. [9], Удалих О. О. [63], Черваньов Д. М. [69], Череп А. В. [70], Щербіна В. С. [76], Циглик І. І. [68] та іншим. Віддаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних і зарубіжних учених з даної проблематики, слід зауважити, що питання управління інвестиційним портфелем комерційного банку залишається актуальним як на теоретичному, так і на прикладному рівнях, зокрема з позицій застосування комплексного підходу до формування інвестиційного портфеля і врахування особливостей інвестиційної діяльності комерційних банків.

Головною метою формування інвестиційного портфеля комерційного банку є забезпечення реалізації її інвестиційної стратегії шляхом відбору найбільш ефективних і безпечних інвестиційних проектів і фінансових інструментів. З урахуванням обраної стратегії розвитку комерційного банку та особливостей здійснення інвестиційної діяльності конкретною метою формування інвестиційного портфеля може бути забезпечення: високих темпів зростання капіталу; високих темпів зростання доходу; мінімізації інвестиційних ризиків; достатньої ліквідності інвестиційного портфеля.

Формування інвестиційного портфеля здійснюється після забезпечення передумов для інвестування, а саме: задоволення життєвих потреб (юридичної або фізичної особи); сформування мінімального запасу грошових коштів на рахунку або ліквідних активів на випадок виникнення гострої потреби в готівкових коштах; забезпечення страхування від нещасних і інших непередбачених випадків.

Аналіз наукових праць [56, 57, 54, 58, та ін.], присвячених проблематиці визначення основних етапів формування інвестиційного портфеля у відповідності до потреб комерційного банку, дозволяє виділити кілька ключових етапів: визначення інвестиційних цілей і типу портфеля;

визначення стратегії управління портфелем; проведення аналізу цінних паперів і формування портфеля; оцінка ефективності портфеля; ревізія портфеля (рис.1.3).

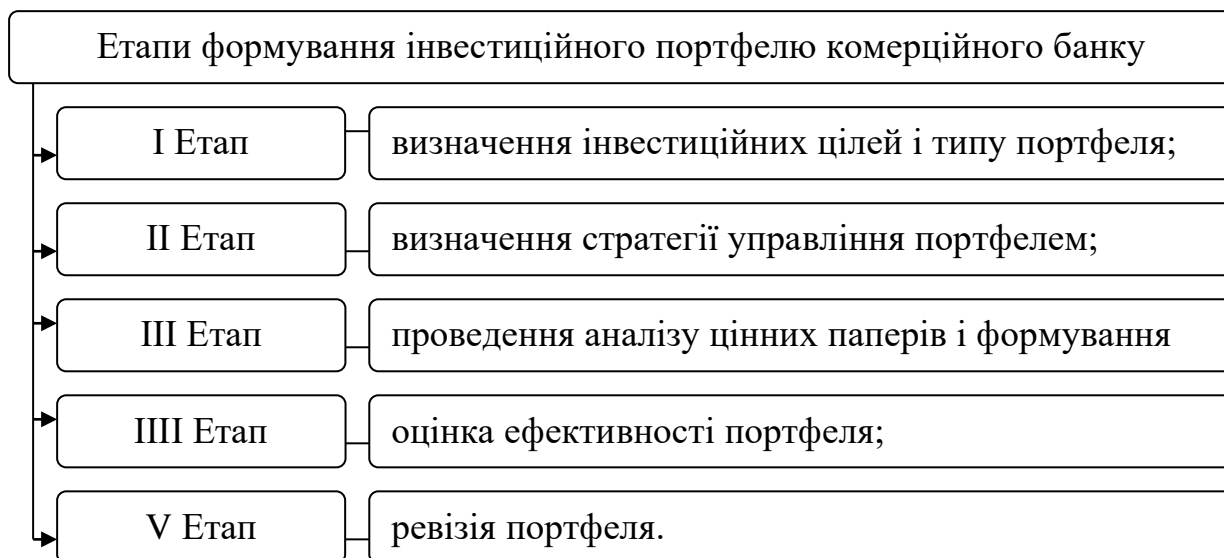

Рис. 1.3 - Етапи формування інвестиційного портфеля комерційного банку [згруповано автором]

На рис. 1.3 першим етапом формування інвестиційного портфеля комерційного банку зазначено визначення інвестиційних цілей, що насамперед пов'язано з потребою визначення інструментів портфеля. Перед встановленням цілей інвестування необхідно визначити: для фізичної особи – необхідний рівень доходів після виходу на пенсію, для юридичної особи – стабільність і стійкість свого фінансового становища в тривалій перспективі. Основними цілями можуть бути, зокрема, безпека вкладень, їх прибутковість, зростання капіталу. Пріоритет тих чи інших цілей визначає тип портфеля [46, с. 68].

На другому етапі формування інвестиційного портфеля комерційного банку необхідно визначити стратегію управління портфелем (активна чи пасивна; управління власними силами або передача портфеля в довірче управління; технології управління портфелем і правила прийняття рішень про купівлю – продаж паперів).

Третій етап формування портфеля передбачає проведення аналізу цінних паперів і їх придбання. Успіх інвестицій цілком залежить від інформації про майбутню прибутковість тих чи інших акцій. Біржові курси практично миттєво відображають все, що відбувається у найвіддаленіших куточках світу. Коли в Лос-Анджелесі вводять законодавчі обмеження на діяльність тютюнових компаній, це позначається на цінах на сигарети в усьому світі. Якщо в Бразилії відбувається вибух на нафтопереробних заводах, курс акцій англійських хімічних компаній, яким це нещастя тільки на руку, вмить злітає [39, с.123].

Четвертий етап процесу управління портфелем цінних паперів (оцінка ефективності портфеля) пов'язаний з періодичною оцінкою ефективності портфеля з точки зору фактично отриманого доходу та ризику, якому піддавався інвестор, і зіставлення отриманих результатів з цілями клієнта (інвестора). З цією метою розраховуються показники дохідності та надійності портфеля і зіставляються з прийнятими критеріями його ефективності.

Останнім, але не менш важливим етапом формування інвестиційного портфеля комерційного банку на рис. 1.3 зазначено ревізію портфеля з метою видалення суперечності зі зміною економічних обставин, що не залежать від банку.

Під час формування інвестиційного портфеля комерційні банки повинні визначатися з пріоритетними цілями інвестиційної діяльності, так як в значній мірі конкретні цілі формування інвестиційного портфеля є альтернативними. У свою чергу встановлені цілі можуть бути покладені в основу визначення показників при формуванні портфеля [16, с. 121].

Формування інвестиційного портфеля комерційного банку базується на п'яти принципах (рис. 1.4).

Принцип забезпечення реалізації інвестиційної стратегії впливає з наступності довгострокового і середньострокового планування інвестиційної діяльності комерційного банку та підпорядкованість завдань

середньострокового планування довгостроковим стратегічним цілям. Цілі формованого портфеля комерційного банку повинні бути співвіднесені з цілями його інвестиційної стратегії.

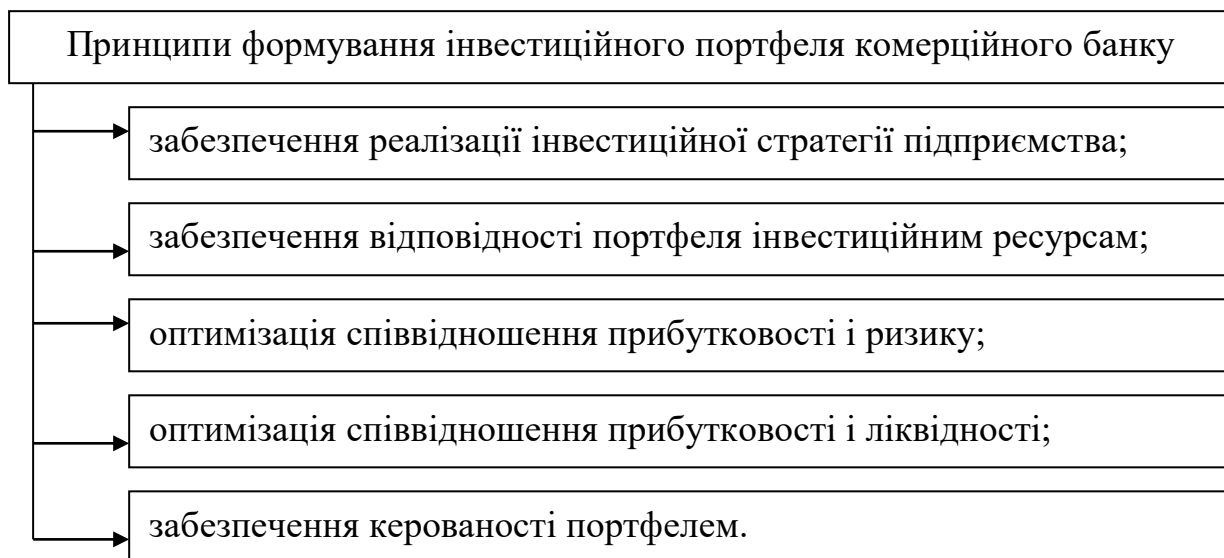

Рис. 1.4 - Принципи формування інвестиційного портфеля комерційного банку [згруповано автором]

Принцип забезпечення відповідності портфеля інвестиційним ресурсам означає необхідність строгій співвіднесеності загальної капіталомісткості відбираються в портфель інструментів і об'єктів з обсягом наявних інвестиційних ресурсів. Реалізація цього принципу визначає обмеженість відбираються в портфель об'єктів можливостей їх фінансування [15, с.58].

Принцип оптимізації співвідношення доходності та ризику пов'язаний з конкретними пріоритетними цілями формування портфеля. Оптимальні пропорції між показниками ризику і доходу досягаються шляхом диверсифікації портфеля. Принцип оптимізації співвідношення доходності та ліквідності також визначає необхідні пропорції між цими показниками, виходячи з пріоритетних цілей формування інвестиційного портфеля. При цьому оптимізація повинна враховувати забезпечення фінансової стійкості і поточної платоспроможності комерційного банку.

Принцип забезпечення керованості портфелем означає необхідність врахування можливостей кадрового складу комерційного банку з оперативного управління портфелем, його моніторингу, ревізії та здійснення необхідного реінвестування коштів.

Виходячи із спрямованості і масштабів інвестиційної діяльності інвестиційний портфель комерційного банку включає портфель капітальних вкладень (реальних інвестиційних проектів) та портфель цінних паперів (рис.1.5).

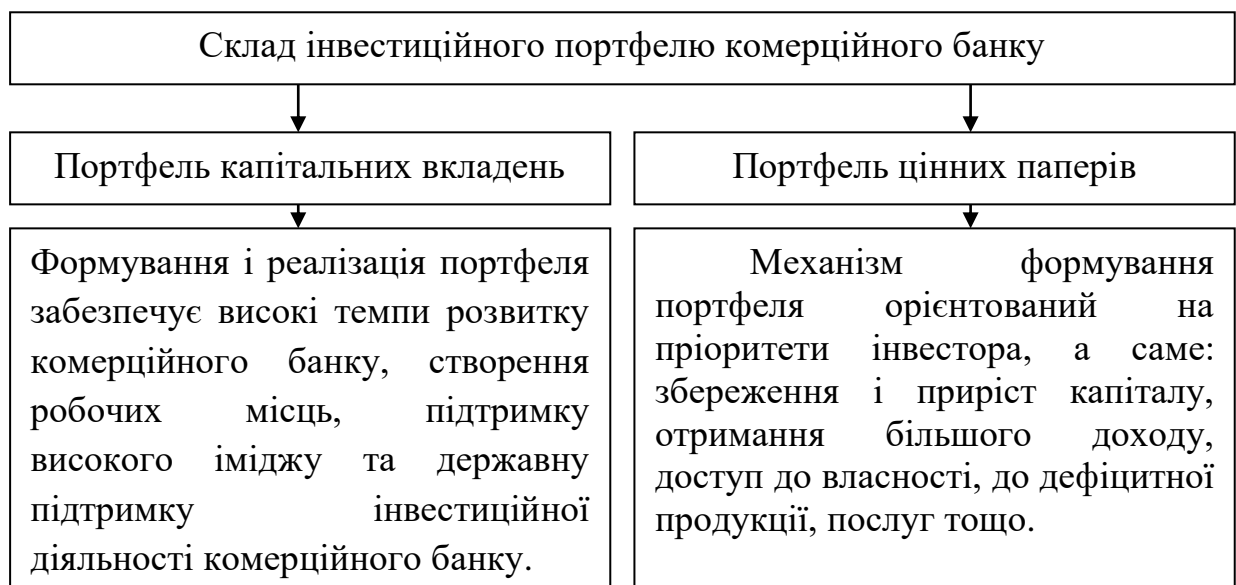

Рис. 1.5 - Склад інвестиційного портфеля комерційного банку відповідно до спрямованості і масштабів інвестиційної діяльності [15, с. 201]

Формування портфеля капітальних вкладень може виступати своєрідною типовою моделлю прийняття інвестиційних рішень, який нерозривно пов'язаний з внутрішнім середовищем комерційного банку. Саме погляд на формування портфеля як процес прийняття інвестиційних рішень, органічно вписуються у внутрішнє середовище комерційного банку, дозволяє розглядати ідеї про капітальних вкладеннях, що виникають у працівників комерційного банку різних рівнів управління як потенційні до реалізації інвестиційні проекти. Важливо підкреслити, що всі інвестиційні проекти, потенційно розглядаються, для включення в портфель та не

повинні суперечити стратегічним планам комерційного банку, бо вони визначають загальний напрям діяльності банку [43, с. 15].

Формування портфеля капітальних вкладень включає три основні стадії:

1) пошук проектів (дозволяє створити солідний банк даних з проектів, готових до опрацювання, оцінки та аналізу);

2) формулювання, первинна оцінка та відбір проектів (готується необхідна інформація для отримання чіткого формулювання проекту (наприклад, технічна інформація, відомості про розцінки постачальників, маркетингові дослідження тощо);

3) аналіз та остаточний вибір проектів у портфель (формується остаточне рішення про те, чи будуть вкладені гроші в відібрані в портфель інвестиційні проекти).

В процесі формування інвестиційного портфеля особливої уваги заслуговує процес управління портфелем. Управління портфелем цінних паперів являє собою операцію ринку цінних паперів, яка включає планування, аналіз і регулювання складу портфеля, здійснення діяльності щодо його формування й підтримки з метою досягнення поставлених перед портфелем цілей при збереженні необхідного рівня його ліквідності й мінімізації витрат, пов'язаних з управлінням [44, с.98].

В економічній літературі [69, 53, 9, 63, 70, 76, 68, 1] розглядається дві форми управління інвестиційним портфелем: активна й пасивна (рис.1.6).

Як зазначено на рис. 1.6 пасивна форма управління інвестиційним портфелем полягає у складанні диверсифікованого портфеля із завчасно визначеним рівнем ризику і тривалим зберіганням портфеля в незмінному стані, тому форма пасивного управління портфелем цінних паперів має свої методи:

– диверсифікація – передбачає внесення до складу портфеля різноманітних цінних паперів із різними характеристиками. Структура диверсифікованого портфеля цінних паперів повинна відповідати певним

цілям інвесторів. Формувати диверсифікований портфель в умовах вітчизняного фондового ринку дуже складно, що пов'язано з труднощами у пошуку достовірної інформації про властивості цінних паперів, їх емітентів;

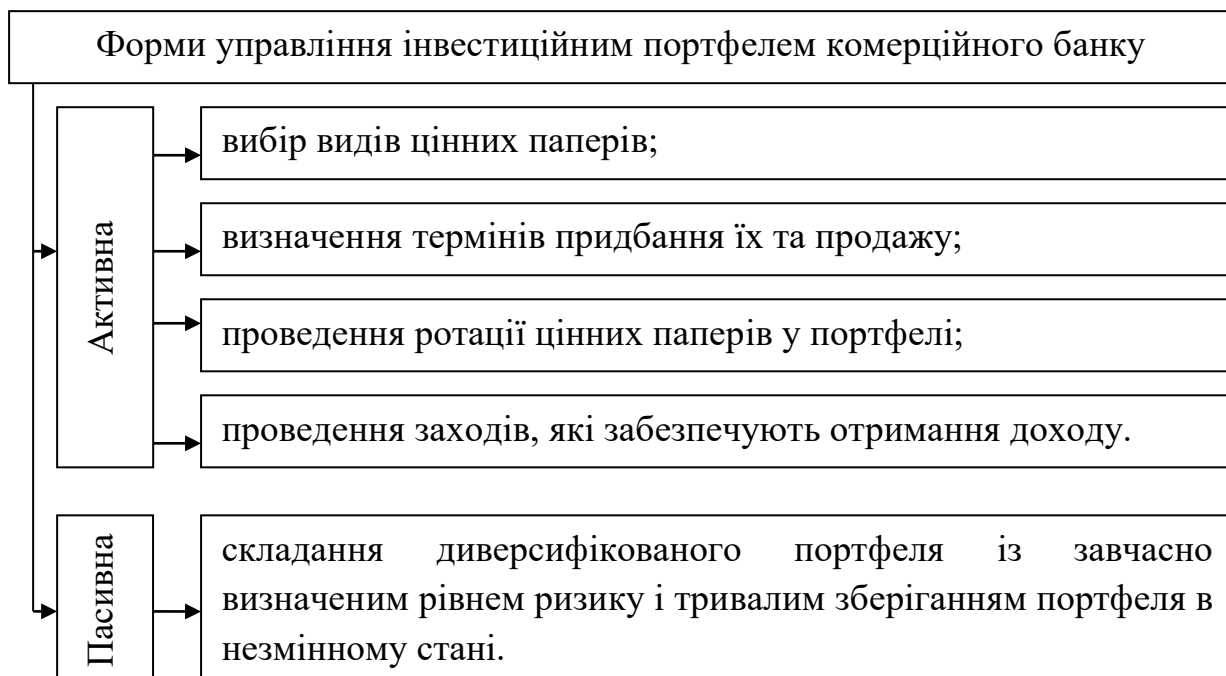

Рис. 1.6 - Форми управління інвестиційним портфелем комерційного банку [згруповано автором]

– індексний метод(метод дзеркального відображення) – побудований на основі певного портфеля цінних паперів, який визнається як еталон. Структура портфеля- еталона характеризується певними індексами, які в процесі управління портфелем беруться за основу (дзеркально повторюються). Застосування даного методу ускладнюється труднощами добору еталонного портфеля;

– збереження портфеля – ґрунтується на підтримці структури і збереження рівня загальних характеристик портфеля. Не завжди вдається зберегти незмінною структуру портфеля, оскільки, враховуючи нестабільну ситуацію на українському фондовому ринку, доводиться купувати інші цінні папери.

Керуючий портфелем (портфельний менеджер) повинен слідкувати за

відсотковою ставкою Національного банку, яка прямо впливає на портфель цінних паперів (рис. 1.7).

Рис. 1.7 - Взаємозв'язок між відсотковою ставкою Національного банку і цінними паперами, які формують портфель [60, с. 147]

На рис. 1.7 представлений взаємозв'язок між відсотковою ставкою Центрального банку і цінними паперами, які формують портфель. На рисунку розглядається найважливіша властивість портфеля цінних паперів – ліквідність, яка означає спроможність швидкого перетворення цінних паперів на кошти. Від ліквідності залежить спроможність інвестиційної компанії або фонду своєчасно виконати свої зобов'язання перед кредиторами та акціонерами.

Головною метою формування інвестиційного портфеля є забезпечення реалізації основних напрямів стратегії фінансового інвестування комерційного банку шляхом підбору найбільш прибуткових і безпечних фінансових інструментів. З урахуванням сформульованої головної мети будується система конкретних локальних цілей формування інвестиційного портфеля, основними з яких є:

- 1) забезпечення високого рівня формування інвестиційного доходу в поточному періоді;
- 2) забезпечення високих темпів приросту інвестованого капіталу в майбутній довгостроковій перспективі;
- 3) забезпечення мінімізації рівня інвестиційних ризиків, пов'язаних з фінансовою інвестицією;
- 4) забезпечення необхідної ліквідності інвестиційного портфеля;
- 5) забезпечення максимального ефекту «податкового щита» у процесі фінансового інвестування [60, с. 216].

Перераховані конкретні цілі формування інвестиційного портфеля значною мірою є альтернативними. Так, забезпечення високих темпів зростання капіталу досягається за рахунок зниження поточної дохідності інвестиційного портфеля. Зростання доходів і капіталу визначає рівень портфельного ризику. Досягнення високої ліквідності перешкоджає залученню до портфеля перспективних фінансових інструментів, що забезпечують приріст капіталу в майбутньому [62, с.165].

Результати дослідження необхідності формування інвестиційного портфеля в комерційних банках доводять попередні висновки, а саме забезпечують комерційні банки покращенням фінансової ситуації, дають змогу збільшення активів, тощо.

Доведено, що ефективність використання інвестиційного портфеля залежить від вибору управлінської стратегії щодо використання інвестиційного портфеля, швидкості реакції управлінців як на зовнішні, так і на внутрішні фактори, постійного корегування процесу стратегічного управління, виходу з кризових ситуацій з найменшими втратами.

1.3 Методи оцінки ефективності інвестиційного портфеля комерційних банків

Основним показником ефективності використання інвестиційного портфеля комерційними банками є результат його оцінки, а саме його дохідність. Інвестори завжди зацікавлені в оцінці ступеня ефективності своїх портфелів цінних паперів. Аналіз та вибір цінних паперів для портфеля забирає багато часу й коштів, тому окремий вкладник, компанія або заклад-вкладник повинні визначити, чи варто інвестувати кошти в цей портфель.

В свою чергу в науковій літературі присвячено багато наукових праць методам оцінки ефективності інвестиційного портфеля. Поважаючи надбання вітчизняних вчених, доречно виділити праці Вовчак О. Д. [7], Дука А. П. [13], Єрмошенко М. М. [14], Тяч Р. Б. [62], Петухової О. М. [43], Мойсеєнко І. П. [35], Микитюк П. П. [33].

У процесі прийняття рішення інвестором потрібно дотримуватися певної послідовності вибору інвестиційних інструментів(рис 1.8).

Аналіз літературних джерел [14, 35, 13, 7] показує, що з метою отримання оцінки ефективності управління інвестиційним портфелем інвестор визначає:

- 1) фактичну дохідність портфеля за певний період;
- 2) фактичний ризик портфеля;
- 3) еталонний портфель, тобто портфель, який можна використовувати як точку відліку для порівняльного аналізу.

Найпростіше визначається дохідність портфеля, якщо певна сума коштів інвестується на визначений період часу (1.1).

$$r_p = \frac{P_n}{P} - 1 \quad (1.1)$$

де r_p – дохідність портфеля за період i ;

P – вартість портфеля на початку періоду i ;

P_n – вартість портфеля в кінці періоду i .

Період, що розглядається, може бути будь-яким, наприклад, місяць, квартал, рік, кілька років тощо. Для того щоб порівняти дохідність одного портфеля з іншим, показники їхньої дохідності потрібно привести до одного часового періоду - як правило, року [43, с.41].

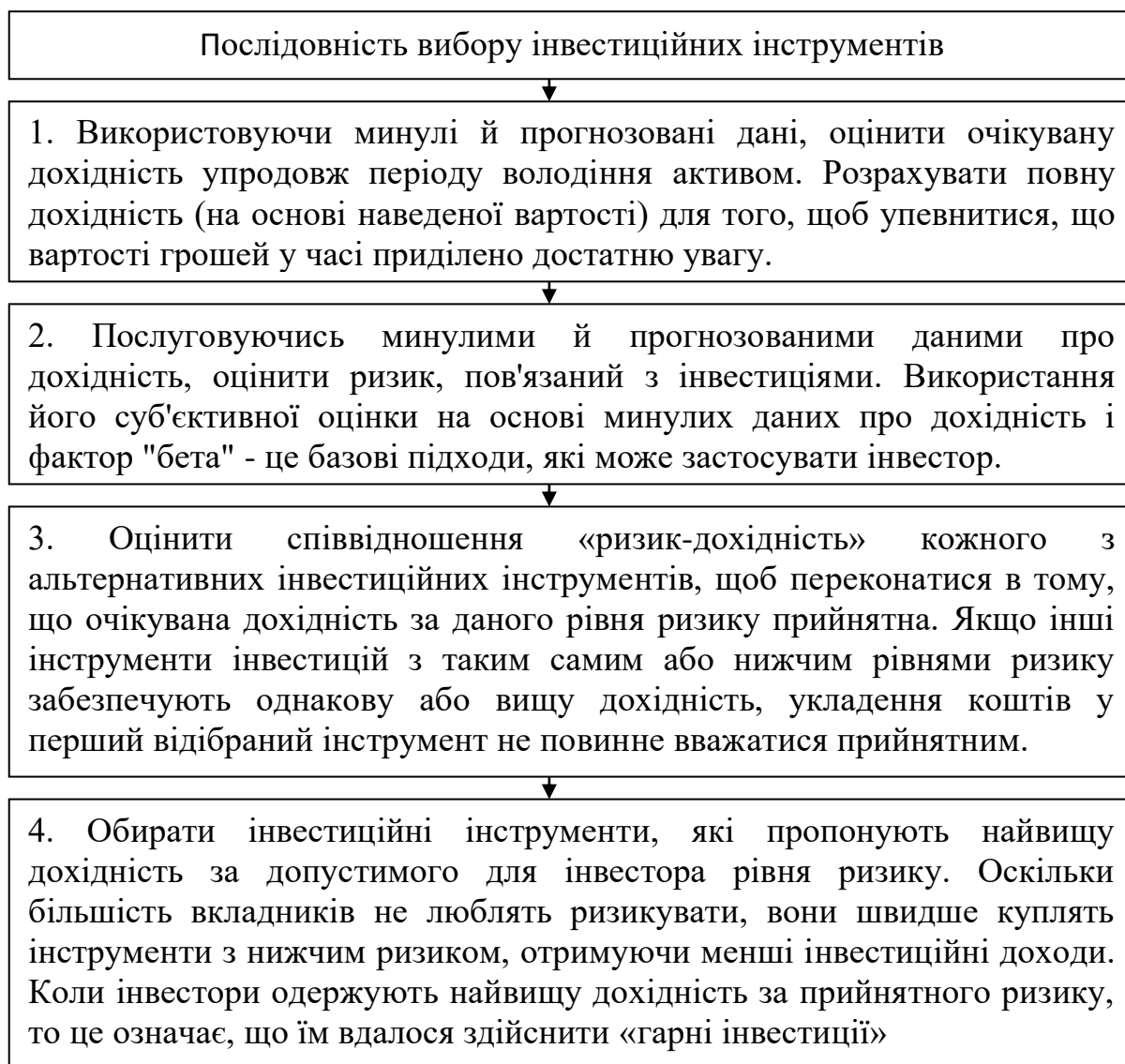

Рис. 1.8 - Послідовність вибору інвестиційних інструментів [згруповано автором]

Випадки, коли портфель формується за рахунок інвестування певної суми тільки в початковий момент і на весь період часу, є винятковими, а не

типовими. У ході управління портфелем кошти, як правило, вилучаються і вносяться додатково. Якщо це відбувається одразу ж після початку інвестиційного періоду або незадовго до його закінчення, то додаткові кошти можна не враховувати за оцінки дохідності, оскільки вплив даних сум на підсумковий результат буде незначним. Завдання ускладнюється, якщо приплив або вилучення коштів відбувається в інші моменти. Для таких умов теорія пропонує два показника оцінки дохідності: внутрішню дохідність і дохідність на основі середньої геометричної.

Внутрішня дохідність розраховується для відповідного потоку платежів.

Для того щоб визначити дохідність на основі середньої геометричної, потрібно знати вартість портфеля в момент вилучення або отримання додаткових коштів [33, с.245].

Для визначення дохідності портфеля більш точним є метод середньої геометричної. Недолік методу внутрішньої дохідності полягає в тому, що на підсумкове значення дохідності портфеля можуть вплинути дії клієнтів з вилучення інвестованих коштів. Тому дохідність портфеля потрібно вираховувати за методом середньої геометричної (1.2):

$$r_{p_i} = \left[\prod_t^k (1 + r_t) \right]^{\frac{1}{n}} \quad (1.2)$$

де r_{p_i} , r_{p_i} – середня дохідність портфеля за період i ;

r_t – дохідність за n -й період i ;

n – кількість періодів;

\prod – знак множення.

Незручність методу середньої геометричної полягає в тому, що потрібно знати вартість портфеля в кожний момент внесення або вилучення коштів. Кошти можуть вноситися або вилучатися з різною періодичністю.

Тому не завжди період t_1 буде дорівнювати t_2 , тощо. У такому разі, щоб скористатися наведеною формулою, потрібно зробити попередні припущення або перетворення. Якщо інвестор додатково вносить або вилучає кошти незадовго до кінця або початку кожного періоду, можна зробити припущення про те, що дані дії відбуваються наприкінці (на початку) періоду та скористатися формулою без змін. Невелика похибка має суттєво вплинути на дохідність портфеля. Тому на неї можна не зважати. Якщо надходження або вилучення коштів відбуваються з однаковою періодичністю, але спостерігаються всередині одного з періодів, спочатку можна визначити дохідність за даний період і після цього скористатися формулою [8, с. 7].

Якщо в межах року вилучення й надходження коштів відбуваються з різною періодичністю, потрібно визначити вартість портфеля в кожний момент руху коштів і розрахувати темп зростання його дохідності, тобто величину $(1 + r_t)$ для кожного проміжку часу за такою формулою (1.3):

$$1 + r_t = \frac{P_{t_i}}{P_{n_i}} \quad (1.3)$$

де P_{t_i} – вартість портфеля наприкінці періоду i ;

P_{n_i} – вартість портфеля на початку періоду i .

Після цього дохідність у розрахунку на рік знаходимо за такою формулою (1.4):

$$r_p = (1 + r_1)(1 + r_2) \dots (1 + r_m) - 1 \quad (1.4)$$

де m – кількість періодів, з яких складається рік.

Часто ефективність управління портфелем буде оцінюватися за кілька років. Тому коли вилучення й додавання капіталу здійснюються з різною періодичністю в часі, то спочатку потрібно визначити дохідність портфеля для кожного року й після цього обчислити середню дохідність у розрахунку на рік за весь період [7, с.354].

Оцінка діяльності менеджера передбачає визначення фактичного ризику портфеля за період, що розглядається. Ризик широко диверсифікованого портфеля вимірюється величиною бета, слабо диверсифікованого- стандартним відхиленням. Менеджер визначає ці параметри на основі фактичних даних дохідності портфеля. Наприклад, інвестор оцінює результативність управління портфелем за два роки. Як інтервал часу оцінки дохідності він обирає квартал. Тоді дані про дохідність підставляються у формули дисперсії або стандартного відхилення, що дають змогу розрахувати відхилення дохідності портфеля за період, що розглядається.

Довгий час інвестори оцінювали ефективність портфеля майже повністю на основі очікуваної дохідності. Вони усвідомлювали наявність ризику, але не знали, як його зазначити кількісно. Досягнення теорії портфеля на початку 60-х років показали, як оцінити й обчислити ризик за мінливості доходів. Через те, що не було величини, яка б об'єднувала дохідність і ризик, було потрібно розглядати ці два фактори окремо, що й робили аналітики в багатьох ранніх дослідженнях [13, с.185].

Вони групували портфелі в класи з однаковим ризиком на основі мінливості доходів, а тоді порівнювали очікувані дохідності за різними портфелями в межах одного класу. Найбільш розповсюдженими були три коефіцієнта – Шарпа, Трейнора та Дженсена. Усі вони базуються на припущенні, що між дохідностями портфеля й загального ринкового індексу є лінійна залежність.

Показники ефективності управління портфелем мають однакову структуру. У чисельнику знаходиться перевищення дохідності портфеля над

ставкою без ризику (r_f), оскільки саме ця величина повинна відіграти роль премії за ризик портфеля. У знаменнику ставиться показник ризику (бета або стандартне відхилення).

Коефіцієнт Дженсена базується на моделі оцінки дохідності активів (1.5):

$$E(r_p) - r_f = \beta_p [E(r_m) - r_f] + e \quad (1.5)$$

де $E(r_p)$ – очікувана дохідність портфеля;

$E(r_m)$ – очікувана дохідність ринку;

β_p – систематичний ризик за активом або портфелем;

e – випадкова помилка моделі.

Це рівняння показує, що реалізована очікувана дохідність активу або портфеля за певний час є лінійною функцією без ризикованої очікуваної дохідності плюс премія за ризик, яка залежить від систематичного ризику за портфелем, плюс випадкова помилка [35, с.126].

Отже, премія за ризик дорівнює β_p , помноженому на ринкову премію за ризик, плюс випадкова помилка. Важливою умовою є досвід менеджера підприємства відносно прогнозування стану ринку й вибору активів. В даному випадку рівняння має наступний вигляд(1.6):

$$r_p - r_f = \alpha_p + \beta_p (r_m - r_f) + e \quad (1.6)$$

де r_p – фактична дохідність портфеля.

Показник фактичної дохідності портфеля може слугувати для оцінки результатів як активної, так і пасивної стратегії. Менеджер, який обирає останню стратегію, не ставить перед собою завдання отримати дохідність, вищу від ринкової.

Техніка визначення ефективності пов'язана, у першу чергу, з оцінкою загальної ефективності активів. Така техніка дає лише загальне уявлення про те, наскільки вдало банки вибрали їх для своїх портфелів. Але не було спроб визначити, наскільки успішно підприємства вибрали активи й диверсифікували портфелі [14, с.18].

Отже, можна використати широкоviznanу техніку декомпозиції Фейма. Фейм запропонував спосіб для декомпозиції надлишкового доходу активів для зміцнення опору інвестиційного портфеля систематичному й несистематичному ризикам. Ця техніка базується на припущенні, що за вибору інвестиційних інструментів підприємства не завжди включають усі альтернативні інвестиційні інструменти у свої портфелі, тобто вони намагаються вибрати недооцінені активи і, як наслідок цього, втрачають у диверсифікації. У такому випадку, якщо портфель недостатньо диверсифікований, він підлягає не лише систематичному, а й несистематичному ризику.

Відповідно до сучасної теорії, портфель підлягає лише систематичному ризику, який дорівнює загальному ризику, і не має несистематичного (1.7):

$$\sigma_p = \beta_p \cdot \sigma_m \quad (1.7)$$

де σ_p , σ_m – стандартні відхилення відповідно портфеля та ринку;

β_p – ризик портфеля.

За умови, що портфель зовсім не диверсифікований, співвідношення буде такий наступний вигляд (1.8):

$$\sigma_p > \beta_p \cdot \sigma_m \quad (1.8)$$

Таким чином, ризик такого портфеля більший.

За використання техніки Фейма робляться такі розрахунки:

1. Спочатку визначається диференційний дохід (DR_p) за кожним портфелем, за такими рівняннями (1.9, 1.10):

$$r_p = r_f + \beta_p (r_m - r_f) \quad (1.9)$$

$$DR_p = r_m - r_p \quad (1.10)$$

де r_p – очікувана дохідність портфеля за досліджуваний період;

DR_p – диференційний дохід для досліджуваного портфеля;

β_p – систематичний ризик.

Фейм даному доходу дав назву «дохід селективності».

2. Розраховується гіпотетичне β_{kp} , що показує ступінь диверсифікації (1.11).

$$\beta_{kp} = \frac{\sigma_p}{\sigma_m} \quad (1.11)$$

3. Очікувана дохідність портфеля r_p обчислюється, якщо ризик визначається гіпотетичним (1.12)

$$r_p = r_f + \beta_{kp} (r_m - r_p) \quad (1.12)$$

4. Чиста селективність NS_p розраховується як різниця між фактичною дохідністю r_p і очікуваною дохідністю портфеля \bar{r}_p , якщо ризик визначається гіпотетичним (β_{kp}) (1.13, 1.14).

$$r_p = r_f + \beta_p (r_m - r_f); \quad (1.13)$$

$$NS_p = r_p - \overline{r_p}. \quad (1.14)$$

Вищенаведений метод дає можливість виявити, чи є певний портфель достатньо диверсифікований порівняно з ринком інвестиційних інструментів.

З метою виявлення слабких та сильних сторін підприємства в галузі інвестування суб'єкт господарювання проводить декомпозицію ризику на окремі його компоненти. Менеджер підприємства має досвід вибору інвестиційних інструментів, якщо $r_p - \overline{r_p}$ є додатною величиною. На відміну від цього, від'ємне значення навпаки свідчить про недостатній досвід підприємства.

Дослідження методів оцінки ефективності показав, що на сьогоднішній день існує багато наукових підходів до встановленої проблематики. Проте не всі методи підходять для використання саме комерційними банками.

З метою встановлення методів оцінки ефективності виділено основні з них та перевірено їх адаптованість до особливостей діяльності комерційних банків.

Висновки до розділу 1

В першому розділі кваліфікаційної магістерської роботи досліджено теоретичні основи управління інвестиційним портфелем комерційного банку, а саме: проаналізовано функції, принципи та сутність інвестиційного портфеля, визначено доцільність та необхідність використання інвестиційного портфеля та методи оцінки ефективності його використання.

Визначено сутність дефініції «інвестиційний портфель», в результаті чого встановлено, що більшість науковців поділяють загальну думку та визначають інвестиційний портфель як сукупність інструментів,

направлених на підвищення дохідності капіталовкладень. На нашу думку, таке визначення інвестиційного портфеля повністю розкриває його сутність та не потребує доповнень.

Встановлено, що від повноти дотримання принципів дохідності, безпеки вкладень, зростання вкладень та можливості швидкого та безболісного перетворення цінних паперів безпосередньо залежить рівень та ефективність стратегічного управління комерційним банком.

Доведено, що ефективність і дохідність використання інвестиційного портфеля залежить якості виконання таких функцій, як: стабілізація прибутків банку незалежно від фаз ділового циклу; компенсація кредитного ризику по портфелю банківських кредитів; забезпечення географічної диверсифікації; підтримка ліквідності; зниження податкового тягаря; використання портфеля в якості застави; страхування банку від втрат у результаті зміни процентних ставок; забезпечення гнучкості банківського портфеля активів; поліпшення фінансових показників банківського балансу завдяки якості цінних паперів.

Визначено головну мету формування інвестиційного портфеля комерційного банку, якою виступає забезпечення реалізації її інвестиційної стратегії шляхом відбору найбільш ефективних і безпечних інвестиційних проектів і фінансових інструментів.

Досліджено основні методи оцінки ефективності інвестиційного портфеля. Встановлено, що якість оцінки інвестиційного портфеля залежить від фактичної дохідності портфеля за певний період; фактичного ризику портфеля; та визначення еталонного портфеля.

2 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЛІТИКИ АТ КБ «ПРИВАТБАНК» ЩОДО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОРТФЕЛЕМ

2.1 Організаційно-економічна характеристика банку АТ КБ «ПриватБанк».

АТ КБ «ПриватБанк» спочатку був зареєстрований як комерційний банк у формі товариства з обмеженою відповідальністю та реорганізований у закрите акціонерне товариство у 2000 р. У 2009 р. ПАТ КБ «ПриватБанк» змінив свою організаційно-правову форму на публічне акціонерне товариство, в якому відповідальність акціонерів обмежена кількістю акцій, що їм належать. У червні 2018 р. Банк змінив організаційно-правову форму з публічного акціонерного товариства на акціонерне товариство. Станом на 31 грудня 2021 р. та 2020 р. кінцевою контролюючою стороною Банку є держава Україна в особі Кабінету Міністрів України.

Основною діяльністю Банку є проведення комерційних банківських операцій та обслуговування фізичних осіб в Україні. Банк здійснює свою діяльність відповідно до ліцензії Національного банку України (НБУ) з березня 1992 року. Банк здійснює діяльність на фондовому ринку: з торгівлі цінними паперами та депозитарну діяльність відповідно до ліцензій Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку з 2012 р. та 2013 р. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (реєстраційне свідоцтво № 113 від 2 вересня 1999 р.), що діє відповідно до Закону № 2740-III «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб» від 20 вересня 2001 р. (зі змінами). Станом на 31 грудня 2021 р. та 2020 р. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб забезпечував повернення вкладникам депозитів та нарахованих по ним відсотків на суму до 200 тисяч гривень на одну особу у випадку, якщо розпочато процедуру ліквідації Банку. Станом на 31 грудня

2021 р. Банк має 20 філій і 1 475 функціонуючих відділень в Україні та філію на Кіпрі (31 грудня 2020: 26 філій і 1 690 функціонуючих відділень в Україні та філію на Кіпрі).

Структура управління АТ КБ «ПриватБанк» являється ієрархічною та складається з Наглядової ради, Правління банком, керівників структурних підрозділів та службовців (рис. 2.1). Розподіл функцій між органами управління Банку забезпечує ефективну систему управління та внутрішнього контролю.

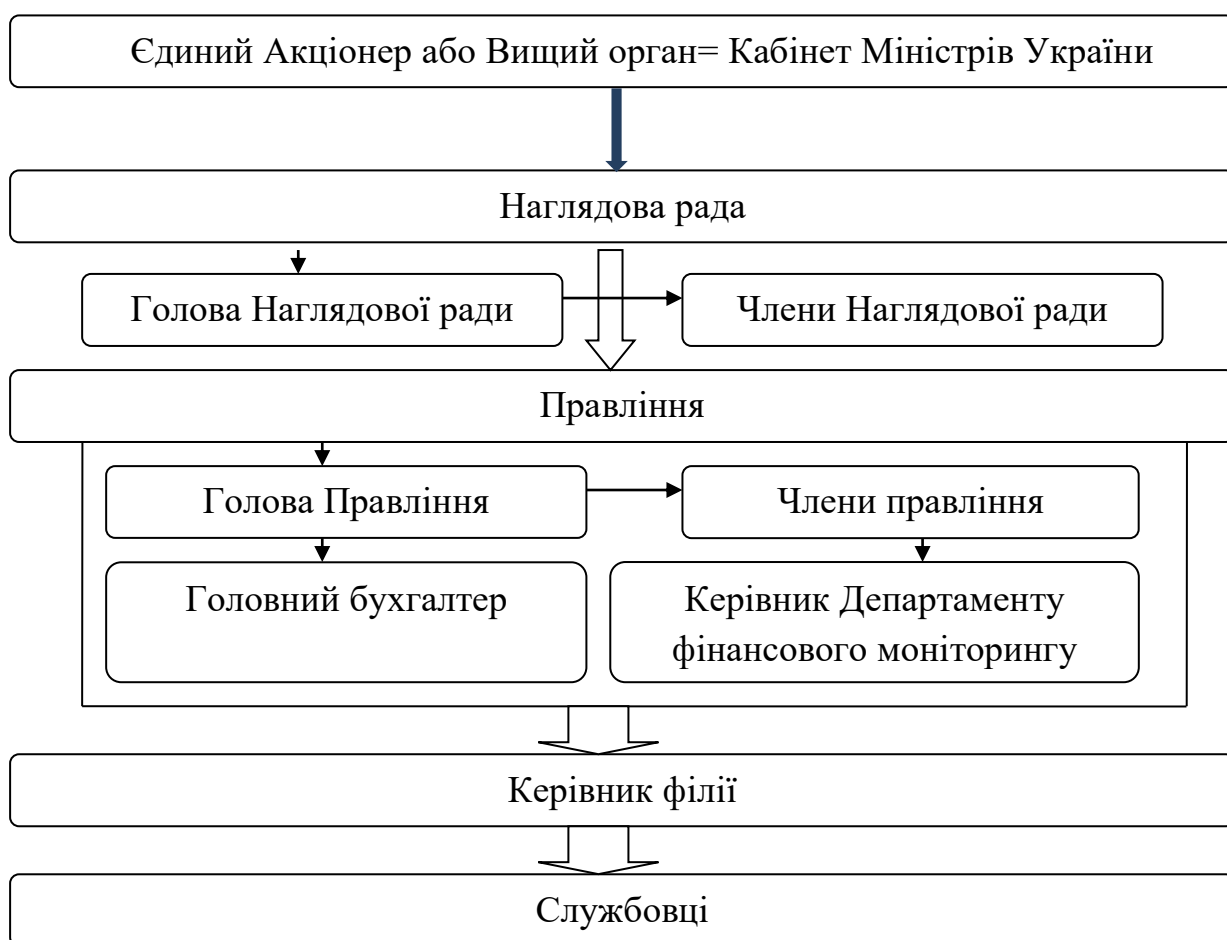

Рис. 2.1 - Структурна схема управління АТ КБ «ПриватБанк» [згруповано автором]

Єдиним акціонером Банку, якому належить 100% акцій, є держава в особі Кабінету Міністрів України. Держава в особі Міністерства фінансів України набула права власності на 100% акцій Банку 21 грудня 2016 р.

відповідно до статті 41.1 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» та згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2016 р. № 961 «Деякі питання забезпечення стабільності фінансової системи».

З 30.04.2019 р. власником Банку є держава в особі Кабінету Міністрів. Держава реалізує свої права власника Банку, а органи управління Банку діють відповідно до найкращих світових практик корпоративного управління, зокрема, Принципів Організації економічного розвитку та співробітництва щодо корпоративного управління для підприємств з державною часткою (OECD Guidelines on Corporate Governance of State Owned Enterprises), Принципів корпоративного управління для банків Базельського комітету з банківського нагляду (Corporate Governance principles for banks by Basel Committee on Banking Supervision), Рекомендацій Європейської банківської організації щодо внутрішнього управління (Guidelines on Internal Governance by European Banking Authority), що застосовуються в обсязі, який не суперечить імперативним нормам чинного законодавства України.

В свою чергу до органів контролю АТ КБ «ПриватБанк» відносяться: Ревізійна комісія (здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю банку, філій і представництв); Служба внутрішнього аудиту-самостійний структурний підрозділ банку, який є органом оперативного контролю Наглядової ради.

Структура активів АТ КБ «ПриватБанк» складається з: грошових коштів та їх еквівалентів; заборгованості інших банків; кредитів та авансів клієнтам банку; вбудованих похідних фінансових активів; інвестицій в дочірні компанії, інвестиційних цінних паперів, що утримуються для продажу та до погашення; передоплати з поточного податку на прибуток, приміщень, обладнань та нематеріальних активів, а також інших активів та активів, утримуваних для продажу (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Структура активів АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019- 2021 рр. млн. грн.

АКТИВИ	31 грудня 2019	31 грудня 2020	31 грудня 2021р.
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	45 894	49 911	52835
Кредити та аванси банкам	27 118	25 059	26 243
Кредити та аванси клієнтам	59 544	55021	68 218
Інвестиційні цінні папери в т.ч.	152 157	221 661	222 277
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	84 680	100 750	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	66 602	119 196	129 074
- за амортизованою собівартістю	875	1 725	107
Поточні податкові активи	2 257	6 660	9 978
Інвестиції в дочірні компанії	30	30	155
Інвестиційна нерухомість	3 379	2 933	1 989
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	648	953	1 288
Основні засоби	5 832	6 689	6 074
Інші фінансові активи	2 210	3 448	2 644
Інші нефінансові активи	10 529	10 128	9 713
Непоточні активи		32	7
ВСЬОГО АКТИВІВ	309 723	382 525	401 296

[згруповано автором за даними додатків А- В]

Дані табл. 2.1 показують, що вартість активів у 2021 р. зросла порівняно з 2020 р. і 2019 р. відповідно на 18 771 млн.грн. і 91 573 млн.грн. за рахунок зростання у 2021 р. вартості інвестиційних цінних паперів порівняно з 2020 р. і 2019 р. відповідно на 616 млн. грн. і 70 120 млн.грн., що є підтвердженням високої інвестиційної активності АТ КБ «ПриватБанк».

Зросла також у 2021 р. вартість нематеріальних активів за винятком гудвілу порівняно з 2020 р. і 2019 р. відповідно на 335 млн.грн. і 640 млн.грн.

До зобов'язань в структурі фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» віднесено: заборгованість перед НБУ; заборгованість перед іншими банками та фінансовими установами; кошти клієнтів; зобов'язання орендаря з лізингу; відстрочене зобов'язання з податку на прибуток; інші фінансові

зобов'язання; резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та не фінансові зобов'язання (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Структура зобов'язань АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019 – 2021 рр., млн. грн.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	31 грудня 2019	31 грудня 2020	31 грудня 2021р.
Заборгованість перед НБУ	7 721	0	0
Заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями	201	2	3
Кошти клієнтів	240 621	312 708	325 303
Зобов'язання орендаря з лізингу	121	146	159
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	1 522	2 907	3 770
Інші фінансові зобов'язання	3 260	12 082	3 651
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та не фінансові зобов'язання	3 260	12 082	1 795
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	255 194	329 700	334 681

[згруповано автором за даними додатків А- В]

В рамках досліджуваної теми доцільно розглянути динаміку капіталу АТ КБ «ПриватБанк» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Динаміка капіталу АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019 – 2021 рр., млн. грн.

КАПІТАЛ	31 грудня 2019	31 грудня 2020	31 грудня 2021р.
Акціонерний капітал/ Статутний капітал	206 060	206 060	206 060
Емісійний дохід	23	23	23
Резерв переоцінки приміщень	614	689	-
Нереалізований збиток від інвестиційних ЦП	(1 274)	(2 937)	-
Результат від операцій з акціонерами	12 174	12 174	12 174
Інші резерви	(660)	(2 248)	(4 091)
Загальні резерви та інші фонди	6 850	8 481	9 696
Накопичений дефіцит	(169 918)	(171 665)	(157 247)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ	54 529	52 825	66 615

[згруповано автором за даними додатків А- В]

Вважаємо за доцільне розглянути структуру капіталу АТ КБ «ПриватБанк» який складається з: акціонерного капіталу; емісійного доходу; резерву переоцінки вартості приміщень; нерозподілений збиток від інвестиційних цінних паперів; результат від операцій з акціонерами; інші резерви; загальні резерви та інші фонди; накопичений дефіцит (2.4).

Таблиця 2.4 – Структура капіталу АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019 – 2021 рр., %

КАПІТАЛ	31 грудня 2019	31 грудня 2020	31 грудня 2021р.
Акціонерний капітал/ Статутний капітал	377	390	309
Емісійний дохід	0,04	0,043	0,035
Резерв переоцінки приміщень	1,12	1,3	-
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	(2,33)	(5,55)	-
Результат від операцій з акціонерами	22,32	23,04	18,27
Інші резерви	(1,21)	(4,25)	(6,1)
Загальні резерви та інші фонди	12,56	16,054	14,55
Накопичений дефіцит	(311,61)	(324,96)	(228,55)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ	100	100	100

[згруповано автором за даними додатків А- В]

Дані таблиці 2.4 показують значний накопичений дефіцит, який призводить до зниження як динаміки вартості всього капіталу АТ КБ «ПриватБанк», так і зміни структури його капіталу.

Методи оцінки, зокрема, моделі дисконтованих грошових потоків або моделі, що ґрунтуються на нещодавніх операціях на ринку на загальних умовах або на фінансових даних об'єктів інвестицій, застосовуються для оцінки справедливої вартості для певних фінансових інструментів, щодо яких відсутня зовнішня ринкова інформація щодо ціноутворення. Оцінки справедливої вартості аналізуються за рівнями ієрархії справедливої вартості наступним чином:

– оцінки за цінами котирування (без застосування коригувань) на активних ринках для ідентичних активів та зобов'язань;

– методики оцінки з усіма суттєвими параметрами, наявними для спостереження за активами та зобов'язаннями, безпосередньо (тобто, ціни) або опосередковано (тобто, визначені на основі цін).

– оцінки, які не базуються виключно на наявних на ринку даних (тобто, оцінка вимагає значного застосування параметрів, за якими відсутні спостереження).

Перехід з рівня на рівень ієрархії справедливої вартості вважається таким, що мав місце станом на кінець звітної періоду.

В рамках досліджуваної теми доцільно зазначити, що портфель похідних фінансових інструментів або інших фінансових активів і фінансових зобов'язань, які не торгуються на активному ринку, оцінюється за справедливою вартістю групи фінансових активів і фінансових зобов'язань на основі ціни, яка буде отримана від продажу чистої довгої позиції (активу) за певною групою ризику або від продажу чистої короткої позиції (зобов'язання) за певною групою ризику при звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки. Це стосується активів, які обліковуються за справедливою вартістю на періодичній основі, якщо АТ КБ «ПриватБанк»:

а) управляє групою фінансових активів та фінансових зобов'язань на основі чистої позиції за певним ринковим ризиком або кредитним ризиком певного контрагента, відповідно до внутрішньої стратегії інвестування та управління ризиками;

б) надає інформацію за групами активів та зобов'язань ключовому управлінському персоналу;

в) ринкові ризики, включаючи тривалість схильності до конкретного ринкового ризику (або ризиків), що виникає у зв'язку з фінансовими активами і фінансовими зобов'язаннями, по суті є рівнозначними.

Похідні фінансові інструменти, що включають валюто обмінні контракти, угоди про майбутню процентну ставку, валютні свопи та валютні опціони, обліковуються за справедливою вартістю.

Всі похідні фінансові інструменти показуються як активи, коли їхня справедлива вартість позитивна, і як зобов'язання, коли їхня справедлива вартість негативна. Зміни справедливої вартості похідних інструментів відносяться на прибуток чи збиток за період. АТ КБ «ПриватБанк» не застосовує облік хеджування.

Деякі похідні фінансові інструменти, вбудовані в інші фінансові інструменти, обліковуються як окремі похідні інструменти, якщо їхні ризики та економічні характеристики не пов'язані тісно з ризиками та економічними характеристиками основної угоди.

Якщо справедлива вартість похідного фінансового інструмента не змінюється внаслідок змін валютних курсів та інших змінних факторів і існує впевненість щодо майбутніх грошових потоків від вбудованого похідного фінансового інструмента, АТ КБ «ПриватБанк» припиняє обліковувати вбудований похідний фінансовий інструмент і визнає дебіторську заборгованість у складі інших фінансових активів. Оцінка дебіторської заборгованості за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, продовжується до моменту погашення такої заборгованості.

Банк організований на основі чотирьох основних сегментів банківської діяльності:

1. Роздрібна банківська діяльність – цей бізнес – сегмент включає надання банківських послуг клієнтам – фізичним особам із відкриття та ведення поточних та ощадних рахунків, залучення депозитів, інвестиційно-ощадні продукти, послуги з відповідального зберігання цінностей, обслуговування кредитних та дебетових карток, споживчого та іпотечного кредитування, а також похідні фінансові інструменти (табл. 2.5).

Дані табл. 2.5 показують, що АТ КБ «ПриватБанк» у 2021 р. надання банківських послуг клієнтам – фізичним особам порівняно з 2020 р. зросло на 13 197 млн.грн., що підтверджує зростання роздрібною банківської діяльності.

Таблиця 2.5 – Інформація за сегментом роздрібною банківською діяльністю АТ КБ «ПриватБанк» за 2019- 2021 рр., млн. грн.

Складові сегменту	2019р.	2020р.	2021р.
1	2	3	4
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	16 055	0	0
Кредити та аванси банкам	0	0	0
Кредити та аванси клієнтам	51 570	48 214	51 644
Інвестиційні цінні папери в т.ч.	0	0	0
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	0	0	0
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	0	0	0
- за амортизованою собівартістю	0	0	0
Поточні податкові активи	1 260	0	0
Інвестиції в дочірні компанії	0	0	0
Інвестиційна нерухомість	0	0	0
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	958	0	0
Основні засоби	3 815	0	0
Інші фінансові активи	1 959	2 159	2 307
Інші нефінансові активи	555	0	0
Непоточні активи	0		
Всього активів сегмента	76 172	50 375	53 951
Заборгованість перед НБУ	0	0	0
Заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями	0	0	0
Кошти клієнтів	225 700	291 479	228 686
Зобов'язання орендаря з лізингу	1 405	0	0
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	68	0	0
Інші фінансові зобов'язання	759	2 762	2 546
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та не фінансові зобов'язання	1 401		0
Всього зобов'язань сегмента	229 333	294 241	231 232

[згруповано автором за даними 19]

2. Корпоративна банківська діяльність – цей бізнес – сегмент включає послуги прямого дебатування рахунків, обслуговування поточних рахунків, залучення депозитів, надання кредитних ліній у формі «овердрафт»,

надання кредитів та інших видів фінансування, а також операції з іноземною валютою та похідними фінансовими інструментами (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Інформація за сегментом корпоративної банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 – 2021 рр., млн. грн.

Складові сегменту	2019р.	2020р.	2021р.
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	0	0	0
Кредити та аванси банкам	75	53	31
Кредити та аванси клієнтам	5 282	4 643	15 386
Інвестиційні цінні папери в т.ч.	0	0	0
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	0	0	0
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	0	0	0
- за амортизованою собівартістю	0	0	0
Поточні податкові активи	59	0	0
Інвестиції в дочірні компанії	0	0	0
Інвестиційна нерухомість	0	0	0
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	45	0	0
Основні засоби	122	0	0
Інші фінансові активи	7	0	79
Інші нефінансові активи	143	0	0
Непоточні активи	0	0	0
Всього активів сегмента	5 733	4 821	15 496
Заборгованість перед НБУ	0	0	0
Заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями	0	0	0
Кошти клієнтів	7 326	0	88 074
Зобов'язання орендаря з лізингу	45	12 271	0
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	3	0	0
Інші фінансові зобов'язання	108	73	178
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та не фінансові зобов'язання	66		359
Всього зобов'язань сегмента	7 548	12 334	88 252

[згруповано автором за даними І9]

3. Інвестиційна банківська діяльність – цей бізнес – сегмент включає торговельні операції з фінансовими інструментами, надання

структурованого фінансування, орендні операції з юридичними особами (лізинг), консультації з питань злиття та поглинання компаній (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Інформація за сегментом інвестиційної банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 – 2021 рр., млн. грн.

Складові сегменту	2019р.	2020р.	2021р.
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	0	14 979	4 672
Кредити та аванси банкам	0	0	26 212
Кредити та аванси клієнтам	2 692	2 164	1 188
Інвестиційні цінні папери в т.ч.			77 739
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток			77 632
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід			0
- за амортизованою собівартістю			107
Поточні податкові активи			
Інвестиції в дочірні компанії	155		0
Інвестиційна нерухомість	3 379	2 933	0
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	1 244	9	0
Основні засоби	24	2	0
Інші фінансові активи	234	0	0
Інші нефінансові активи	8 331	0	0
Непоточні активи	0	1 228	0
Всього активів сегмента	16 059	14 979	121 155
Заборгованість перед НБУ	0	0	0
Заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями	0	2	3
Кошти клієнтів	7 595	0	8 543
Зобов'язання орендаря з лізингу	4	0	159
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	0	0	0
Інші фінансові зобов'язання	125	719	1 095
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та не фінансові зобов'язання	108	0	1 964
Всього зобов'язань сегмента	7 832	721	11 605

[згруповано автором за даними 19]

4. Казначейські банківські діяльності- цей бізнес- сегмент включає міжбанківські кредити, депозити, операції з обміну іноземних валют,

організацію фінансування на міжнародних ринках, управління активами та зобов'язаннями, емісію облігацій та забезпечених активами цінних паперів, проектне фінансування, а також узгодження лімітів торгового фінансування з фінансовими організаціями (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Інформація за сегментом казначейської банківської діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 – 2021 рр., млн. грн.

Складові сегменту	2019р.	2020р.	2021р.
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	29 839	49 911	48 163
Кредити та аванси банкам	27 043	25 006	0
Кредити та аванси клієнтам	0	0	0
Інвестиційні цінні папери в т.ч.	152 157	100 750	144 538
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	84 680	100 750	93 096
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	66 602	53 153	51 442
- за амортизованою собівартістю	875	0	0
Поточні податкові активи	938	6 660	0
Інвестиції в дочірні компанії	0	66 043	0
Інвестиційна нерухомість	0	1 715	0
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	713	1 739	0
Основні засоби	803	5 892	0
Інші фінансові активи	10	0	0
Інші нефінансові активи	256	0	0
Непоточні активи	0	0	7
Всього активів сегмента	211 759	312 350	210 694
Заборгованість перед НБУ	7 721	0	0
Заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями	201	2	0
Кошти клієнтів	0	0	0
Зобов'язання орендаря з лізингу	294	0	0
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	59	0	0
Інші фінансові зобов'язання	530	12 269	1 095
Резерви зобов'язань та відрахувань, інші фінансові та не фінансові зобов'язання	1 685	0	2 497
Всього зобов'язань сегмента	10 481	12 271	3 592

[згруповано автором за даними 19]

Операції між сегментами банківської діяльності здійснюються на звичайних комерційних умовах. Кошти перерозподіляються між сегментами, що призводить до виникнення трансфертних витрат, які показані у складі операційного доходу. Проценти, що стягуються за використання цих коштів, визначаються відповідно до розрахунків вартості капіталу Банку. Інших суттєвих статей доходів та витрат за операціями між сегментами банківської діяльності немає. Активи і зобов'язання сегментів складаються з операційних активів та зобов'язань, що становлять більшу частину валюти балансу, але не включають оподаткування та накладні витрати головного офісу. Коригування на внутрішні розрахунки і трансфертне ціноутворення були відображені в результатах діяльності кожного з сегментів.

Фінансова інформація за сегментами, яку аналізує особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, не включає інформацію дочірніх компаній Банку та функціональних підрозділів головного офісу. Відповідальність за регулярний аналіз показників цих дочірніх банків покладена на їх керівництво. Особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, отримує фінансову звітність дочірніх компаній Банку. Керівництво дійшло висновку, що, враховуючи той факт, що інформація про дочірні банки надається рідше, інформація про дочірні компанії не включена у інформацію за сегментами. Функціональні підрозділи головного офісу не отримують доходів або отримують доходи, які є другорядними по відношенню до основної діяльності Банку, отже, не розглядаються особою, відповідальною за прийняття операційних рішень як операційний сегмент.

За кожним сегментом банківської діяльності особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, аналізує процентні доходи, скориговані на результат операцій між сегментами (чисті проценти за операціями з іншими сегментами).

2.2 Оцінка фінансово- економічної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

Фінансовий стан банку характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільним їх розміщенням та ефективним використанням, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю.

Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності установи щодо володіння своїм майном і його використання. Цей ступінь незалежності можна оцінювати за різними критеріями:

- рівнем покриття матеріальних обігових коштів (запасів) стабільними джерелами фінансування;
- платоспроможністю банку (його потенційною спроможністю покрити термінові зобов'язання мобільними активами);
- часткою власних або стабільних джерел у сукупних джерелах фінансування.

Наведеним критеріям відповідає сукупність абсолютних і відносних показників фінансової стійкості, де враховано нормативні вимоги щодо характеристики фінансового стану підприємств в Україні.

Розглянемо абсолютні показники фінансової стійкості.

Вартість запасів (З) порівнюється з послідовно поширюваним переліком таких джерел фінансування: власні обігові кошти (ВОК), власні обігові кошти і довгострокові кредити та позики (ВОК + K^D); власні обігові кошти, довго - та короткострокові кредити і позики (ВОК + K^D + K^K). Згідно з цим сума власних обігових коштів визначається як різниця між власним капіталом (ВК) та вартістю необоротних активів (НА), на покриття якої насамперед спрямовується власний капітал.

Загальноприйнятою формулою визначення власних обігових коштів (інші назви цього показника – робочий капітал; капітал, що функціонує) є різниця між оборотними активами підприємства та його короткостроковими

зобов'язаннями, або різниця між сумою власного капіталу і довгострокових зобов'язань та необоротними активами (2.1).

$$\text{ВОК} = \text{ВК} + \text{К}^{\text{д}} - \text{НА} \quad (2.1)$$

Власні обігові кошти є частиною обігових коштів, яка фінансується за рахунок власних коштів та довгострокових зобов'язань. При цьому останні прирівнюються до власних коштів, хоча вони не є такими.

Наявність власних обігових коштів – мінімальна умова фінансової стійкості.

Для визначення типу фінансової стійкості розмір власних обігових коштів розраховують як різницю між власним капіталом і необоротними активами.

Відповідно до забезпеченості запасів згаданими варіантами фінансування можливі чотири типи фінансової стійкості:

1. Абсолютна стійкість — для забезпечення запасів (З) достатньо власних обігових коштів; платоспроможність підприємства гарантована (2.2):

$$З < \text{ВОК} \quad (2.2)$$

2. Нормальна стійкість – для забезпечення запасів крім власних обігових коштів залучаються довгострокові кредити та позики; платоспроможність підприємства гарантована (2.3):

$$З < \text{ВОК} + \text{К}^{\text{д}} \quad (2.3)$$

3. Нестійкий фінансовий стан – для забезпечення запасів крім власних обігових коштів та довгострокових кредитів і позик залучаються короткострокові кредити та позики; платоспроможність порушена, але є можливість її відновити (2.4):

$$З < \text{ВОК} + K^{\text{д}} + K^{\text{к}} \quad (2.4)$$

4. Кризовий фінансовий стан - для забезпечення запасів не вистачає „нормальних" джерел їх формування; банку загрожує банкрутство (2.5):

$$З > \text{ВОК} + K^{\text{д}} + K^{\text{к}} \quad (2.5)$$

Для визначення типу фінансової стійкості банку за даними балансу складається агрегований баланс, позиції активу і пасиву якого за ступенем агрегації відповідають меті аналізу.

З метою розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» доцільно скласти агрегований баланс за 3 звітних роки: 2019; 2020; 2021. Агрегований баланс за 2019 р. наведено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9- Агрегований баланс АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 р., млн. грн.

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Необоротні активи (НА)	3 843	4 850	Власний капітал (ВК)	31 575	54 626
Запаси (З)	441	605	Довгострокові зобов'язання ($K^{\text{д}}$)	3 372	3 388
Кошти, розрахунки та інші активи (К)	273 836	304 204	Короткострокові зобов'язання ($K^{\text{к}}$) і позики	243 173	251 645
Баланс	278 120	309 659	Баланс	278 120	309 659

Аналіз даних, наведених в табл. 2.9 дає можливість визначити тип фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» на початок і кінець 2019 р. Визначення типу фінансової стійкості наведено нижче.

На початок періоду:

$$441 < 31\,575 + 3\,372 - 3\,843 = 31\,104$$

Стан стійкий

На кінець періоду:

$$605 < 54\,626 + 3\,388 - 4\,850 = 53\,164$$

Стан стійкий.

Отримані результати показують, що і на початок аналізованого періоду і на кінець стан АТ КБ «ПриватБанк» залишався незмінно абсолютно стійким, тобто, для забезпечення запасів у власності достатньо власних обігових коштів і платоспроможність забезпечена.

За даними фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» з метою проведення порівняльного аналізу складається агрегований баланс за 2020 р.

Таблиця 2.10 – Агрегований баланс АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 р.,

млн. грн.

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Пасив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Необоротні активи (НА)	4 764	5 894	Власний капітал (ВК)	54 529	52 825
Запаси (З)	605	513	Довгострокові зобов'язання (К ^л)	3 381	12 228
Кошти, розрахунки та інші активи (К)	304 204	376 118	Короткострокові зобов'язання (К ^к) і позики	251 645	317 472
Баланс	309 723	382 525	Баланс	309 659	382 525

На основі даних, згрупованих в табл. 2.10 визначається тип фінансової стійкості у 2020 р.:

На початок періоду:

$$605 < 54\,529 + 3\,381 - 4\,764 = 53\,146$$

Стан стійкий.

На кінець періоду:

$$513 < 52\,825 + 12\,228 - 5\,894 = 59\,159$$

Стан стійкий.

Наведені вище дані свідчать про достатню стабільність стійкості стану АТ КБ «ПриватБанк» на кінець 2020 р., тобто, хоча сума власного обігового

капіталу і зменшилась на протязі аналізованого періоду, платоспроможність банку залишається на високому рівні.

З метою аналізу та встановлення результатів оцінки фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» у наступних періодах складається агрегований баланс за 2021 р. (табл. 2.11).

Таблиця 2.11 – Агрегований баланс АТ КБ «ПриватБанк» за 2021р., млн. грн.

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Пасив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Необоротні активи (НА)	5 894	5 872	Власний капітал (ВК)	52 825	66 615
Запаси (З)	513	389	Довгострокові зобов'язання (К ^д)	12 228	3 810
Кошти, розрахунки та інші активи (К)	376 118	395 035	Короткострокові зобов'язання (К ^к) і позики	317 472	330 871
Баланс	382 525	401 296	Баланс	382 525	401 296

На основі даних згрупованих в табл. 2.11 визначається тип фінансової стійкості у 2021 р.:

На початок періоду:

$$513 < 52\,825 + 12\,228 - 5\,894 = 59\,159$$

Стан стійкий.

На кінець періоду:

$$389 < 66\,615 + 3\,810 - 5\,872 = 64\,553$$

Стан стійкий

Отримані результати, щодо оцінки фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» за 2021 р. свідчать про незмінність абсолютної стійкості фінансового становища. Хоча, балансові показники і покращилися на кінець 2021 р. у порівнянні з початком періоду, власні обігові кошти мають тенденцію до зниження. Проте, стан банку на кінець періоду залишається не стійким, власних обігових коштів все ще не вистачає для погашення року вважається абсолютно стійким, а платоспроможність гарантованою.

На основі згрупованих даних агрегованих балансів за 2019-2021 рр. (табл. 2.9 – 2.11) порівнюються узагальнюючі показники по окремих статтях балансу АТ КБ «ПриватБанк» на початок 2019р. та кінець 2021р. (табл. 2.12).

Таблиця 2.12 – Аналіз фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» за 2019- 2021рр., млн. грн.

№ з/п	Показник	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	Власний капітал	52 825	66 615
2	Необоротні активи	5 894	5 872
3	Довгострокові зобов'язання	12 228	3 810
4	Власні обігові кошти	59 159	64 553
5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	65 053	70 425
6	Короткострокові кредити і позики	317 472	330 871
7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів	376 631	395 424
8	Запаси	513	389
9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів	+58 646	+64 164
10	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і короткострокових кредитів і позик	+369 784	+397 097
11	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів	+376 118	+ 395 035
12	Тип фінансової стійкості	Стійке	Стійке

З даних табл. 2.12 видно, що АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019 по 2021рр. значно покращилась фінансова стійкість. Про це свідчить зростання таких показників як: власні обігові кошти; наявність основних джерел покриття запасів; надлишок власних обігових коштів; надлишок власних коштів і короткострокових кредитів і позик, тощо (рис. 2.2).

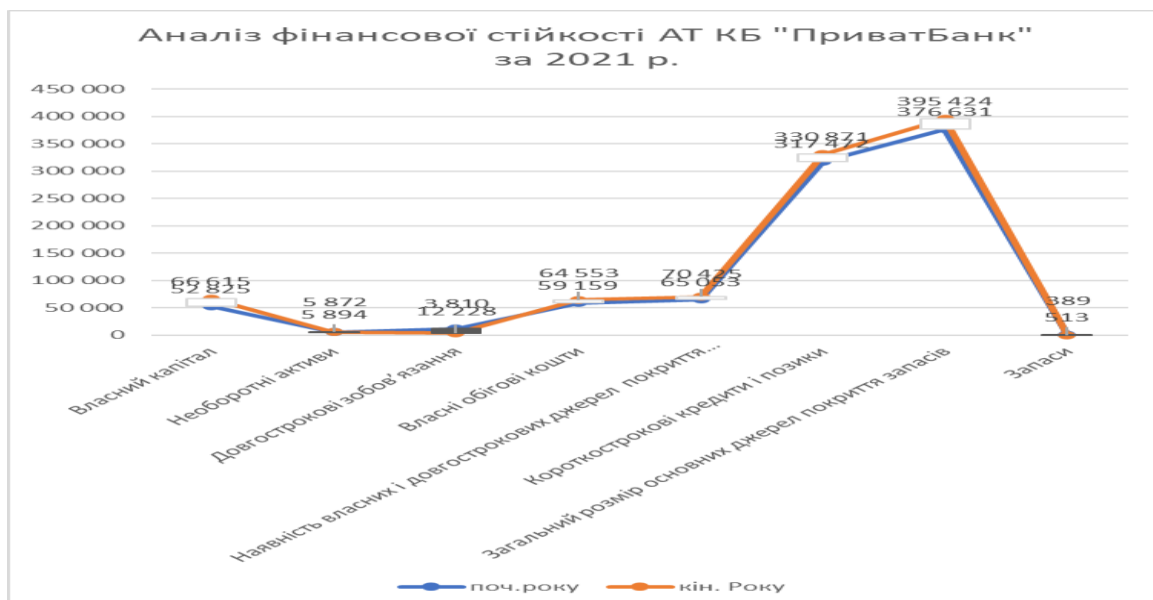

Рис. 2.2 – Графік аналізу фінансової стійкості АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2021рр.

З метою проведення фінансово – економічного аналізу АТ КБ «ПриватБанк» за останні 3 роки доцільно розрахувати та проаналізувати основні показники фінансового стану банку, які групуються за такими напрямками: показники, що характеризують ліквідність, платоспроможність, ділову активність та рентабельність банку.

Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» передбачає проведення розрахунків таких показників як:

- коефіцієнт покриття;
- коефіцієнт швидкої ліквідності;
- коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- чистий оборотний капітал.

Результати розрахунку показників ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2020 рр. представлено в табл. 2.13.

Дані, що наведені в табл. 2.13, щодо оцінки ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 р. показують, що по всіх показниках за встановлений період відбувається збільшення результату, що свідчить про покращення становища банку.

Таблиця 2.13 – Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт покриття	>1	1,08	1,13	+	В межах
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8	1,08	1,13	+	Перевищує
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0	0,08	0,14	+	В межах

Значення коефіцієнтів покриття та абсолютної ліквідності знаходяться в межах нормативного, отже стан банку вважається абсолютно ліквідним. З метою проведення порівняльного аналізу ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» розраховуються аналогічні показники за наступні періоди (табл. 2.14; табл. 2.15).

Таблиця 2.14 – Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт покриття	>1	1,13	1,04	-	В межах
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8	1,13	1,04	-	Перевищує
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0	0,14	0,09	-	В межах

Результати, представлені в табл. 2.14 показують, що стан АТ КБ «ПриватБанк» залишається абсолютно ліквідним. Тобто, спроможність будь якого активу перетворитися у гроші досить на високому рівні. Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за наступний період, а саме 2021 р. представлено в табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за 2021 р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт покриття	>1	1,04	1,02	+	В межах
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8	1,04	1,02	+	Перевищує
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0	0,09	0,14	+	В межах

Проведене дослідження ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за останні 3 роки (2019-2021 рр.) дає змогу зробити наступні висновки, що на протязі всього періоду, що аналізувався у банку зберігалася можливість швидкого переведення активів в грошові кошти без істотних втрат їх вартості. Значення коефіцієнту покриття на протязі періоду коливалось та з 1,08 знизилось до 1,02, проте залишається в межах встановленого нормативного значення. Коефіцієнт швидкої ліквідності як на початок (1,08) так і кінець (1,02) періоду перевищує норматив, що свідчить про наявність власних грошових та інших ліквідних активів, якими можуть бути вчасно погашені поточні зобов'язання. Коефіцієнт абсолютної ліквідності за аналізований період підвищився зі значення 0,08 до 0,14. значення показника залишається в межах нормативного, що означає здатність АТ КБ «ПриватБанк» покриття короткострокових зобов'язань за рахунок власних коштів. Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019-2021рр. представлено на рис. 2.3.

З метою проведення більш досконалого дослідження та встановлення фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк» проводиться аналіз платоспроможності банківської установи, що передбачає проведення розрахунків таких показників як:

- коефіцієнт платоспроможності;
- коефіцієнт фінансування;
- коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами;
- коефіцієнт маневреності власного капіталу.

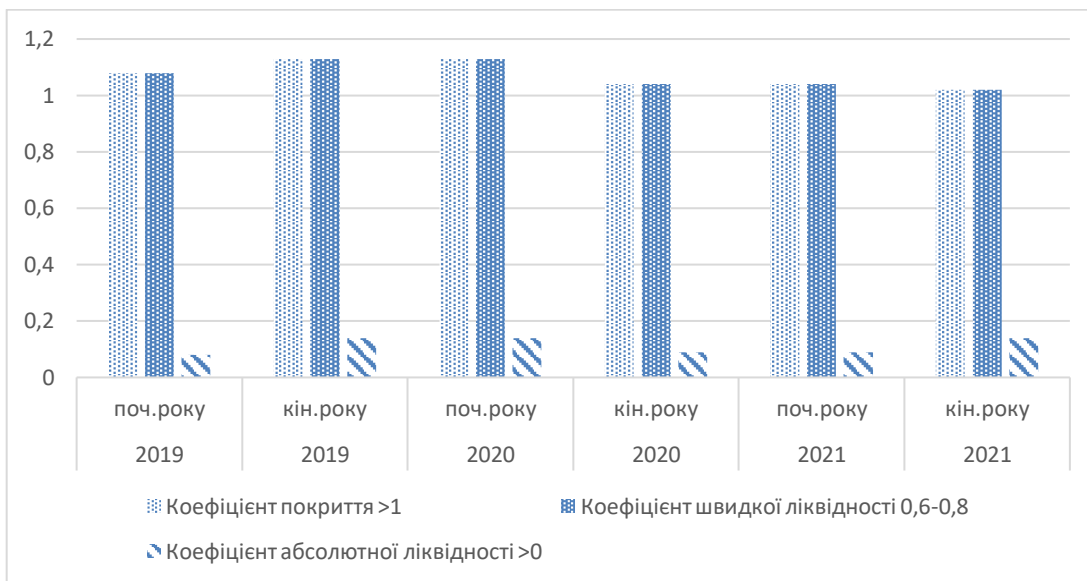

Рис. 2.3 – Аналіз ліквідності АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019-2021 рр.

З метою встановлення напрямку змін зазначених вище показників аналізується платоспроможність банку за останні 3 роки. Аналіз платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 р. представлено в табл. 2.16.

Дані, представлені в табл. 2.16 показують, що майже по всіх показниках платоспроможність підприємства на протязі періоду залишається на достатньо високому рівні, адже результати знаходяться в межах встановлених нормативів. Виключенням є коефіцієнт фінансування, який перевищує встановлене нормативне значення. Такий результат показує, що рівень позикових коштів перевищує рівень власних активів. Але, доцільно зауважити, що такий стан є нормальним для банківських установ, і значення коефіцієнту фінансування не впливає на високий рівень платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк».

Таблиця 2.16 – Аналіз платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт платоспроможності	>0,5	0,07	0,09	+	В межах
2	Коефіцієнт фінансування	<1	8,59	9,44	+	Перевищує
3	Коефіцієнт забезпеченості власними активами	>0,1	0,08	0,11	-	В межах
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0	1,02	1,16	+	В межах

Аналіз платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за наступні періоди надасть більш докладну інформацію (табл. 2.17).

Таблиця 2.17 – Аналіз платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт платоспроможності	>0,5	0,09	0,09	без змін	В межах
2	Коефіцієнт фінансування	<1	9,44	10,96	+	Перевищує
3	Коефіцієнт забезпеченості власними активами	>0,1	0,11	0,04	-	В межах
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0	1,16	0,41	-	В межах

Результати розрахунків, наведені в табл. 2.17 показують, що за 2020р. ситуація не змінилася, платоспроможність АТ КБ «ПриватБанк» зберігається, всі показники крім коефіцієнту фінансування залишаються в межах встановленого нормативу. Аналіз платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за 2021р. показує найбільш повну інформацію, щодо змін за останні три роки (табл. 2.18).

Таблиця 2.18 – Аналіз платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за 2021 р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт платоспроможності	>0,5	0,09	0,08	-	В межах
2	Коефіцієнт фінансування	<1	10,96	10,87	-	Перевищує
3	Коефіцієнт забезпеченості власними активами	>0,1	0,04	0,02	-	В межах
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0	0,41	0,22	-	В межах

Отже, результати, отримані під час дослідження платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019 р. по 2021р. вказують на високий рівень платоспроможності банківської установи. Значення коефіцієнта платоспроможності на протязі періоду змінювалося від 0,07 до 0,08, коефіцієнт забезпеченості власними активами коливався від 0,08 до 0,02, коефіцієнт маневреності власного капіталу знизився зі значення 1,02 до 0,41, а коефіцієнт фінансування зріс від 8,59 до 10,87 (рис. 2.4).

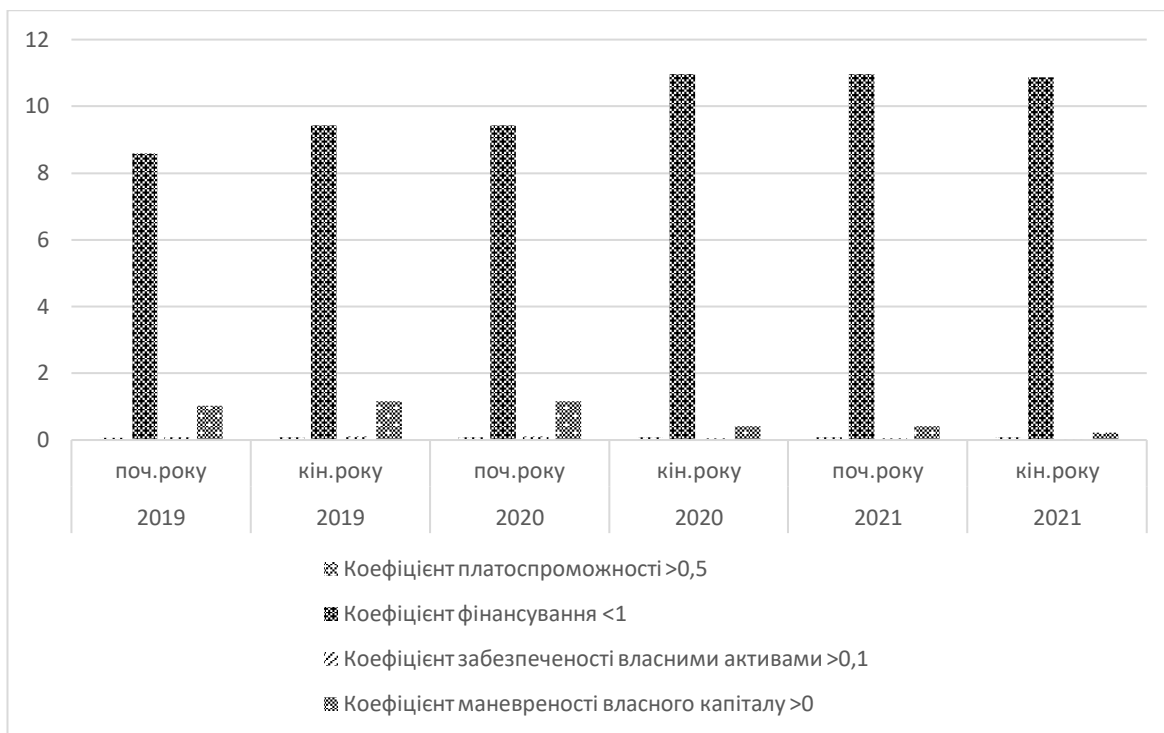

Рис. 2.4 – Аналіз платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 – 2021р.

З метою проведення оцінки не лише ефективності діяльності банківської установи, а й динаміки її розвитку за умов економічної ситуації використовується аналіз ділової активності, який передбачає проведення розрахунків таких показників як:

- коефіцієнт оборотності активів;
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
- коефіцієнт дебіторської заборгованості;
- строк погашення дебіторської заборгованості;
- строк погашення кредиторської заборгованості;
- коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Аналіз загальних показників дає змогу дійти висновків щодо тенденцій розвитку банківської установи: що вищі темпи зростання прибутку, то перспективніше інвестувати додатковий капітал в активи. Однак, якщо діяльність установи вимагає значного вкладення засобів (капіталу), що можуть окупитися, і принести вигоду лише у тривалій перспективі, то

ймовірні відхилення від цього «золотого правила економіки» не слід розглядати як негативні. Аналіз ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 р. представлено в табл. 2.19.

Таблиця 2.19 – Аналіз ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт оборотності активів	зростання	-0,08	-0,08	+	В межах
2	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	зростання	-4,32	-4,28	+	В межах
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	зростання	-1,21	-1,12	+	В межах
4	Строк погашення дебіторської заборгованості	зростання	361,39	325,89	-	Нижче нормативу
5	Строк погашення кредиторської заборгованості	зростання	88,59	85,28	-	Нижче нормативу
6	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	зростання	-1,56	-1,44	+	В межах

Аналіз ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» у 2019 р. показує, що майже по всіх показниках значення зростають, що свідчить про позитивну динаміку розвитку банківської установи. Для більш докладного вивчення даного питання аналізується стан ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 р. (табл. 2.20).

Таблиця 2.20 – Аналіз ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» за 2020р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт оборотності активів	зростання	-0,08	-0,09	+	В межах
2	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	зростання	-4,28	-4,25	+	В межах
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	зростання	-1,12	-1,28	+	В межах
4	Строк погашення дебіторської заборгованості	зростання	325,89	285,16	-	Нижче нормативу
5	Строк погашення кредиторської заборгованості	зростання	85,28	85,88	+	В межах
6	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	зростання	-1,44	-1,02	+	В межах

Результати аналізу, наведені в табл. 2.16 свідчать про не змінно позитивний стан розвитку та скорочення строків погашення дебіторської та кредиторської заборгованості. Значення більшості показників 2020 р. знаходяться в межах встановлених нормативів, що доводить попередні висновки. Під час проведення аналізу ділової активності АТ КБ «ПриватБанк», на нашу думку, більш інформативним є аналіз ділової активності банку за 2021р. (табл. 2.21)

Таблиця 2.21 – Аналіз ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» за 2021р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт оборотності активів	зростання	-0,09	0,01	+	В межах
2	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	зростання	-4,25	0,41	+	В межах
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	зростання	-1,28	2,28	+	В межах
4	Строк погашення дебіторської заборгованості	зростання	285,16	160,09	-	Нижче нормативу
5	Строк погашення кредиторської заборгованості	зростання	85,88	890,24	+	В межах
6	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	зростання	-1,02	0,1	+	В межах

Зазначимо, що за період з 2019- 2021 рр. стан ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» знаходився в стабільному покращенні (рис. 2.5). Майже по всіх показниках відбувалося зростання значення, що є в межах встановленого нормативу. Так, коефіцієнт оборотності активів збільшився з -0,08 до 0,01; коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості – з -4,28 до 0,41; коефіцієнт дебіторської заборгованості – з -1,12 до 2,28; строк погашення кредиторської заборгованості – з 85,28 до 890,24; коефіцієнт оборотності власного капіталу – з -1,44 до 0,1. Зауважимо, що на протязі періоду показник строку погашення дебіторської заборгованості знижувався,

проте зниження є незначним з 325,89 до значення 160,09, що для банківської установи не є критичним.

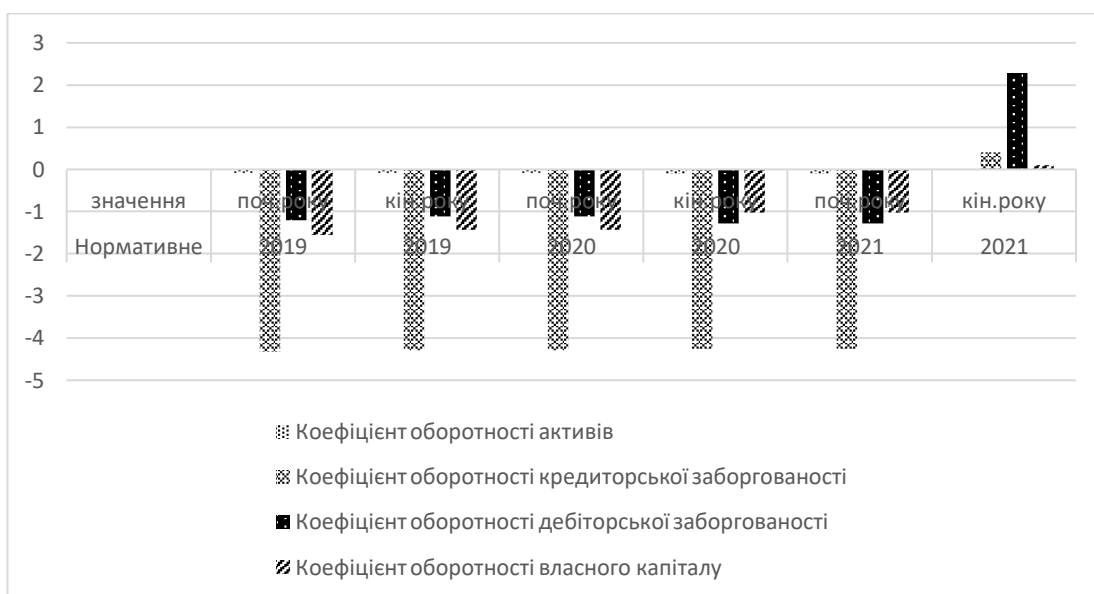

Рис. 2.5 – Аналіз ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2021р.

На останньому етапі проведення аналізу фінансово – економічної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» аналізується рентабельність діяльності, активів та власного капіталу.

Показники рентабельності є відносними характеристиками фінансових результатів і ефективності діяльності банківської установи. Вони вимірюють прибутковість з різних позицій і групуються відповідно до інтересів учасників економічного процесу, ринкового обміну.

Показники рентабельності є важливими характеристиками факторного середовища формування прибутку (доходу) установи. З цієї причини вони є важливими обов'язковими елементами порівняльного аналізу й оцінки фінансового стану АТ КБ «ПриватБанк».

Аналіз рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» передбачає проведення розрахунків таких показників як:

- коефіцієнт рентабельності активів;
- коефіцієнт рентабельності власного капіталу;

– коефіцієнт рентабельності діяльності.

З метою проведення аналізу рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» доцільно визначити та оцінити показники за останні з роки, а саме 2019, 2020, 2021 рр. Аналіз рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019р. представлено в табл. 2.22

Таблиця 2.22 – Аналіз рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт рентабельності активів	зростання	0,01	0,01	без змін	В межах
2	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	зростання	0,1	0,1	без змін	В межах
3	Коефіцієнт рентабельності діяльності	зростання	-1,0	-1,08	+	В межах

Дані, наведені в табл. 2.22 свідчать про високий рівень рентабельності банківської установи. Результати по всіх показниках знаходяться в межах встановлених нормативів, а коефіцієнт загальної рентабельності діяльності має тенденцію до зростання. З метою здійснення порівняльного аналізу показників рентабельності оцінюються показники за 2020 р. (табл. 2.23).

Аналіз показників рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» у 2020 р. вказує на стабільне зростання значень по всіх показниках, що є позитивною ознакою покращення фінансово – економічної ситуації банківської установи.

Таблиця 2.23 – Аналіз рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2020 р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт рентабельності активів	зростання	0,01	0,02	+	В межах
2	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	зростання	0,1	0,23	+	В межах
3	Коефіцієнт рентабельності діяльності	зростання	-1,08	-0,23	+	В межах

З метою визначення остаточного стану фінансового положення АТ КБ «ПриватБанк» проводиться аналіз рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2021 р. (табл. 2.24).

Таблиця 2.24 – Аналіз рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2021 р.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	Значення показника		Напрямок змін (+ збільш; - зменш)	Оцінка показника відповідно до нормативного значення
			Початок періоду	Кінець періоду		
1	Коефіцієнт рентабельності активів	зростання	0,02	0,01	-	Ниже нормативу
2	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	зростання	0,23	0,07	-	Ниже нормативу
3	Коефіцієнт рентабельності діяльності	зростання	-0,23	0,7	+	В межах

Оцінка показників рентабельності за 2021р. показує, що відбулося зниження значень коефіцієнтів рентабельності активів та рентабельності власного капіталу, проте коефіцієнт загальної рентабельності діяльності

залишається в межах встановленого нормативу та помітно зростає у порівнянні з попередніми періодами (рис. 2.6).

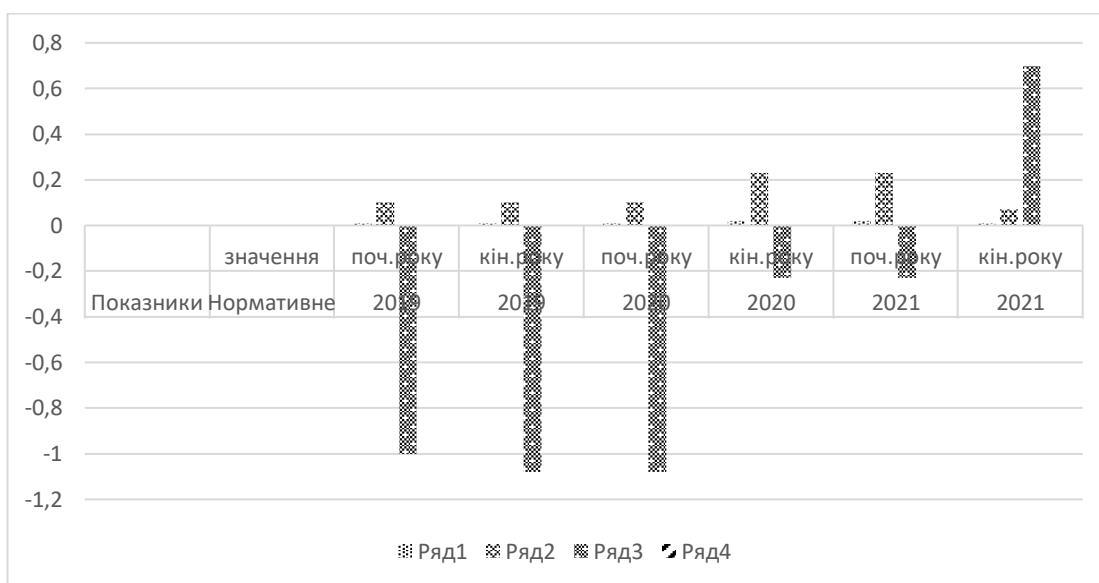

Рис. 2.6 – Аналіз рентабельності АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2021р.

Результати дослідження, представлені на рис. 2.3 доводять попередні висновки. На основі отриманих результатів фінансово- економічний стан АТ КБ «ПриватБанк» можна визначити як стійким та здатним до подальшого покращення.

Отже оцінка фінансово- економічного стану АТ КБ «ПриватБанк» за останні з роки показала, що стан банківської установи є стійким, тобто ступінь фінансової незалежності установи щодо володіння своїм майном і його використання достатньо високий. Також встановлено, що платоспроможність висока, ліквідність адекватна, а рентабельність достатня. Разом з тим визначено, що в установі висока забезпеченість фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування, їх розміщення є доцільним, а використанням ефективним, фінансові взаємовідносини з іншими юридичними та фізичними особами є продуктивними та позитивними для АТ КБ «ПриватБанк».

2.3 Аналіз управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк».

АТ КБ «ПриватБанк» є одним з найбільших учасників фондового ринку в Україні. У 1995 р. ПриватБанк одержав ліцензію №1 на залучення приватизаційних майнових сертифікатів фізичних осіб. На підставі ліцензії Банк залучив в довірче управління і розмістив в акції українських підприємств більш 1,2 млн. сертифікатів, що склало більш 2,3 % від їхньої загальної кількості. У червні 1992 р. «ПриватБанк» одержав Дозвіл Міністерства фінансів України № 38 на здійснення діяльності по випуску і обертанню цінних паперів. Протягом 10 років банк постійно займає лідируючі позиції в рейтингах торговців цінними паперами, що складаються Державною комісією з цінних паперів і фондового ринку (ДКЦПФР). В 2001р. «ПриватБанк» очолив рейтинг торговців цінними паперами, зайнявши перше місце серед 518 торговців.

Брокерська контора «ПриватБанку» акредитована на п'яти фондових біржах України: Українській міжбанківській валютній біржі, Українській фондовій біржі, Донецькій фондовій біржі, Придніпровській фондовій біржі, Київській фондовій біржі. З моменту організації Першої фондової торгової системи (ПФТС), «ПриватБанк» входить до складу її Ради і є одним з найбільш активних учасників торгів. Відповідно до рейтингу ПФТС, у 2001р. банк займав третє місце в січні і серпні, а також перше місце в жовтні.

Пріоритетними напрямками для інвестування у 2013 – 2015 рр. були цінні папери: підприємств нафтохімічної, гірничодобувної, металургійної, енергетичної галузей промисловості України; підприємств сільськогосподарського комплексу (елеватори, хлібоприймальні пункти, масложиркомбінати й ін.); страхових і юридичних компаній, охоронних, кадрових і рекламних агентств, засобів масової інформації, Інтернет провайдерів, операторів мобільного зв'язку, букмекерських контор і інших

підприємств, що дозволяло банку розширити комплекс послуг, наданих клієнтам.

Ситуація з інвестиційним цінним портфелем змінилася після процесу націоналізації. Інвестиційний портфель банку станом на 1.01.2019 р. та 1.01.2022 р. (за балансовою вартістю на звітну дату) представлений в табл. 2.25.

Таблиця 2.25 – Інвестиційний портфель АТ КБ «ПриватБанк» за 2019-2021рр.

Показники	на 1.01.2020 р.		на 1.01.2021 р.		на 1.01.2022 р.	
	Сума, млн. грн.	Частка %	Сума, млн. грн.	Частка %	Сума, млн. грн.	Частка %
Всього інвестиційних цінних паперів за СВПЗ	84 680	55,65	100 750	45,45	93 096	41,88
Всього інвестиційних цінних паперів за СВІСД	66 602	43,77	119 196	53,77	129 074	58,07
Всього інвестиційних цінних паперів за АС	875	0,58	1 725	0,78	107	0,05
Загалом портфель	152 157	100	221 661	100	222 277	100
Відхилення 2021 року від						
Показники	Абс. порівняно з 2019 р.	Зміни структури	Абс. порівняно з 2020 р.	Зміни структури	Відносне відхилення 2021 р. від 2019 р.	Відносне відхилення 2021 р. від 2020 р.
Всього інвестиційних цінних паперів за СВПЗ	8 416	-13,77	-7 654	-3,57	9,94	- 7,6
Всього інвестиційних цінних паперів за СВІСД	62 472	14,3	9 878	4,3	93,8	8,28
Всього інвестиційних цінних паперів за АС	768	-0,53	1 618	-0,73	87,77	93,79
Загалом портфель	70 120	100	616	100	46,08	2,78

Проводячи аналіз інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2019 – 2021рр. доцільно відзначити, що балансова вартість інвестиційного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» збільшилась у 2021 р. порівняно з 2019 р. і 2020 р. на 70 120 млн. грн. і 616 млн. грн. або на 46,08 % і 2,78 % відповідно. При цьому, за аналізований період змінилась структура портфелю банку в розрізі окремих фінансових інструментів. Так, з даних табл. 2.25 видно, зміни структури портфеля цінних паперів відбулася за рахунок того, що балансова вартість інвестиційних цінних паперів за СВПЗ зменшилась на 7 654 та зросла порівняно з 2019 р. 8 416 млн. грн. відповідно. В результаті змінилась структура інвестиційного портфелю банку. Разом з тим збільшилась частка найбільш надійних фінансових інструментів – таких як довгострокові державні боргові цінні папери. Збільшення в структурі портфелю банку надійних інструментів пов'язане з тим, що в умовах досить нестабільного фондового ринку України банк обрав досить консервативну стратегію управління інвестиційним портфелем, орієнтуючись головним чином на забезпечення надійності вкладень.

Динаміка балансової вартості інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» протягом аналізованого періоду представлена на рис. 2.7.

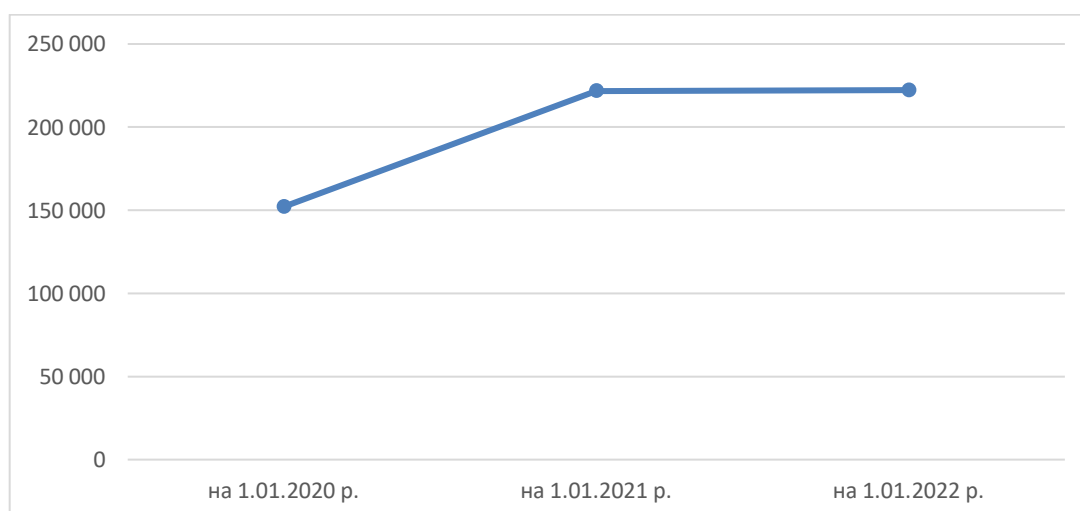

Рис. 2.7 – Динаміка балансової вартості портфеля АТ КБ «ПриватБанк», млн. грн.

Серед інвестиційного портфелю, які знаходяться в АТ КБ «ПриватБанк», найбільша питома вага належить цінним паперам за СВІСД, станом на 01.01.2022 р. їх питома вага склала – 58,07 %; на другому місці зі значним відставанням – цінні папери за СВПЗ – 41,88%. Станом на 01.01.2021 р. питома вага цінних паперів за СВІСД була меншою і склала – 53,77 %, в той час як питома вага цінних паперів за СВПЗ була вищою і склала – 45,45 %.

Далі аналізуємо станом на 31.12.2021 р. структуру інвестиційного портфеля ЦП АТ КБ «ПриватБанк» на предмет їх видової структури, яка представлена на рис. 2.8.

Рис 2.8 –Видова структура інвестиційного портфеля цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021р.

В цілому ж відзначимо, що портфель інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» не достатньо диверсифікований, що певною мірою становить загрозу для банку від негативних кон'юнктурних коливань за окремими видами цінних паперів.

Головним критерієм добору певних цінних паперів до портфелю є їх доходність та ліквідність. Інвестиційний портфель формується таким чином,

щоб забезпечити максимальну доходність. При цьому дотримання високої ліквідності цінних паперів необхідне для того, щоб банк мав можливість швидко продати ті цінні папери, по яким склалася несприятлива динаміка курсових вартостей (в певній мірі умова дотримання високої ліквідності присутніх у портфелі цінних паперів є запорукою уникнення значних фінансових втрат, оскільки забезпечує можливість продати цінні папери у разі перевищення граничної межі втрат.)

Проаналізуємо розраховані значення контрольних показників для груп цінних паперів в портфелі АТ КБ «ПриватБанк» станом на 1.01.2022 р. (табл. 2.26).

Таблиця 2.26 – Контрольні показники груп цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» станом на 1.01.2022 р.

Показники	на 1.01.2020 р.		на 1.01.2021 р.		на 1.01.2022 р.	
	Сума, млн. грн.	Частка%	Сума, млн. грн.	Частка %	Сума, млн. грн.	Частка %
Всього	152 157	100	221 661	100	222 277	100
Довгострокові державні боргові ЦП з вбудованим опціоном	84 680	56,65	100 750	45,45	93 096	41,88
Довгострокові державні боргові цінні папери	55 639	35,55	53 155	23,98	59388	26,72
Середньострокові державні боргові цінні папери	585	0,38	21 084	9,51	20341	9,15
Середньострокові валютні державні боргові ЦП	2 133	1,40	23 966	10,81	6810	3,06
Короткострокові державні боргові цінні папери	-	-	15 808	7,13	17352	7,8
Короткострокові валютні державні боргові ЦП	8 245	5,42	5 183	2,34	25183	11,33
Всього інвестиційних цінних паперів за АС	875	0,58	1 725	0,78	107	0,06

Аналізуючи контрольні показники можна відзначити, що загальна вартість інвестиційного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» станом на 1.01.2022р. становила 222 277 млн. грн.; найбільша питома вага в портфелі припадає на довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном та довгострокові державні богові цінні папери (41,88% та 26,72% відповідно). Очікувана доходність інвестиційного портфелю банку по державним борговим цінним паперам за 2020р. за ефективною ставкою відсотка становила 11,75%, при цьому найбільш доходними були інвестиційні цінні папери за СВДС та інвестиційні цінні папери за АС (19 %). Загальний рівень ризику інвестиційного портфелю банку становив 6,23%. Зазначимо, що в інвестиційному портфелі банку найбільша питома вага найменш ризикованих інструментів – довгострокові державні боргові цінні папери .

Збільшення в структурі портфелю банку надійних інструментів пов'язане з тим, що в умовах досить нестабільного фондового ринку України банк обрав досить консервативну стратегію управління інвестиційним портфелем, орієнтуючись головним чином на забезпечення надійності вкладень.

Портфель інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» впродовж дев'яти місяців 2022 р. зменшився на 10,31% і склав 198 800 млрд грн, а його частка в активах Банку знизилась на 4,46 п.п.: з 57,95% до 53,49%. Станом на початок жовтня 2022р. портфель інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» був сформований переважно з державних боргових цінних паперів (частка яких в портфелі цінних паперів становила 99,89%), а також з довгострокових облігацій, випущених Державною іпотечною установою (частка яких складала 0,11%). Агентство зазначає, що державні цінні папери ідентифікуються як активи високої якості, тобто активи з найменшим ступенем ризику.

Поточний рівень ризику інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» визначає ефективність управління ним. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що ефективність управління інвестиційним портфелем дорівнює 93,77 %, що визначається як абсолютна ефективність. Отже, стратегія управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк» є адекватною, ефективною та дохідною, що призводить до отримання економічних вигід та покращення фінансового стану банку взагалі.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної магістерської роботи проведено оцінку політики АТ КБ «ПриватБанк» щодо управління інвестиційним портфелем, а саме наведено організаційно – економічну характеристику банку, оцінку фінансової діяльності та аналіз управління інвестиційним портфелем.

Встановлено, що структура управління банком є ієрархічною, що передбачає керівництво вищих ланок нижчими та прямолінійний обмін інформацією. Структура активів АТ КБ «ПриватБанк» складається з: грошових коштів та їх еквівалентів; заборгованості інших банків; кредитів та авансів клієнтам банку; вбудованих похідних фінансових активів; інвестицій в дочірні компанії, інвестиційних цінних паперів, що утримуються для продажу та до погашення; передоплати з поточного податку на прибуток, приміщень, обладнань та нематеріальних активів, а також інших активів та активів, утримуваних для продажу. До зобов'язань в структурі фінансової звітності АТ КБ «ПриватБанк» віднесено: заборгованість перед НБУ; заборгованість перед іншими банками та фінансовими установами; кошти клієнтів; власні боргові цінні папери та інші позикові кошти; вбудовані похідні фінансові зобов'язання; поточні та відстрочені зобов'язання з податку на прибуток; резерви зобов'язань та відрахувань. Структура капіталу АТ КБ «ПриватБанк» складається з:

акціонерного капіталу; комісійного доходу; резерву переоцінки приміщень; резерву переоцінки інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу; нерозподіленого прибутку.

Аналіз організаційно- економічної характеристики показав, що банк організований на основі чотирьох основних сегментів банківської діяльності: роздрібна; корпоративна; інвестиційна; казначейська.

Проведення оцінки фінансово – економічного становища дозволило встановити, що на протязі періоду з 2019р. по 2021р. стан банку визначається як фінансово – стійкий, а платоспроможність абсолютна. Про це свідчать позитивні тенденції до покращення таких показників, як платоспроможність, ліквідність, рентабельність, ділова активність тощо.

Аналіз управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк» доводить, що стратегія банку щодо інвестиційної діяльності є економічно – обґрунтованою та ефективною. Такі висновки зроблено за результатами проведеного дослідження, які вказують на підвищення ліквідності та очікуваної дохідності інвестиційного портфеля, а також зниження ризиків фінансових втрат.

3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

3.1. Напрями поліпшення інвестиційного портфеля

Наявність розвиненого ринку цінних паперів є умовою економічного розвитку держави, орієнтованої на ринковий тип економіки. Сьогодні вже можна говорити про те, що фондовий ринок України пройшов етап свого становлення. Безперечно, провідне місце, у цьому процесі відведено комерційними банкам. Але у діяльності більшості вітчизняних банків спостерігається високий ступінь невизначеності та ризику в управлінні інвестиційним портфелем. Ця проблема, останнім часом, набуває дедалі більшої актуальності. Як відомо, основною метою здійснення інвестиційної діяльності банку є отримання доходів у майбутньому в будь-якій формі. Крім того, інвестиційний портфель банку виконує низку інших функцій, а саме: підтримку ліквідності, зниження ризику, забезпечення гнучкості портфеля активів.

Проведений аналіз фінансово – економічної та інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» показав, що хоча ситуація в банку є стійкою та відносно ефективною, але інвестиційний портфель потребує певного поліпшення.

На нашу думку, основні напрями поліпшення інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» мають бути направлені до ідеального фінансового портфеля, тобто збалансованого. Оскільки збалансований тип інвестиційного портфеля передбачає рівне співвідношення ризику та стабільності, у разі невдачі одних вкладень інші стануть підмогою.

Спираючись на попередні проведені дослідження, можна визначити основні напрямки наближення існуючого інвестиційного портфеля

АТ КБ «ПриватБанк» до збалансованого, а саме: підтримка загальної стратегії діяльності банку, балансування міжчасового портфеля.

Проекти, які слід вибирати для формування ефективного інвестиційного портфеля, повинні, з одного боку, підтримувати і позитивно взаємно впливати на розвиток, а з іншого боку, можуть бути представлені як альтернативні точки подальшого зростання і розвитку банку. Це не тільки дозволить впевненіше втримувати свої позиції завдяки диверсифікації, але і зробити її мобільнішою, гнучкішою. Балансування міжчасового портфеля, тобто довгострокових і середньострокових (1-2 роки) напрямів інвестування досягається завдяки ремонту та модернізації існуючих активів.

Основною метою інвестиційної діяльності банку є забезпечення збереження коштів, доходності та ліквідності. Водночас, більш високий дохід досягається за рахунок зниження ліквідності та пов'язаний, як правило, з вищим рівнем ризику, тому інвестиції повинні бути диверсифіковані. Відповідно до цього інвестиційна політика банку має передбачати визначення: пріоритетних напрямів інвестування з урахуванням очікуваних доходів і ризику й на цій основі відбір відповідних інвестиційних проектів; загального обсягу довгострокових інвестицій щодо всіх активів банку; граничної величини кредиту або іншого виду інвестицій на одного позичальника; механізму реалізації (здійснення) інвестицій, у тому числі можливостей об'єднання коштів і системи участі у фінансово-промислових групах; способів контролю за реалізацією інвестицій і санкцій до них.

Як відомо, збільшення кількості об'єктів інвестування зменшує ризик інвестицій. В такий спосіб здійснюється спроба контролювати ризик за рахунок добору активів, доходи від яких мало корелюють між собою.

Диверсифікація вкладень є основним принципом портфельного інвестування. Мета диверсифікації – утримати ризик портфеля інвестицій у межах інвестиційної політики, яку проводить банк.

Диверсифікацію інвестицій комерційного банку можна здійснювати за наступними напрямками: за об'єктом інвестування; за галузями економіки; за географічною ознакою; за строком утримання.

Зазвичай, вважається, що об'єктом банківських інвестицій можуть бути вкладення в акції, облігації та інші високоприбуткові цінні папери. Крім того, до банківських інвестицій слід віднести довгострокові кредити та деякі альтернативні вкладення капіталу, а не обмежуватися лише цінними паперами.

Достатній обсяг цінних паперів у портфелі дозволяє зробити наступний крок- проводити галузеву та регіональну диверсифікації. Принцип галузевої диверсифікації полягає в тому, щоб не допускати перекосів портфеля у бік цінних паперів однієї галузі. За певних обставин цінні папери часто пов'язані з регіонами більше, ніж об'єкти кредитування, тому в даному випадку доцільно здійснювати диверсифікацію за географічною ознакою, так звану просторову диверсифікацію.

Диверсифікація паперів за строками їх погашення дозволяє зменшити ризик коливання відсоткових ставок, який спричиняє зміни ринкової вартості цінних паперів. Наявність в інвестиційному портфелі цінних паперів з різними термінами погашення дає можливість ефективно маневрувати ними з метою забезпечення його збалансованості.

Узагальнюючи результати теоретичних та практичних досліджень можна визначити основні напрямки поліпшення інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк», а саме: визначення цілей інвестування (кінцевий результат); зниження сукупного ризику; покращення сукупного результату; всебічність інвестування; створення чіткого плану відтворення балансу і чітке його дотримання (рис. 3.1).

Необхідність визначення цілей інвестування зумовлена потребою у персоналізації портфелю виходячи з довгострокових інвестиційних цілей АТ КБ «ПриватБанку», в той же час з огляду на поточні обставини. В свою

чергу поточні обставини мають враховувати поточне фінансове становище та очікувані витрати в майбутньому.

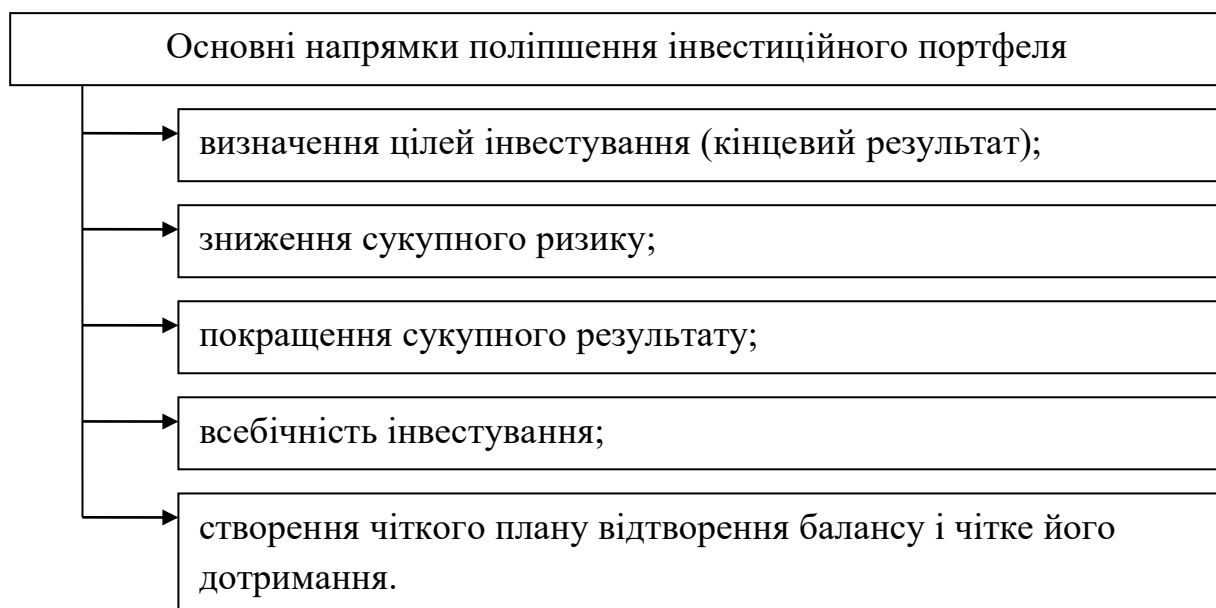

Рис. 3.1 - Основні напрямки поліпшення інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»

Диверсифікація портфеля переслідує дві мети. Зниження сукупного ризику є однією з них. Якщо в портфелі декілька активів, і якщо один з них приносить збитки, то інші приносять прибуток, що в сукупності знижує загальну ризикованість портфеля. Диверсифікація знижує ризики. Замість того, щоб застрягти в одному з секторів, який часом може показувати не найкращі результати, диверсифікований портфель дає можливість рухатися до далі до встановленої мети.

Друга мета диверсифікації портфеля полягає в тому, щоб отримувати максимальну вигоду з тих ринків, які показують кращі результати. Диверсифікація дозволяє отримувати не тільки захист при управлінні численними активами в тому випадку, якщо один з них показує погані результати, а й вигоду в тому випадку, якщо деякі активи показують відмінні результати.

Традиційно вважалося, що інвестиційний портфель є диверсифікованим в тому випадку, якщо він поєднує в собі акції і облігації. У міру того, як інвестори ставали все більш витонченими, вони стали інвестувати в товарні і валютні ринки, ринки нерухомості. Для того, щоб знизити ризик і збільшити прибуток, інвестування в різні класи активів допомагає зберігати співвідношення між активами інвестиційного портфеля. У кожного класу є свої власні каталізатори і свої перепони. Але коли вони знаходяться в поєднанні, це допомагає пом'якшити процес управління інвестиційним портфелем і уникнути сильних потрясінь.

Всебічність інвестування передбачає, серед інших і інвестування в різні сектори всередині певних класів активів. Це також допомагає знизити ризик і збільшити прибуток, як і в випадку з інвестуванням в різні класи активів. Просто включити в портфель акції, облігації та активи товарної біржі буде недостатньо, так як, наприклад, на ринку акцій існує багато секторів – від охорони здоров'я до металургії – облігації варіюються в залежності від терміну погашення, а на товарному ринку торгуються енергоносії, метали, продукти харчування тощо.

Якщо інвестиційний портфель правильно структурований, то цілком допустимо і очікувано те, що рано чи пізно деякі активи почнуть перевершувати інші в плані результативності та згодом вони почнуть складати більшу частину портфеля (у відсотковому співвідношенні). Це час, коли варто відновити баланс і привести ваші інвестиції у відповідність один з одним. Якщо є дисциплінований план по відновленню балансу інвестиційного портфеля, то можна отримувати вигоду з різних цінових рухів різних активів портфеля. Дисципліна дозволяє автоматично продавати ті активи, які показують кращі результати і купувати ті, які показують найгірші результати.

3.2 Обґрунтування стратегії формування інвестиційного портфеля банку

Формування та вибір інвестиційної стратегії комерційним банком є складним багаторівневим процесом, що виходить із поставлених стратегічних цілей інвестиційної діяльності, і в кінцевому результаті дає можливість для досягнення головної мети інвестиційної діяльності – максимізації прибутку при мінімальному ризику.

В сучасних умовах зміни орієнтирів, напрямів інвестиційної діяльності, перегрупування сил і запровадження нових технологій, що супроводжують нові економічні умови розвитку комерційних банків у країні, прогнози вже можна вважати успішними, якщо вони близькі до реальності чи хоча б не повністю є помилковими. Загальна задача комерційного банку – розробка стратегічних напрямів розвитку банку на внутрішньому і зовнішньому ринках, враховуючи такі напрями:

- глобалізація фінансової політики;
- виникнення нових інформаційних технологій;
- закріплення позиції банку як фінансово-стійкого;
- забезпечення достатності власного капіталу на рівні, що відповідає міжнародним стандартам;
- розширення та вдосконалення участі банку в міжнародних системах розрахунків;
- формування розгалуженої мережі філій банку, що спеціалізуються як на окремих видах операцій, так і на всьому комплексі банківських послуг;
- розробка загальної стратегії комерційних банків;
- жорстока конкуренція за найбільш сприятливі умови вкладання ризикового капіталу;
- зниження витрат і збільшення доходів;
- раціоналізація організаційної та операційної структури;
- орієнтація на різні класи клієнтів;

– підвищення кваліфікації працівників комерційних банків.

Всі ці напрями, на нашу думку, потрібно постійно враховувати при розробці та перегляді стратегічного плану розвитку АТ КБ «ПриватБанк».

Основна мета інвестиційної стратегії АТ КБ «ПриватБанк» – підтримка відповідних пропорцій між первинним і вторинним резервом, а також мінімізація інвестиційного ризику через диверсифікацію.

Важливим напрямом інвестиційної стратегії АТ КБ «ПриватБанк» є підтримка ліквідності, забезпечення відповідної прибутковості інвестицій за рахунок диверсифікації (розподілу інвестиційного портфеля між різними фінансовими інструментами та іншими активами задля зниження ризику). Основними напрямками стратегії операцій АТ КБ «ПриватБанк» з цінними паперами є: випуск і розміщення цінних паперів банку (акцій); випуск облігаційних займів, депозитних і ощадних сертифікатів; розширення портфеля цінних паперів; посилення диверсифікації мірою появи нових ліквідних цінних паперів; активна участь в проведенні операцій на фондовому ринку; підвищення ліквідності операцій з цінними паперами; розвиток операцій по здійсненню інвестицій за кордоном; підтримка оптимальної структури боргових зобов'язань; налагодження зв'язків з клієнтурою; здійснення довірчих (трастових) операцій; розвиток вкладень в інфраструктуру ринку (засоби зв'язку, інформаційно – довідникових видавництв).

Розглянувши страхування інвестицій від ризиків, ми дійшли висновку, що страхування інвестицій від ризиків має стати обов'язковим компонентом стратегічного планування інвестицій АТ КБ «ПриватБанк». Це, в свою чергу, буде впливати на інвестиційні рішення й підвищувати рейтинг ризикових інвестиційних операцій банку і призведе до збільшення прибутку банку від цих операцій та підвищення рейтингу банку в цілому.

Інвестиційна стратегія завжди пов'язана з поточним станом підприємства, його діючою технічною, технологічною та фінансовою базою, здійснюваною фінансово-господарською діяльністю. Навіть коли

приймається рішення нічого не змінювати на підприємстві, то це так само стратегія, яка має бути обґрунтована, досліджена та сформована.

Стратегія інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» обирається з огляду на ряд критеріїв, що визначають її доцільність (рис. 3.2).

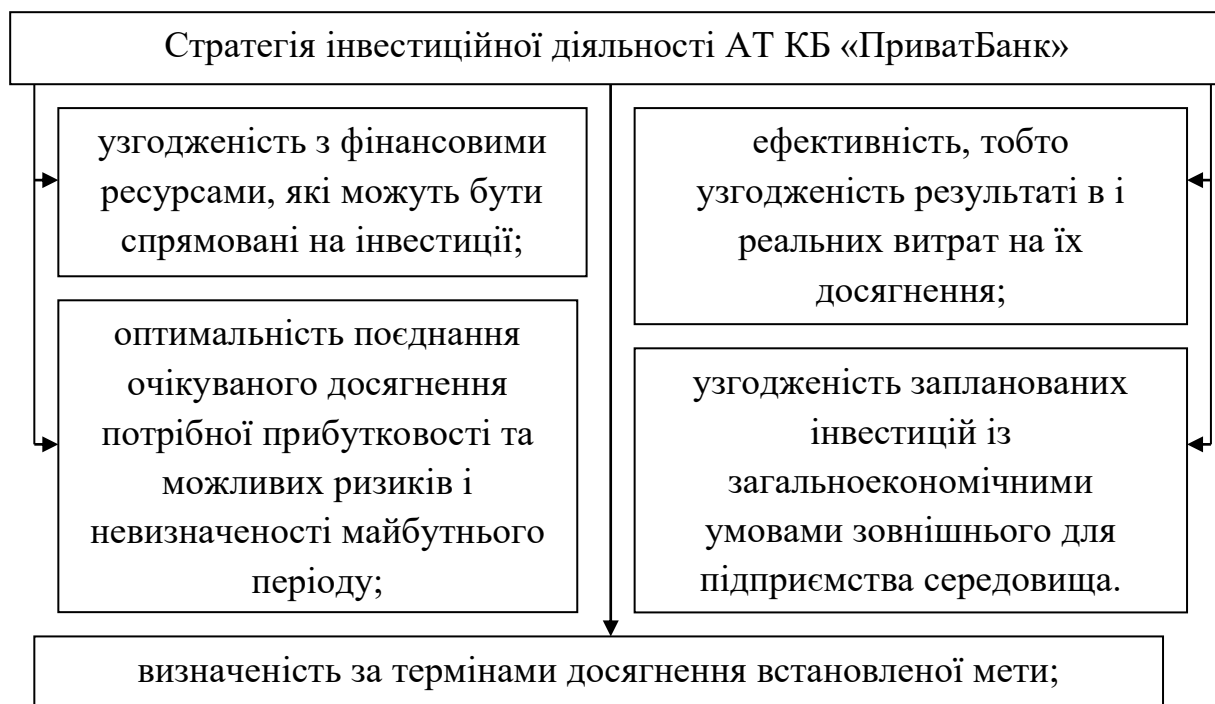

Рис. 3.2 - Критерії, що визначають доцільність стратегії інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»

Найсуттєвішим фактором інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» є наявність фінансових ресурсів. Це перша умова формування інвестиційних планів і водночас основне обмеження. З оцінювання обсягів наявних ресурсів починається інвестиційне планування, і за цими ресурсами перевіряється реальність уже розробленої інвестиційної стратегії.

Конкретна структура обраної інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» втілюється в поняття інвестиційного портфеля, тобто спеціально дібраного набору конкретних інвестиційних проектів, прийнятих до реалізації.

На стадії аналізу та розробки стратегії інвестиційний портфель є запланованим засобом досягнення стратегічних цілей. На стадії реалізації кожного проекту поняття інвестиційного портфеля визначає структуру інвестицій.

Вихідною передумовою формування інвестиційної стратегії АТ КБ «ПриватБанк» є базова стратегія економічного розвитку корпоративної структури (КС). Стосовно неї інвестиційна стратегія носить підпорядкований характер і повинна узгоджуватися з нею за цілями і етапами реалізації. Інвестиційна стратегія при цьому розглядається як один з головних факторів забезпечення ефективного розвитку КС відповідно до обраної нею загальної економічної стратегії.

Алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури АТ КБ «ПриватБанк» включає такі етапи як: визначення періоду формування стратегії; формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності; розробка найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей; розробка стратегічних напрямків інвестиційної діяльності та розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів; конкретизація інвестиційної стратегії за періодами її реалізації; оцінка розробленої інвестиційної стратегії (рис. 3.3).

Початковим етапом формування інвестиційної стратегії є визначення її загального періоду. Цей період залежить від ряду умов. Головною умовою визначення періоду формування інвестиційної стратегії є передбачуваність розвитку економіки в цілому й інвестиційного ринку зокрема. В умовах нинішнього нестабільного (а за окремими напрямками – не передбачуваного) розвитку економіки країни цей період не може бути занадто тривалим і в середньому не може виходити за рамки 3-5 років.

Важливою умовою визначення періоду формування інвестиційної стратегії є тривалість періоду; прийнятого для формування загальної стратегії КС. Через те, що інвестиційна стратегія носить стосовно неї підпорядкований характер, вона не може виходити за межі цього періоду

(більш короткий період формування інвестиційної стратегії достатній, тому що заключні етапи економічної стратегії можуть не потребувати змін інвестиційної діяльності). Також, однією з умов визначення періоду формування інвестиційної стратегії є розмір корпоративної структури. Інвестиційна діяльність великих структур зазвичай прогнозується на більш тривалий період.

Рис. 3.3 - Алгоритм формування інвестиційної стратегії АТ КБ «ПриватБанк»

При формуванні стратегічних цілей інвестиційної діяльності необхідно виходити насамперед із системи цілей загальної стратегії економічного

розвитку. Ці цілі можуть бути сформовані у вигляді забезпечення приросту капіталу, приросту рівня прибутковості інвестицій і суми доходу від інвестиційної діяльності, зміни пропорцій у формах реального і фінансового інвестування тощо. При цьому формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності повинне погоджуватися зі стадіями життєвого циклу і цілями господарської діяльності корпоративної структури.

Розробка найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей інвестиційної діяльності здійснюється за двома напрямками. Один з них охоплює розробку стратегічних напрямків інвестиційної діяльності, інший – розробку стратегії формування інвестиційних ресурсів. Цей етап є найбільш відповідальним і складним.

Для того, щоб прогресивні напрямки інвестиційної стратегії і важливі складові її ефективності було реалізовано, потрібно всіма можливими способами нарощувати й підтримувати інтелектуальний потенціал інвестиційної діяльності, стимулювати підвищення його творчої віддачі, реконструювати старий господарський механізм і створити новий, який зробив би процес упровадження науково-технічного прогресу життєво необхідним і тому вигідним. Важливу роль у скороченні тривалості інвестиційного циклу та підвищенні його ефективності відіграє інфраструктурна ланка.

Коли стратегічні цілі інвестиційної діяльності сформовано, розробляються найбільш ефективні шляхи їх реалізації, які розподіляються за двома напрямкам: розробка стратегічних напрямків інвестиційної діяльності та розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів.

На нашу думку, основу процесу вибору стратегічних напрямів інвестиційної діяльності складають цілі цієї діяльності. В процесі вибору повинні бути враховані такі завдання:

1. Визначення співвідношення різних форм інвестування на окремих етапах періоду, що аналізується.
2. Визначення галузевої спрямованості інвестиційної діяльності.

3. Визначення регіональної спрямованості інвестиційної діяльності.

Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів базується на спрямованості інвестиційної діяльності до більш ефективного поєднання реального і фінансового капіталу в процесі їх обігу. В процесі розробки стратегії необхідно чітко та зважено встановити основні джерела інвестиційних ресурсів, які можна розбити на групи: власні (прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків та інших обов'язкових платежів; амортизаційні відрахування; раніше виконані довгострокові фінансові вкладення, строк сплати яких закінчується в поточному періоді; реінвестований прибуток шляхом продажу частини основних фондів; страхова сума відшкодування збитків, викликаних втратою майна; частка зайвих оборотних активів, що іммобілізується в інвестиції; гранти), залучені (акціонерний капітал, додаткові внески, безоплатне цільове фінансування, та позикові (довгострокове кредитування; цільовий державний кредит; інвестиційний податковий кредит; інвестиційний лізинг; інвестиційний селенг).

Наступним етапом в алгоритмі формування інвестиційної стратегії АТ КБ «ПриватБанк» (рис. 3.3) зазначено конкретизацію інвестиційної стратегії за періодами її реалізації. Необхідність проходження цього етапу зумовлена доцільністю узагальнення отриманих результатів попередніх розробок. А саме, необхідністю конкретизації проведених процедур та елементів стратегії відповідно до встановлених періодів її реалізації.

Після проходження наведених вище етапів доцільно провести прогнозну оцінку розробленої інвестиційної стратегії відповідно до певної методики. В разі отримання позитивних значень оцінки, тобто визначення ефективності обраної стратегії, вона впроваджується в подальшу інвестиційну діяльність банку. У випадку, коли оцінка розробленої інвестиційної стратегії визначається як не ефективна, існує потреба в пошуку невірних рішень. З метою усунення помилок, або формування іншої, більш ефективної стратегії, процес формування починається з початку.

Розроблений алгоритм формування інвестиційної стратегії АТ КБ «ПриватБанк» є абсолютною науковою новизною оскільки запропонований вперше. Практичне використання запропонованого алгоритму забезпечить безпомилковий вибір стратегії формування інвестиційної діяльності, що в свою чергу знизить ризики не ефективних вкладень та підвищить дохідність діяльності в цілому.

3.3 Розробка методики оцінки інвестиційного портфеля банку

У сучасних умовах, що склалися в економіці України, особливо гостро постає проблема активізації інвестиційної діяльності. Ринкова трансформація економіки України неможлива без створення потужної банківської системи. Глибоко проникаючи в усі сфери економіки, банківські установи здійснюють активний вплив на економічне зростання та соціальний розвиток країни. Комерційні банки забезпечують трансформацію капіталу та виступають посередниками у перерозподілі фінансових ресурсів між економічними суб'єктами. Виконуючи роль фінансових посередників, банки забезпечують, по-перше, концентрацію тимчасово вільних грошових коштів; по-друге, перерозподіл акумульованих ресурсів відповідно до потреб економіки; по-третє, прискорення, упорядкування та раціоналізацію грошового обороту; і, по-четверте, здійснення збалансованої діяльності, спрямованої на досягнення як власних інтересів, так і інтересів суспільства загалом. Від здатності раціонально управляти активами та пасивами банків значною мірою залежить інтенсивність інвестиційних процесів, динаміка розвитку виробництва товарів та надання послуг, обсяги товарообороту, а в кінцевому результаті – добробут населення.

В таких умовах для комерційних банків особливо гостро постає питання якісної оцінки інвестиційного портфеля з метою досягнення встановлених стратегічних цілей.

Теоретичні та практичні дослідження, проведені в рамках даної кваліфікаційної роботи, дають можливість запропонувати власне бачення, щодо методики оцінки інвестиційного портфеля комерційного банку.

По – перше, проаналізувати інвестиційну політику в цілому на відповідність певним критеріям та обмеженням. Для цього пропонується оцінити вплив на масштаби інвестиційної діяльності банку окремих чинників:

- етапи життєвого циклу банку (початок створення, швидке та стійке зростання, стабілізація, сповільнене зростання і поступове припинення діяльності);

- загальний тип поведінки та політика банку на ринку (консервативний, поміркований або агресивний), види і масштабність цілей, які ставить перед собою банк, а також стратегія його розвитку;

- розміри банку та мережі його відділень (міжрегіональна або регіональна мережа);

- готовність банку йти на значні витрати, які не принесуть прибутку в найближчому майбутньому (інвестиційні операції вимагають дорогого ресурсного та інформаційного забезпечення).

В свою чергу, серед обмежень інвестиційної політики, на нашу думку доцільно оцінити наступні:

- 1) склад пасивів банку, а саме: якщо значну частку в зобов'язаннях становлять кошти на поточних рахунках організацій і на вкладах на вимогу, це не дозволяє банку використовувати короткострокові ресурси для ефективних інвестицій;

- 2) здійснення інвестиційних операцій за умовами володіння банком значними надлишками ліквідності, що пов'язано із самою природою інвестицій (трансформація короткострокових залучених ресурсів у більш довгострокові вкладення), а також з великим ризиком і часто неліквідністю самих інвестицій;

3) регулюючу діяльність НБУ, спрямовану на обмеження ризику і встановлення пріоритетних об'єктів інвестицій (створення резервів під знецінення пінних паперів);

4) вплив на масштаби інвестиційної діяльності організаційної структури банку.

При формуванні інвестиційного портфеля інвестор повинен чітко сформулювати свою стратегію управління і визначити майбутній тип портфеля.

По – друге, оскільки основною метою інвестиційної діяльності банку є забезпечення збереження коштів, дохідності та ліквідності і водночас, більш високий дохід досягається за рахунок зниження ліквідності та пов'язаний, як правило, з вищим рівнем ризику, тому інвестиції повинні бути диверсифіковані, а оцінка інвестиційного портфеля має передбачати визначення:

1) пріоритетних напрямів інвестування з урахуванням очікуваних доходів і ризику й на цій основі відбір відповідних інвестиційних проектів;

2) загального обсягу довгострокових інвестицій щодо всіх активів банку;

в) граничної величини кредиту або іншого виду інвестицій на одного позичальника;

г) механізму реалізації (здійснення) інвестицій, у тому числі можливостей об'єднання коштів і системи участі у фінансово-промислових групах;

г) способів контролю за реалізацією інвестицій і санкцій до них.

По – третє, вирішальною інформацією, щодо дохідності та інвестиційного портфеля є кількісна оцінка його складових. В комерційному банку до складових інвестиційного портфеля відносяться: торговий портфель; портфель на продаж; портфель до погашення; та інвестиції в асоційовані та дочірні компанії.

Торговий портфель є частиною загального портфеля банку, що складається з об'єктів, щодо яких банк має чіткі наміри продати в

найближчому майбутньому та отримати спекулятивний дохід від коливання цін (курсів). Як правило, до торгового портфеля відносяться цінні папери, валюта та банківські метали. До торгового портфеля також відноситься та частина позиції банку, яка утворилася внаслідок проведення клієнтських операцій. З точки зору управління банком керівництво повинно завжди мати оперативну інформацію щодо поточної вартості об'єктів, що входять до торгового портфеля. Відтак торговий портфель підлягає постійній переоцінці на ринкову вартість і тому перебуває під впливом ризику зміни ринкових умов.

Портфель цінних паперів на продаж являє собою цінні папери, які не належать до торгових, боргові цінні папери, які банк не має наміру утримувати до дати погашення цінні папери, за якими неможливо визначити справедливую вартість, фінансові інвестиції і дочірні компанії, які придбані для продажу впродовж 12 місяців з дати придбання. Портфель на продаж включає: боргові цінні папери з фіксованою датою погашення, які банк не має наміру тримати до настання дати погашення; цінні папери, які банк готовий продати у зв'язку зі зміною ринкових відсоткових ставок, виникнення потреби у ліквідних коштах, наявності альтернативних напрямів інвестування; акції та боргові цінні папери, за якими неможливо достовірно визначити справедливую вартість; фінансові інвестиції в асоційовані та дочірні компанії, які придбані та утримуються виключно для продажу протягом 12 місяців з дати придбання; інші цінні папери, придбані для продажу до настання дати їх погашення.

Тому портфель на продаж формується з цінних паперів, які банк не має наміру тримати до настання дати їх погашення, а купує на короткі строки для подальшого продажу за умови настання сприятливої ринкової кон'юнктури чи виникнення потреби у грошових коштах. Доходи банку формуються як за рахунок різниці між цінами продажу та купівлі цінних паперів (дисконтів, торговельних та комісійних доходів), так і за рахунок отриманих протягом періоду зберігання процентних чи дивідендних доходів.

Портфель цінних паперів, що утримуються до погашення – боргові цінні папери, щодо яких є намір і здатність банку утримувати їх до строку погашення. Враховуються боргові цінні папери з фіксованим терміном погашення і платежами.

Портфель інвестицій в асоційовані та дочірні компанії- довгострокові вкладення капіталу (акції, паї) банку в асоційовані компанії, у яких банківська установа має суттєвий вплив і прямо або через дочірні компанії володіє 20% або більше голосів об'єкта інвестування, або має представників у раді директорів і визначає стратегію і операції компанії. Вкладення капіталу в дочірні компанії, в яких материнський банк володіє 50% або більше голосів об'єкта інвестування, або має право визначального голосу в раді директорів і керує фінансовою і виробничою політикою.

З метою проведення саме кількісної оцінки наведених вище складових інвестиційного портфеля, в якості власної розробки, пропонується використання інтегрованого показника. Дослідження запропонованих раніше практик використання інтегрованого показника показують, що такий показник використовується лише для оцінки ефективності інвестиційного портфеля в цілому. На нашу думку, інтегрований показник доцільно використати для проведення оцінки у розрізі окремих складових інвестиційного портфеля, що надасть змогу отримання більш конкретної та звуженої інформації.

Спираючись на існуючі розробки, щодо оцінки інвестиційного портфеля банку, на прикладі АТ КБ «ПриватБанк» пропонується провести оцінку інвестиційного портфеля за останній 2021р. з урахуванням запропонованих удосконалень.

Розрахунок інтегрального показника оцінки інвестиційного портфеля банку здійснюється у такій послідовності:

- внесення вихідних даних банку;
- розрахунок показника за групами;

– розрахунок інтегрального показника оцінки інвестиційного портфеля банку.

Внесення вихідних даних АТ КБ «ПриватБанк» відбулося в процесі звичайної економічної діяльності, що відображено у річній фінансовій звітності (додатки А-В). Розрахунок інтегрального показника передбачає визначення еталонного значення, яке обрано за результатами оцінки найбільш дохідного інвестиційного портфеля за останні 5 років (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Вихідні дані, щодо оцінки складових інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк»

Складові інвестиційного портфеля	Еталонне значення %	2021 рік %	Абсолютне відхилення	Ранг показнику
Всього інвестиційних цінних паперів за СВІПЗ	42	41,88	-0,12	2
Всього інвестиційних цінних паперів за СВІСД	50	58,07	+8,07	1
Всього інвестиційних цінних паперів за АС	8	0,05	-7,95	3
Загалом портфель	100	100	-	-

Розраховані на другому етапі показники використовуються для визначення інтегрального показника оцінки інвестиційного портфеля банку з урахуванням їх значимості (табл. 3.2).

У результаті здійснення першого етапу оцінки інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» визначено, що інтегральний показник за еталонним значенням та за аналізований період знаходиться у встановлених межах (1-9), що вказує на ефективність інвестиційного портфеля. А зростання показнику у порівнянні з еталонним значенням вказує на позитивну тенденцію підвищення дохідності інвестиційного портфеля та ефективність обраної стратегії інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

Таблиця 3.2 – Визначення інтегрального показника оцінки інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за встановленими складовими

Коефіцієнт	Значення інтегрального показника		Абсолютне відхилення від еталона	Ранг у порівнянні з еталоном
	Еталон	2021 рік		
Всього інвестиційних цінних паперів за СВІЗ	0,24	0,19	-0,05	3
Всього інвестиційних цінних паперів за СВІСД	0,36	0,37	0,01	2
Всього інвестиційних цінних паперів за АС	0,52	0,71	0,19	1
Загалом портфель	1,12	1,27	0,15	-

Запропонований підхід, на нашу думку, надасть можливість оцінити не лише інвестиційний портфель в цілому, а й окремі його складові, та, таким чином, виявити слабкі місця на покращення яких, в подальшому, направити інвестиційну діяльність банку.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі кваліфікаційної роботи наведено пропозиції щодо удосконалення інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за напрямками: поліпшення інвестиційного портфеля; обґрунтування стратегії формування інвестиційного портфеля банку та розробки методики оцінки інвестиційного портфеля.

Серед напрямків поліпшення інвестиційного портфелю визначено підтримку загальної стратегії діяльності банку та балансування міжчасового портфеля; диверсифікація інвестиційних вкладень; визначення цілей інвестування (кінцевий результат); зниження сукупного ризику; покращення сукупного результату; всебічність інвестування; створення чіткого плану відтворення балансу і чітке його дотримання. Доведено, що визначені

напрямки поліпшення інвестиційного портфеля призведуть до наближення його до ідеального, що в свою чергу забезпечить максимальну ефективність та дохідність інвестиційного портфеля банку в наступних періодах.

Обґрунтування стратегії формування інвестиційного портфеля банку полягає у доборі інструментів, що забезпечать ефективність управління якісно сформованим інвестиційним портфелем. З метою визначення найбільш ефективних інструментів встановлено критерії визначення доцільності стратегії інвестиційної діяльності та алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури АТ КБ «ПриватБанк».

Доведено, що алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури АТ КБ «ПриватБанк» буде ефективно працювати за умови включення таких етапів як: визначення періоду формування стратегії; формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності; розробка найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей; розробка стратегічних напрямків інвестиційної діяльності та розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів; конкретизація інвестиційної стратегії за періодами її реалізації; оцінка розробленої інвестиційної стратегії.

Доцільно зауважити, що розроблений алгоритм формування інвестиційної стратегії АТ КБ «ПриватБанк» є абсолютною науковою новизною оскільки запропонований вперше. Практичне використання запропонованого алгоритму забезпечить безпомилковий вибір стратегії формування інвестиційної діяльності, що в свою чергу знизить ризики не ефективних вкладень та підвищить дохідність діяльності в цілому.

Розробка методики оцінки інвестиційного портфеля банку базується на проведенні кількісної оцінки складових інвестиційного портфеля через визначення інтегрального показника. В свою чергу встановлено, що до складових інвестиційного портфеля доцільно віднести: торговий портфель; портфель на продаж; портфель до погашення; та інвестиції в асоційовані та дочірні компанії.

Доведено, що розрахунок інтегрального показника саме за встановленими складовими надасть змогу отримання більш конкретної та звуженої інформації, а також надасть можливість виявити слабкі місця на покращення яких, в подальшому, направити інвестиційну діяльність банку.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра досліджено сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів процесу управління інвестиційним портфелем комерційної установи, наведено теоретичне узагальнення та практичне вирішення встановлених завдань, яке полягає у розвитку теоретико- методологічних положень та засад відносно підвищення ефективності процесу управління інвестиційним портфелем комерційного банку. Загальні висновки, одержані в результаті проведеного дослідження, зводяться до наступного:

Досліджено теоретичні підходи до визначення сутності дефініції «Інвестиційний портфель» та встановлено, що найбільш повно це поняття розкриває визначення його, як сукупність інструментів, направлених на підвищення дохідності капіталовкладень, визначено основні функції портфеля, серед яких прийнято виділяти стабілізація прибутків банку незалежно від фаз ділового циклу; компенсація кредитного ризику по портфелю банківських кредитів; забезпечення географічної диверсифікації; підтримка ліквідності; зниження податкового тягаря; використання портфеля в якості застави; страхування банку від втрат у результаті зміни процентних ставок; забезпечення гнучкості банківського портфеля активів; поліпшення фінансових показників банківського балансу завдяки якості цінних паперів.

Встановлено, що рівень та ефективність стратегічного управління інвестиційним портфелем комерційного банку залежить від повноти дотримання таких принципів як: дохідність, безпека вкладень, зростання вкладень та можливість швидкого та безболісного перетворення цінних паперів. А якість оцінки інвестиційного портфеля залежить від фактичної дохідності та ризику портфеля за певний період.

Встановлено, що структура управління банком АТ КБ «ПриватБанк» є ієрархічною, структура активів, зобов'язань та капіталу – стандартною для

комерційних установ. Банк організований на основі чотирьох основних сегментів банківської діяльності: роздрібна; корпоративна; інвестиційна; казначейська.

Проаналізовано фінансово- економічний стан АТ КБ «ПриватБанк», в результаті чого встановлено, що на протязі періоду з 2019р. по 2021р. стан банку є стійким, платоспроможність абсолютною, рентабельність високою, ділова активність достатньою, а також встановлено, що на протязі періоду з 2019р. по 2021р. у банку зберігалася можливість швидкого переводу активів в грошові кошти без істотних втрат їх вартості.

Результати, отримані під час дослідження платоспроможності АТ КБ «ПриватБанк» за період з 2019р. по 2021р. вказують на високий рівень платоспроможності банківської установи. Значення коефіцієнта платоспроможності на протязі періоду змінювалося від 0,07 до 0,08, коефіцієнт забезпеченості власними активами коливався від 0,08 до 0,02, коефіцієнт маневреності власного капіталу знизився зі значення 1,02 до 0,41, а коефіцієнт фінансування зріс від 8,59 до 10,87.

За період з 2019-2021рр. стан ділової активності АТ КБ «ПриватБанк» знаходився в стабільному покращенні. Майже по всіх показниках відбувалося зростання значення, що є в межах встановленого нормативу.

Оцінка показників рентабельності за 2021р. показує, що відбулося зниження значень коефіцієнтів рентабельності активів та рентабельності власного капіталу, проте коефіцієнт загальної рентабельності діяльності залишається в межах встановленого нормативу та помітно зростає у порівнянні з попередніми періодами.

Аналіз інвестиційної діяльності та інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» показав, що загальна вартість інвестиційного портфелю АТ КБ «ПриватБанк» станом на 1.01.2022 року становила 222 277 млн. грн.; найбільша питома вага в портфелі припадає на довгострокові державні боргові цінні папери з вбудованим опціоном та довгострокові державні богові цінні папери (41,88% та 26,72% відповідно). Очікувана

дохідність інвестиційного портфелю банку по державним борговим цінним паперам за 2020р. за ефективною ставкою відсотка становила 11,75% при цьому найбільш доходними були інвестиційні цінні папери за СВДС та інвестиційні цінні папери за АС (19 %). Загальний рівень ризику інвестиційного портфелю банку становив 6,23%. Зазначимо, що в інвестиційному портфелі банку найбільша питома вага найменш ризикованих інструментів – довгострокові державні боргові цінні папери .

Збільшення в структурі портфелю банку надійних інструментів пов'язане з тим, що в умовах досить нестабільного фондового ринку України банк обрав досить консервативну стратегію управління інвестиційним портфелем, орієнтуючись головним чином на забезпечення надійності вкладень.

Станом на початок жовтня 2022 року портфель інвестиційних цінних паперів АТ КБ «ПриватБанк» був сформований переважно з державних боргових цінних паперів (частка яких в портфелі цінних паперів становила 99,89%), а також з довгострокових облігацій, випущених Державною іпотечною установою (частка яких складала 0,11%). Агентство зазначає, що державні цінні папери ідентифікуються як активи високої якості, тобто активи з найменшим ступенем ризику.

Поточний рівень ризику інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» визначає ефективність управління ним. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що ефективність управління інвестиційним портфелем дорівнює 93,77 %, що визначається як абсолютна ефективність. Отже, стратегія управління інвестиційним портфелем АТ КБ «ПриватБанк» є адекватною, ефективною та дохідною, що призводить до отримання економічних вигід та покращення фінансового стану банку взагалі.

Проведений аналіз показав підвищення ліквідності та очікуваної дохідності інвестиційного портфеля, зниження ризиків фінансових втрат, що вказує на високу ефективність та економічну обґрунтованість стратегічного управління та інвестиційної діяльності банку.

Доведено, що визначення напрямків поліпшення інвестиційного портфеля призведе до наближення його до ідеального, що в свою чергу забезпечить максимальну ефективність та дохідність інвестиційного портфеля банку в наступних періодах.

Запропоновано використовувати на практиці алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури АТ КБ «ПриватБанк», який забезпечить обґрунтування стратегії формування інвестиційного портфеля банку, добір інструментів, що забезпечать ефективність управління якісно сформованим інвестиційним портфелем. З метою визначення найбільш ефективних інструментів встановлено, що алгоритм формування інвестиційної стратегії корпоративної структури АТ КБ «ПриватБанк» буде ефективно працювати за умови включення таких етапів як: визначення періоду формування стратегії; формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності; розробка найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей; розробка стратегічних напрямків інвестиційної діяльності та розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів; конкретизація інвестиційної стратегії за періодами її реалізації; оцінка розробленої інвестиційної стратегії. Практичне використання запропонованого алгоритму забезпечить безпомилковий вибір стратегії формування інвестиційної діяльності, що в свою чергу знизить ризики не ефективних вкладень та підвищить дохідність діяльності в цілому.

Удосконалено методику оцінки інвестиційного портфеля банку яка базується на проведенні кількісної оцінки складових інвестиційного портфеля через визначення інтегрального показника.

Доведено, що розрахунок інтегрального показника саме за встановленими складовими надасть змогу отримання більш конкретної та звуженої інформації, а також надасть можливість виявити слабкі місця на покращення яких, в подальшому, направити інвестиційну діяльність банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балацький О. Ф., Теліженко О. М., Соколов М. О. Управління інвестиціями : навч. посіб. Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. 232 с.
2. Башнянин Г. І., Паласевич М. Б., Сіра Е. О. Система управління інвестиційними ризиками банку. *Науковий вісник НЛТУ*. 2011. Випуск 21.14. С. 332–336.
3. Болдова А.А., Романова Г.І. Інвестиційна діяльність банків України. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*, № 1, 2013. С. 6-13.
4. Борщ Л. М., Герасимова С. В. Інвестування: теорія та практика : навч. посібн. К. : Вид-во "Знання", 2007. 685 с.
5. Боярко І. М., Гриценко Л. Л. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. К.: Центр учбов. літ-ри, 2011. 400 с.
6. Бланк А. И. Финансовая стратегия предприятия: учеб. пособ. К.: Ника-Центр, 2004. 720 с.
7. Вовчак О. Д. Інвестування : навч. посіб. Л. : Новий Світ - 2000, 2008. 544 с.
8. Гарбар Ж. В., Гарбар В. А. Напрями діяльності банків на фондовому ринку України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 13, ч. 2. С. 119- 124.
9. Гуткевич С. О. Інвестування: теорія і практика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. К. : Видавництво Європейського університету. 2006. 234 с.
10. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: навч. посіб. К.: «Видавницький дім «Комп'ютерпрес», 2001. 364 с.
11. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності: підручник. К.: Алерта, 2003. 338 с.

12. Довбня С.Б. Методичні засади формування інвестиційної привабливості підприємства. *Економічний вісник національного гірничого університету*. К., 2007. №4. С. 43-50.
13. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посіб. К. : Каравела. 2008. 432 с.
14. Єрмошенко М. М., Тлужніков І. О. Аналіз і оцінка інвестиційних проектів: навч. посіб. К. : Нац. акад. управл. 2006. 156 с.
15. Колодізев О. М., Бойко О. В., Губарева І. О. Забезпечення умов стабільного функціонування банківського сектору України : монографія. Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. 312 с.
16. Лютий І.О., Пікус Р.В., Приказюк Н.В., Старовойт-Білович К.І. Інвестиційна діяльність комерційних банків: монографія. Івано-Франківськ: ПВНЗ «Галицька академія», 2010. 388 с.
17. Сухорукова А.І. Інвестування української економіки: монографія. К.: Національний інститут проблем міжнародної безпеки. 2005. 440 с.
18. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П., Великий Ю.М. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Х.: Інжек, 2005. 664 с.
19. Інформаційний портал АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/> (дата звернення 15.08.2022).
20. Йохна М. А., Стадник В. В. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. К. : Видавничий центр "Академія". 2005. 400 с.
21. Кабанов В.Г. Діяльність міжнародних фінансових організацій на вітчизняному ринку фінансового капіталу. *Фінанси України*. 2009. № 9. С.98 – 107.
22. Кінах А. Інвестиційний клімат України. *Урядовий кур'єр*. 2005. № 125. 9 липня.
23. Ковальська К.В. Фінансова стійкість акціонерного товариства як умова його економічного розвитку. *Фінанси України*. 2004. № 2. С.101–105.
24. Козаченко Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві : навч. посіб. К. : Лібра. 2004. 368 с.

25. Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М., Дібніс Г.І. Інвестиційний менеджмент: монографія. Луганськ: вид-во СНУ. 1999. 156 с.
26. Коюда О.Л. Визначення інвестиційної привабливості підприємств. *Економіка: проблеми теорії та практики*. Д.: ДНУ, 2003. Вип. 175. С. 154 – 162.
27. Кльоба Л.Г. Ризик-менеджмент банківської інвестиційної діяльності. *Вісник Національного банку України*. 2010. № 1. С. 44 – 47.
28. Крючкова І.В. Концепція державної програми підвищення конкурентоспроможності національної економіки на 2007 – 2015 рр. URL: <http://www.iee.org.ua> (дата звернення 02.10.2022).
29. Лавров Р. В. Ризики комерційного банку та ризик-менеджмент в умовах фінансово-економічної нестабільності. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2011. № 2 (10). С. 196–201.
30. Лагун М.І. Послідовність проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. № 6. С.31–36.
31. Луців Б.Л. Інвестиційний банківський портфель. К.: Лібра, 2002. 192 с
32. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: навч. посіб. К.:ЦУЛ, 2003. 89 с.
33. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2007. 400 с.
34. Михайлов В.В., Прилипко Ю.О, Бірюченко В.П. Фінансовий стан підприємств. Аналіз деяких методичних питань. Ринок цінних паперів. *Вісник Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку*. 2004. № 5. С.31–39.
35. Мойсеєнко І.П. Інвестування: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 490 с.
36. Мордвінцева Т.В. Методичний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. *Вісник ЖДТУ*. 2010. №2. С.200 –205.

37. Мороз Ю.В. Інвестиційний клімат в Україні та діяльність міжнародних фінансових організацій із його поліпшення. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2013. № 3. С. 28 – 34.

38. Москаленко В.П., Пластун О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 6. С.180 – 192.

39. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні : навч. посіб. К. : Кондор, 2005. 406 с.

40. Нікітін А.В. Інвестиційні вкладення банків та підвищення їх ефективності: автореф. дис. канд.екон. наук. К., 2003. 20 с.

41. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 18.09.2022).

42. Петухова О. М. Інвестування : конспект лекцій для студ. спец. 6.050100 «Фінанси», «Економіка підприємства», «Маркетинг», «Комерційна діяльність», «Облік і аудит», спец. «Економіка і право» ден. та заоч. форм навч. К. : НУХТ, 2009. 110 с.

43. Петухова О.М. Інвестиційний менеджмент : конспект лекцій для студ. напряму підготовки «Фінанси і кредит» ден. та заоч. форм навч. К. : НУХТ, 2010. 123 с.

44. Підхомний О. М. Управління інвестиційними процесами на фінансових ринках : навч. посіб. К. : Кондор, 2003. 184 с.

45. Постанова Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 року N 358 «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні». URL: www.rada.gov.ua (дата звернення 21.07.2022).

46. Польшаков В. І., Ткаленко Н. В. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. К. : Кондор, 2009. 172 с.

47. Попельнюхов Р.В. Інвестиційна привабливість економіки України: інвестиційний клімат. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 21. С. 24 – 28.

48. Примак Т.О. Економіка підприємств: навч. пос. К., 1999. 195 с.
49. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.91 р. №156112 із змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради*. 1991. № 47. с. 640- 646, ст. 1. URL: radagov.ua (дата звернення 05.09.2022).
50. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) : Закон України від 15.03.2001 р. № 2299-III. *Відомості Верховної Ради*. 2001. № 21. с.ШЗ. URL: radagov.ua (дата звернення 23.08.2022).
51. Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні : Закон України від 10.12.1997 р. *Відомості Верховної Ради*. 1998. № 15. с. 67. URL: radagov.ua (дата звернення 13.07.2022).
52. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.96 №93/96-ВР із змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 19. ст. 80. URL: radagov.ua (дата звернення 16.10.2022).
53. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. №3480 із змінами і доповненнями. *Відомості Верховної Ради*. 2006. № 31. ст. 268. URL: radagov.ua (дата звернення 24.09.2022).
54. Рогач О. І. Міжнародні інвестиції : Теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій : підруч. К. : Либідь, 2005. 720 с.
55. Рудніченко Є.М., Рясних Є.Г., Гавловська Н.І. Інвестиційний менеджмент: навч. посібник. Хмельницький: ХНУ, 2010. 415 с.
56. Сазонець І. Л., Федорова В. А. Інвестування: міжнародний аспект : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2007. 272 с.
57. Сазонець І. Л. Федорова В. А. Інвестування: підруч. К. : ЦУЛ, 2011. 312 с.
58. Скібіцький О. М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2009. 408 с.
59. Супрун С.Д. Оцінка ефективності інвестиційних проєктів підприємств. *Фінанси України*. К., 2003. № 4. С.82–87.

60. Якубовський С. О. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності : навч. посіб. К. : ЦУЛ., 2006. 488 с.
61. Тяг Р. Б., Холод Б. І., Ткаченко В. А. Управління проектами : підруч. К. : ЦУЛ, 2003. 224 с.
62. Удалих О. О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2006. 292 с.
63. Козаченко Г.В., Антіпов О.М., Ляшенко О.М. Управління інвестиціями на підприємстві : навчальний підручник. К.: Лібра, 2004. 372 с.
64. Урванцева С.В. Сутність та значення інвестиційного кредиту у сучасних умовах господарювання. *Молодий вчений*. 2014. № 9. С. 65–69.
65. Ушкаленко І.О, Добровольська Н.М. Моделювання механізму моніторингу фінансової безпеки банківської сфери. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2017. Вип. 38. С. 64-70.
66. Єгоров П.В. Фінансовий і банківський менеджмент: досвід та проблеми: тези доп. і виступів VIII міжнар. наук. конф. студ. і молодих вчених 15-16 листопада 2006р. Донецький національний університет. Обліково-фінансовий факультет. Донецьк: Юго–Восток, 2006. 341 с.
67. Цигилик І. І., Кропельницька С. О., Білий М. М., Мозіль О. І. Аналіз і розробка інвестиційних проектів : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2005. 160 с.
68. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навч. посіб. К. : Знання-Прес, 2003. 622 с.
69. Череп А. В. Інвестознавство : підруч. К. : Кондор, 2006. 398 с.
70. Шиян А.А., Журко Т.О. Теоретико–ігрове моделювання закордонних інвестицій в Україну: взаємодія розвинених і нерозвинених фінансових інститутів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 7. С.7 – 9.
71. Шпикуляк О.Г., Прутська О. О. Інституційна безпека економічних агентів і ринковий механізм. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 5. С. 80 - 93.
72. Шевченко Н. І. Напрямки регулювання інвестиційних процесів у регіоні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 6. С. 10–12.

73. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент. К. : Знання, 2006. 439 с.
74. Шнипко О.С. Нагромадження основного капіталу як фактор конкурентоспроможності економіки. *Економіка України*. 2005. № 7. С. 23-35.
75. Юрчук Н.П. Використання економіко-математичних методів в управлінні інноваційним розвитком економічних систем. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. №18. С. 28-32.
76. Юрчук Н.П. Перспективи розвитку інформаційних технологій в банківській системі. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення 12.11.2022).

ДОДАТОК А
Консолідований звіт про фінансовий стан АТ КБ «Приватбанк»
на 31 грудня 2019р.

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про фінансовий стан

<i>У мільйонах українських гривень</i>	Прим.	31 грудня 2019	31 грудня 2018
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	45 894	27 360
Заборгованість банків	7	27 118	-
Кредити та аванси клієнтам	8	59 544	50 140
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	84 680	86 244
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	66 602	79 299
- за амортизованою собівартістю	9	875	14 577
Поточні податкові активи		2 257	184
Інвестиційна нерухомість		3 379	3 340
Активи з права користування	10	1 703	-
Основні засоби та нематеріальні активи	11	4 850	3 843
Інші фінансові активи	12	2 228	2 756
Інші активи	13	9 285	8 899
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 244	1 361
Активи, утримувані для продажу	14	-	117
ВСЬОГО АКТИВІВ		309 659	278 120
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ	15	7 721	9 817
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		201	196
Кошти клієнтів	16	240 457	230 997
Зобов'язання орендаря з лізингу	32	1 734	-
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	24	9	6
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	122	137
Інші фінансові зобов'язання	17	1 523	2 257
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 266	3 135
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		255 033	246 545
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060
Емісійний дохід	19	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	614	722
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 274)	(3 303)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резерв переоцінки валют		27	27
Накопичений дефіцит		(162 999)	(184 129)
Чисті активи, що належать акціонеру Банку		54 625	31 574
Частка неконтролюючих учасників		1	1
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		54 626	31 575
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		309 659	278 120

Затверджено до виходу та підписано 29 квітня 2020 року.

Г. Кружанял
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Консолідований звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід

У мільйонах українських гривень	Прим.	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи	20	33 841	30 754
Процентні витрати	20	(14 162)	(13 996)
Чистий процентний дохід		19 679	16 758
Відрахування до резерву на зменшення корисності	21	(4)	(6 089)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		19 675	10 669
Доходи за виплатами та комісійними	22	24 575	19 590
Витрати за виплатами та комісійними	22	(6 386)	(4 402)
Прибутки мінус збитки від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		2 589	1 983
Прибутки мінус збитки від переоцінки іноземної валюти		6 510	1 145
Прибутки мінус збитки від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		8	3
Збитки мінус прибутки від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	(1 526)	(3 085)
(Прибутки)/збитки від оцінки будівель та інвестиційної нерухомості		4	(553)
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(134)	(13)
Частка збитку від асоційованої компанії		(117)	-
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(14 889)	(14 041)
Інші чисті доходи		2 391	1 559
Прибуток до оподаткування		32 700	12 855
Витрати з податку на прибуток	24	(30)	(9)
Чистий прибуток за рік		32 670	12 846
Інші сукупні доходи(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Нереалізований прибуток(збиток) від переоцінки		2 037	(1 872)
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(8)	(3)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки		-	-
- Податковий ефект		-	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Будівлі:			
- Переоцінка будівель		(70)	2
- Податковий ефект		15	(1)
Інші сукупні доходи(витрати)		1 974	(1 874)
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		34 644	10 972
Прибуток, що належить:			
Акціонеру Банку		32 670	12 846
Прибуток за рік		32 670	12 846
Всього сукупних доходи, що належать:			
Акціонеру Банку		34 644	10 972
Всього сукупні доходи		34 644	10 972
Базисний та скоригований дохід на акцію щодо прибутку, який належить акціонеру Банку (у гривнях на акцію)	19	44,39	17,46

Затверджено до випуску та підписано 29 квітня 2020 року.

Г. Круханал
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"
Консолідований звіт про зміни капіталу

У мільйонах українських гривень	Прим.	Належить акціонеру Банку							Всього неконтролюючих учасників	Частка	Всього капіталу
		Акціонерний капітал	Емісійний дохід	Резерв переоцінки будівель	Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	Результат від операцій з переоцінки акціонером	Резерв валют	Накопичений дефіцит			
Залишок на 1 січня 2018		206 060	23	804	(1 428)	12 174	27	(197 032)	20 628	1	20 629
Прибуток за рік		-	-	-	-	-	-	12 846	12 846	-	12 846
Інші сукупні доходи(збитки) за рік		-	-	1	(1 875)	-	-	-	(1 874)	-	(1 874)
Всього інших сукупних доходів(збитків) за рік		-	-	1	(1 875)	-	-	12 846	10 972	-	10 972
Виплата дивідендів акціонеру		-	-	-	-	-	-	(26)	(26)	-	(26)
Зміна у резервах переоцінки будівель внаслідок:		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- рекласифікації будівель до інших активів		-	-	(31)	-	-	-	31	-	-	-
- вибуття будівель		-	-	(32)	-	-	-	32	-	-	-
- переведення (амортизація) резерву переоцінки будівель до нерозподіленого прибутку		-	-	(20)	-	-	-	20	-	-	-
Залишок на 31 грудня 2018		206 060	23	722	(3 303)	12 174	27	(184 129)	31 574	1	31 575
Залишок на 1 січня 2019		206 060	23	722	(3 303)	12 174	27	(184 129)	31 574	1	31 575
Прибуток за рік		-	-	-	-	-	-	32 670	32 670	-	32 670
Інші сукупні доходи(збитки) за рік		-	-	(55)	2 029	-	-	-	1 974	-	1 974
Всього інших сукупних доходів(збитків) за рік		-	-	(55)	2 029	-	-	32 670	34 644	-	34 644
Зміна у резервах переоцінки будівель внаслідок:		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- переведення (амортизація) резерву переоцінки будівель до нерозподіленого прибутку		-	-	(53)	-	-	-	53	-	-	-
Розподіл прибутку:		-	-	-	-	-	-	(11 593)	(11 593)	-	(11 593)
- виплата дивідендів акціонеру	19	-	-	-	-	-	-	(11 593)	(11 593)	-	(11 593)
Залишок за 31 грудня 2019		206 060	23	614	(1 274)	12 174	27	(162 999)	54 625	1	54 626

Затверджено до випуску та підписано 29 квітня 2020 року.

П. Кухарук
 Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
 Заступник Голови Правління
 (з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"**Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2019****11 Основні засоби та нематеріальні активи (продовження)**

Станом на 31 грудня 2019 року балансова вартість будівель складала би 956 мільйонів гривень (на 31 грудня 2018 року: 956 мільйонів гривень), якби ці активи обліковувалися за первісною вартістю за вирахуванням амортизації.

Станом на 31 грудня 2019 року первісна вартість або вартість оцінки повністю амортизованих основних засобів та нематеріальних активів, які Група продовжує використовувати, складала 1 354 мільйонів гривень (на 31 грудня 2018 року: 1 247 мільйонів гривень).

Станом на 31 грудня 2019 року основні засоби, балансовою вартістю 1 189 мільйонів гривень (на 31 грудня 2018 року: 1 189 мільйонів гривень), були передані в заставу НБУ як забезпечення кредитів рефінансування. Див. Примітки 15 та 28.

12 Інші фінансові активи

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2019 р.	31 грудня 2018 р.
Гарантійні депозити	1 791	2 384
Розрахункові операції з клієнтами	870	830
Нарахований дохід до отримання	168	129
Інше	9	37
Мінус: резерв під очікувані кредитні збитки	(610)	(624)
Всього інших фінансових активів	2 228	2 756

У 2019 та 2018 роках відповідно до МСФЗ 9 Група застосовувала спрощений підхід до оцінювання очікуваних кредитних збитків до дебіторської заборгованості.

13 Інші активи

<i>У мільйонах українських гривень</i>	31 грудня 2019 р.	31 грудня 2018 р.
Дебіторська заборгованість від конвертації зобов'язань в акціонерний капітал	8 881	8 881
Запаси	605	441
Передоплати за послуги	157	61
Дорогоцінні метали	68	35
Передплачені податки, крім податку на прибуток	52	21
Інші	295	236
Мінус: резерв на зменшення корисності інших активів	(773)	(776)
Всього інших активів	9 285	8 899

Дебіторську заборгованість, що виникла за конвертованими зобов'язаннями у капітал у сумі 8 881 мільйонів гривень (на 31 грудня 2018: 8 881 мільйонів гривень) було відображено в результаті проведення конвертації рахунків клієнтів в капітал в процесі націоналізації Банку у 2016 році. Керівництво Групи розраховує повністю повернути цю суму, за вирахуванням резервів.

14 Активи, утримувані для продажу

Станом на 31 грудня 2018 активи утримувані для продажу у сумі 117 мільйонів гривень включали інвестицію Банку в Privatbank AS (Латвія). 30 серпня 2019 року Наглядовою радою Банку було прийнято рішення про припинення активних зусиль щодо продажу частки АТ КБ "ПРИВАТБАНК" в Privatbank AS (Латвія). Внаслідок цього рішення, відповідно до вимог МСФЗ, класифікацію як актив, утримуваний для продажу, було зупинено та інвестицію було переведено до інвестицій в асоційовану компанію у звіті про фінансовий стан Банку.

Банк планує повернутися до питання виходу з продажу частки в Privatbank AS (Латвія) в 2020 році, але детальний план не було визначено на дату затвердження цієї звітності.

Станом на 31 грудня 2019 року частка у збитках асоційованої компанії перевищила балансову вартість частки в асоційованій компанії, відповідно, визнання частки подальших збитків за методом участі в капіталі було припинено.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2019

25 Аналіз за сегментами (продовження)

(в) Оцінка прибутку або збитку, активів та зобов'язань операційного сегмента

Кошти переважно перерозподіляються між сегментами за внутрішніми процентними ставками, які встановлює Департамент казначейських операцій з урахуванням аналогічних ринкових процентних ставок, строків погашення кредитів за договором та фактичних даних щодо строків погашення коштів клієнтів. За кожним сегментом банківської діяльності особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, аналізує процентні доходи, скориговані на результат операцій між сегментами (чисті проценти за операціями з іншими сегментами). Податок на прибуток не розподіляється за сегментами.

(г) Інформація про прибуток або збитку, активи та зобов'язання операційного сегмента

Далі подано інформацію за сегментами за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року:

	Роздрібна банківська діяльність	МСББізнес по роботі з торговими підприємствами	Активи та зобов'язання, що управляються як окремих портфель	Казначейська та інвестиційна банківська діяльність	Корпоративна банківська діяльність	Всього за сегментами
<i>У мільйонах українських гривень</i>						
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	16 055	-	-	-	29 839	45 894
Заборгованість банків	-	-	-	-	27 043	27 118
Кредити та аванси клієнтам	42 231	5 447	3 892	2 692	5 282	59 544
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	-	-	-	-	84 680	84 680
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	-	-	-	-	66 602	66 602
Інвестиційні цінні папери за АС	-	-	-	-	875	875
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію	-	-	-	155	-	155
Поточні податкові активи	1 035	181	44	-	938	2 257
Інвестиційна нерухомість	-	-	-	3 379	-	3 379
Активи з права користування	786	138	34	-	713	1 716
Основні засоби та нематеріальні активи	3 304	482	29	24	803	4 764
Інші фінансові активи	420	8	1 531	234	10	2 210
Інші активи	463	86	6	8 331	256	9 285
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	-	-	-	1 244	-	1 244
Активи, утримувані для продажу	-	-	-	-	-	-
Всього активів сегмента	64 294	6 342	5 536	16 059	211 759	5 733 309 723
Заборгованість перед НБУ	-	-	-	-	7 721	7 721
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	-	-	-	-	201	201
Кошти клієнтів	189 285	36 415	-	7 595	-	240 621
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	56	10	2	-	50	121
Інші фінансові зобов'язання	667	88	4	125	530	1 522
Зобов'язання орендаря з лізингу	1 210	184	11	4	294	1 748
Резерви та нефінансові зобов'язання	1 191	169	41	108	1 685	3 260
Всього зобов'язань сегмента	192 409	36 866	58	7 832	10 481	7 548 255 194

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"

Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2019

11 Основні засоби та нематеріальні активи

У мільйонах українських гривень	Будівлі	Земля	Комп'ютерне обладнання	Транспортні засоби	Офісні меблі та обладнання	Електронні системи	Інші	Нематеріальні активи	Всього
Балансова вартість на 1 січня 2018 р.	1 595	12	1 008	42	177	125	136	281	3 376
Первісна або переоцінена вартість на 1 січня 2018 р.	1 633	12	2 741	177	710	280	178	330	6 061
Накопичена амортизація та знос на 1 січня 2018 р.	(38)	-	(1 733)	(135)	(533)	(155)	(42)	(49)	(2 685)
Надходження	7	-	686	295	172	37	31	136	1 364
Вибуття первісної або переоціненої вартості	(97)	(4)	(51)	(178)	(15)	(4)	(6)	2	(353)
Вибуття накопиченої амортизації та зносу	4	-	49	2	14	(18)	1	-	52
Амортизаційні відрахування та знос	(40)	-	(347)	(23)	(76)	(18)	(16)	(74)	(594)
Витрати на зменшення корисності, віднесені на прибуток чи збиток	(4)	-	-	-	-	-	-	-	(4)
Переоцінка визнана у складі іншого сукупного доходу	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Балансова вартість на 31 грудня 2018 р.	1 467	8	1 345	138	272	122	146	345	3 843
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2018 р.	1 501	8	3 376	294	867	306	203	468	7 023
Накопичена амортизація та знос на 31 грудня 2018 р.	(34)	-	(2 031)	(156)	(595)	(184)	(57)	(123)	(3 180)
Надходження	14	-	1 205	142	126	18	31	437	1 973
Вибуття первісної або переоціненої вартості	(4)	-	(197)	(5)	(30)	(8)	(21)	(18)	(283)
Вибуття накопиченої амортизації та зносу	50	-	142	5	30	6	2	18	253
Амортизаційні відрахування та знос	(52)	-	(501)	(36)	(87)	(18)	(16)	(131)	(841)
Витрати на зменшення корисності, віднесені на прибуток чи збиток	(25)	-	-	-	-	-	-	-	(25)
Переоцінка визнана у складі іншого сукупного доходу	(70)	-	-	-	-	-	-	-	(70)
Балансова вартість на 31 грудня 2019 р.	1 380	8	1 994	244	311	120	142	651	4 850
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2019 р.	1 412	8	4 384	431	963	313	213	887	8 611
Накопичена амортизація та знос на 31 грудня 2019 р.	(32)	-	(2 390)	(187)	(652)	(193)	(71)	(236)	(3 761)

Станом на 31 грудня 2019 року нематеріальні активи включали внутрішньо згенеровані нематеріальні активи балансовою вартістю 329 мільйонів гривень (на 31 грудня 2018 року: 110 мільйонів гривень).

Станом на 31 грудня 2019 року у складі групи «інші» включено поліпшення орендованих приміщень балансовою вартістю 14 мільйонів гривень (на 31 грудня 2018 року: 17 мільйонів гривень).

У листопаді-грудні 2019 року будівлі були переоцінені за справедливою вартістю. Оцінку провели незалежні оцінювачі, які мають відповідну професійну кваліфікацію та актуальний досвід оцінки активів аналогічної категорії зі схожим географічним розташуванням. Основою для оцінки будівель стали спостережувальні ринкові ціни.

Станом на 31 грудня 2019 року балансова вартість будівель включала 1 002 мільйонів гривень переоцінки, за якою було визнано відстрочене податкове зобов'язання в сумі 121 мільйонів гривень (на 31 грудня 2018 року: 1 098 мільйонів гривень та 137 мільйонів гривень, відповідно).

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"**Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2019****19 Акціонерний капітал та інші резервні фонди (продовження)***Базовий та скоригований прибуток на акцію*

Протягом звітного періоду Група не мала в обігу фінансових інструментів, які потенційно розбавляють прибуток на акцію. Таким чином, базовий прибуток на акцію дорівнює розбавленому прибутку на акцію. Прибуток на акцію розраховується шляхом поділу прибутку за період, що належить акціонеру Банку, на середньозважену кількість акцій з участю в обігу протягом року.

	2019 рік	2018 рік
Прибуток за рік, що належить акціонеру Банку (у мільйонах гривень)	32 670	12 846
Середньозважена кількість простих акцій в обігу (у мільйонах)	735,93	735,93
Базовий та розбавлений прибуток на акцію (у гривнях на акцію)	44,39	17,46

20 Процентні доходи та витрати*У мільйонах українських гривень*

	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи		
<i>Процентні доходи за ефективною ставкою відсотка</i>		
Кредити та аванси фізичним особам	19 014	15 934
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	6 791	6 398
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	1 256	1 112
Кредити та аванси юридичним особам	833	1 576
Інвестиційні цінні папери за АС	548	798
Заборгованість банків	430	303
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	88	77
Придбані/створені знецінені кредити	-	6
Всього процентних доходів за ефективною ставкою відсотка	28 960	26 204
<i>Інші процентні доходи</i>		
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	4 441	4 167
Фінансовий лізинг	440	383
Всього інших процентних доходів	4 881	4 550
Всього процентних доходів	33 841	30 754
Процентні витрати		
Строкові депозити фізичних осіб	8 633	9 010
Поточні/розрахункові рахунки	3 151	2 316
Заборгованість перед НБУ	1 687	1 697
Строкові депозити юридичних осіб	349	866
Орендні зобов'язання орендаря	241	-
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	93	81
Субординований борг	-	17
Інше	8	9
Всього процентних витрат	14 162	13 996
Чистий процентний дохід	19 679	16 758

Інформацію про процентні доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами подано у Примітці 31.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

ГРУПА "ПРИВАТБАНК"**Примітки до консолідованої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчились 31 грудня 2019****26 Управління фінансовими ризиками (продовження)**

Різниця між активами та зобов'язаннями, чутливими до зміни процентної ставки, для кожного з часових діапазонів формує GAP. Результатом проведення GAP-аналізу є оцінка впливу зміни процентних ставок на чистий процентний дохід Групи.

Група проводить стрес-тестування процентного ризику, щоб визначити умови, при виконанні яких Група наражається на ризики отримання збитків, а також визначити обсяг цих збитків і вплив на процентний дохід Групи. Стрес-тестування здійснюється за допомогою аналізу чутливості чистого процентного доходу до зміни процентних ставок, виходячи з припущення, що ставки збільшуються або зменшуються на визначену кількість процентних пунктів.

У поданій нижче таблиці наведено концентрацію процентного ризику Групи. До таблиці включено активи та зобов'язання Групи за балансовими сумами, об'єднані в категорії відповідно до строків перегляду процентної ставки відповідно до контракту або строків погашення, залежно від того, що буде раніше.

У мільйонах українських гривень	До запитання та до 1 місяця	1-3 місяці	3-12 місяців	Понад 1 рік	Немонетарні статті	Всього
31 грудня 2019 р.						
Всього фінансових активів	77 365	4 231	23 722	181 620	3	286 941
Всього фінансових зобов'язань	169 545	34 926	45 244	1 921	-	251 636
Чиста невідповідність процентних ставок на 31 грудня 2019 р.	(92 180)	(30 695)	(21 522)	179 699	3	35 305
31 грудня 2018 р.						
Всього фінансових активів	35 405	12 971	38 054	173 942	4	260 376
Всього фінансових зобов'язань	153 508	35 750	53 075	934	-	243 267
Чиста невідповідність процентних ставок на 31 грудня 2018 р.	(118 103)	(22 779)	(15 021)	173 008	4	17 109

Група здійснює моніторинг процентних ставок по фінансових інструментах. Нижче в таблиці подані процентні ставки на підставі звітів, які аналізує ключовий управлінський персонал Групи:

% річних	31 грудня 2019 р.				31 грудня 2018 р.			
	Долари США	Гривні	Євро	Інші валюти	Долари США	Гривні	Євро	Інші валюти
Активи								
Кредити та аванси юридичним особам	6	12	3	6	6	12	3	5
Кредити та аванси фізичним особам	17	44	18	43	17	46	18	43
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	-	6	-	-	5	6	-	-
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	6	10	2	-	7	12	4	-
Інвестиційні цінні папери за АС	-	19	-	-	5	-	4	-
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	-	15	-	-	-	16	-	-
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» банків	0	0	-	-	-	-	-	-
Строкові розміщення коштів банків	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти клієнтів	-	-	-	-	-	-	-	-
- поточні рахунки клієнтів	0	4	0	-	0	5	0	-
- строкові депозити юридичних осіб	0	12	2	-	0	12	1	-
- строкові депозити фізичних осіб	3	15	1	8	3	14	2	4
Випущені боргові цінні папери	-	15	-	-	-	15	-	-
Субординований борг	-	-	-	-	-	-	-	-

Позначка "-" у таблиці означає, що Група не має відповідних активів або зобов'язань у відповідній валюті.

ДОДАТОК Б

Окремий звіт про фінансовий стан АТ КБ «Приватбанк» на 31.12.2020р.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2020	31 грудня 2019
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	6	49 911	45 894
Заборгованість банків	7	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери:			
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	1 715	875
Поточні податкові активи	22	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію		30	155
Інвестиційна нерухомість		2 933	3 379
Активи з права користування	10	1 748	1 716
Основні засоби та нематеріальні активи	11	5 894	4 764
Інші фінансові активи	12	3 448	2 210
Інші активи	13	8 900	9 285
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 228	1 244
Активи, утримувані для продажу		32	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Заборгованість перед НБУ		-	7 721
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями		2	201
Кошти клієнтів	14	312 708	240 621
Зобов'язання орендаря з лізингу	31	1 855	1 748
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	22	146	121
Інші фінансові зобов'язання	15	2 907	1 522
Резерви та нефінансові зобов'язання	16	12 082	3 260
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		329 700	255 194
КАПІТАЛ			
Акціонерний капітал	17	206 060	206 060
Емісійний дохід	17	23	23
Резерв переоцінки будівель	11	689	614
Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів	9	(2 937)	(1 274)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Загальні резерви та інші фонди	17	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(171 665)	(169 918)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		52 825	54 529
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		382 525	309 723

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
 В.о. Голови Правління

В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи	18	33 563	33 841
Процентні витрати	18	(11 961)	(14 174)
Чистий процентний дохід		21 602	19 667
Відрахування до резерву на зменшення корисності	19	(1 771)	(4)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		19 831	19 663
Доходи за виплатами та комісійними	20	27 649	24 575
Витрати за виплатами та комісійними	20	(8 888)	(6 386)
Прибуток мінус збиток від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів (Збитки мінус прибуток)/прибуток мінус збиток від переоцінки іноземної валюти		3 103	2 589
Прибуток мінус збиток від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	8	8
Прибуток мінус збиток/(збиток мінус прибуток) від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	16 045	(1 526)
Витрати щодо резерву під юридичні ризики	16	(8 577)	(387)
Збиток/(прибуток) від уцінки будівель (що перевищують дооцінку) та переоцінки інвестиційної нерухомості		(256)	4
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(119)	(134)
(Зменшення корисності)/відновлення зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію		(124)	8
Адміністративні та інші операційні витрати	21	(18 006)	(14 428)
Інші чисті доходи		1 090	2 113
Прибуток до оподаткування		24 296	32 609
Кредит з податку на прибуток	22	6	-
Чистий прибуток за рік		24 302	32 609
Інші сукупні доходи/(витрати):			
<i>Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Нереалізований (збиток)/прибуток від переоцінки		(1 649)	2 037
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(8)	(8)
- Податковий ефект		(6)	-
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Будівлі:			
- Переоцінка будівель		139	(70)
- Податковий ефект		(25)	15
Інші сукупні (витрати)/доходи		(1 549)	1 974
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ ЗА РІК		22 753	34 583

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
В.о. Голови Правління

 В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Процентні доходи отримані		32 658	33 239
Проценти сплачені		(12 266)	(14 095)
Виплати та комісійні отримані		27 649	24 575
Виплати та комісійні сплачені		(8 888)	(6 386)
Дохід отриманий від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		3 103	2 589
Сплачені витрати, пов'язані з персоналом		(7 683)	(7 311)
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені, крім сплачених витрат, пов'язаних з персоналом		(6 315)	(6 576)
Інші доходи отримані		1 319	2 187
Податок на прибуток сплачений		(4 403)	(2 073)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		25 174	26 149
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте зменшення/(збільшення) залишків обов'язкового резерву		5	(6)
Чисте зменшення/(збільшення) заборгованості банків		2 065	(27 073)
Чисте зменшення/(збільшення) кредитів та авансів клієнтам		2 562	(10 245)
Чисте (збільшення)/зменшення інших фінансових активів		(2)	270
Чисте зменшення/(збільшення) інших активів		300	(601)
Чисте (зменшення)/збільшення заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями		(220)	111
Чисте збільшення коштів клієнтів		56 207	21 979
Чисте (зменшення)/збільшення резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		(689)	25
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		85 402	10 609
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		36	21
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(2 224)	(1 923)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		-	46
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		32 135	37 910
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(81 623)	(24 156)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		-	12 235
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		(1 468)	-
Чисті грошові кошти, (використані)/отримані від інвестиційної діяльності		(53 144)	24 133
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Погашення зобов'язання орендаря з лізингу		(631)	(531)
Погашення кредиту рефінансування НБУ		(7 621)	(2 068)
Виплата дивідендів		(24 457)	(11 518)
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	31	(32 709)	(14 117)
Вплив зміни курсів обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		4 033	(1 815)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(1)	-
Чисте збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		3 581	18 810
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		44 487	25 677
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	6	48 068	44 487

Затверджено до випуску та підписано 16 березня 2021 року.

Г. Ю. Самаріна
 В.о. Голови Правління

В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

10 Основні засоби та нематеріальні активи за винятком гудвілу

У мільйонах українських гривень	Будівлі	Земля	Комп'ютерне обладнання	Транспортні засоби	Офісні меблі та обладнання	Електронні системи	Інші	Нематеріальні активи	Всього
Балансова вартість на 1 січня 2020 р.	1 317	8	1 972	244	310	120	145	648	4 764
Первісна або переоцінена вартість на 1 січня 2020 р.	1 330	8	4 341	431	961	313	213	887	8 484
Накопичена амортизація та знос на 1 січня 2020 р.	(13)	-	(2 369)	(187)	(651)	(193)	(68)	(239)	(3 720)
Надходження	110	-	1 086	43	188	60	199	538	2 224
Вибуття первісної або переоціненої вартості	(20)	-	(92)	(1)	(128)	(10)	(36)	(8)	(295)
Вибуття накопиченої амортизації та зносу	1	-	89	-	46	9	32	-	177
Амортизаційні відрахування та знос	(40)	-	(659)	(45)	(191)	(22)	(39)	(225)	(1 221)
Витрати на зменшення корисності, віднесені на прибуток чи збиток	(60)	-	-	-	-	-	-	-	(60)
Відновлення витрат на зменшення корисності, віднесених на прибуток чи збиток	8	-	-	-	-	-	-	-	8
Переоцінка визнана у складі іншого сукупного доходу в т.ч.:	134	3	-	-	-	2	-	-	139
- коригування первісної вартості	(39)	-	-	-	-	(3)	-	-	(42)
- коригування зносу	39	-	-	-	-	3	-	-	42
Переведення до інвестиційної нерухомості	189	-	-	-	-	-	-	-	189
Переведення до/з активів, утримуваних для продажу	(31)	-	-	-	-	-	-	-	(31)
Балансова вартість на 31 грудня 2020 р.	1 608	11	2 396	241	225	159	301	953	5 894
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2020 р.	1 621	11	5 335	473	1 021	362	376	1 417	10 616
Накопичена амортизація та знос на 31 грудня 2020 р.	(13)	-	(2 939)	(232)	(796)	(203)	(75)	(464)	(4 722)
Надходження	56	-	412	30	438	68	118	627	1 749
Вибуття первісної або переоціненої вартості	(3)	-	(258)	(7)	(121)	(19)	(27)	(16)	(451)
Вибуття накопиченої амортизації та зносу	3	-	225	7	104	17	21	4	381
Амортизаційні відрахування та знос	(45)	-	(651)	(41)	(458)	(29)	(95)	(277)	(1 596)
Витрати на зменшення корисності, віднесені на прибуток чи збиток	(65)	-	-	-	-	-	-	-	(65)
Переоцінка визнана у складі іншого сукупного доходу в т.ч.:	(32)	-	-	-	-	-	-	-	(32)
- коригування первісної вартості	(45)	-	-	-	-	-	-	-	(45)
- коригування зносу	45	-	-	-	-	-	-	-	45
Переведення до/з активів, утримуваних для продажу	(6)	-	-	(1)	-	-	-	-	(7)
Рекласифікації (первісна вартість)	14	(1)	4	(3)	112	(1)	(127)	(2)	(4)
Рекласифікації (амортизація)	(2)	-	1	6	(1)	(1)	1	(1)	3
Балансова вартість на 31 грудня 2021 р.	1 528	10	2 129	232	299	194	192	1 288	5 872
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2021 р.	1 540	10	5 493	492	1 450	410	340	2 026	11 761
Накопичена амортизація та знос на 31 грудня 2021 р.	(12)	-	(3 364)	(260)	(1 151)	(216)	(148)	(738)	(5 889)

Станом на 31 грудня 2021 року нематеріальні активи включали внутрішньо згенеровані нематеріальні активи балансовою вартістю 846 мільйонів гривень (31 грудня 2020 року: 574 мільйонів гривень).

Станом на 31 грудня 2021 року до складу групи «інші» включено поліпшення орендованих приміщень балансовою вартістю 191 мільйонів гривень (31 грудня 2020 року: 174 мільйонів гривень).

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Примітки до окремої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2020 року

18 Процентні доходи та витрати

У мільйонах українських гривень	2020 рік	2019 рік
Процентні доходи		
<i>Процентні доходи за ефективною ставкою відсотка</i>		
Кредити та аванси фізичним особам	17 896	19 014
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	7 194	6 791
Заборгованість банків	1 446	430
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	1 160	1 256
Кредити та аванси юридичним особам	630	833
Інвестиційні цінні папери за АС	191	548
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	30	88
Всього процентних доходів за ефективною ставкою відсотка	28 547	28 960
<i>Інші процентні доходи</i>		
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	4 453	4 441
Фінансовий лізинг	563	440
Всього інших процентних доходів	5 016	4 881
Всього процентних доходів	33 563	33 841
Процентні витрати		
Строкові депозити фізичних осіб	7 428	8 633
Поточні/розрахункові рахунки	3 419	3 151
Строкові депозити юридичних осіб	574	349
Орендні зобов'язання орендаря	267	244
Заборгованість перед НБУ	263	1 687
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	4	102
Інше	6	8
Всього процентних витрат	11 961	14 174
Чистий процентний дохід	21 602	19 667

Інформацію про процентні доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами подано у Примітці 30.

19 Відрахування до резерву на зменшення корисності

У мільйонах українських гривень	Прим.	2020 рік	2019 рік
<i>(Збільшення)/зменшення відрахувань до резерву на зменшення корисності:</i>			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	1	-
Інвестиційні цінні папери за АС	9	72	55
Кредити та аванси клієнтам	8	1 863	(100)
Зобов'язання кредитного характеру	15	-	(18)
Інші фінансові активи	12	(165)	67
Всього відрахування до резерву на зменшення корисності		1 771	4

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Примітки до окремої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2020 року

23 Аналіз за сегментами (продовження)

(е) Інформація про прибуток або збитки, активи та зобов'язання операційного сегмента

Далі подано інформацію за сегментами за період, що закінчився 31 грудня 2020 року:

	Роздрібна банківська діяльність	МСББізнес по роботі з торговими підприємствами	Активи та зобов'язання, що управляються як окремий портфель	Казначейська діяльність	Корпоративна банківська діяльність	Управління капіталом та інше функції централізованого управління	Всього за сегментами
<i>У мільйонах українських гривень</i>							
Всього активів сегмента, в тому числі:	41 017	5 939	3 419	14 979	101 009	4 821	211 341
Грошові кошти та їх еквіваленти та зобов'язання резерви	-	-	-	-	7 536	-	42 375
Заборгованість банків	-	-	-	-	25 006	53	25 059
Кредити та аванси клієнтам	38 870	5 928	3 416	2 164	-	4 643	55 021
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	-	-	-	-	66 043	-	100 750
Інвестиційні цінні папери за АС	-	-	-	-	1 715	-	1 715
Інвестиційна нерухомість	-	-	-	2 933	-	-	2 933
Активи з права користування	-	-	-	9	-	-	1 739
Основні засоби та нематеріальні активи	-	-	-	2	-	-	5 892
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	-	-	-	1 228	-	-	1 228
Всього зобов'язань сегмента, в тому числі:	229 839	64 394	8	17 373	721	12 334	5 031
Заборгованість перед НБУ	-	-	-	-	-	-	-
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	-	-	-	-	2	-	2
Кошти клієнтів	227 239	64 240	-	8 958	-	12 271	312 708

Капітальні витрати являють собою доповнення до необоротних активів, відмінних від фінансових інструментів, відкладених податкових активів, активів по закінченні трудової діяльності та прав, що виникають за договорами страхування.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"**Примітки до окремої фінансової звітності – за дванадцять місяців, що закінчилися 31 грудня 2020 року****24 Управління фінансовими ризиками (продовження)**

У поданій нижче таблиці наведено концентрацію процентного ризику Банку. До таблиці включено активи та зобов'язання Банку за балансовими сумами, об'єднані в категорії відповідно до строків перегляду процентної ставки відповідно до контракту або строків погашення, залежно від того, що буде раніше.

<i>У мільйонах українських гривень</i>	До запитання та до 1 місяця	1-3 місяці	3-12 місяців	Понад 1 рік	Немонетарні статті	Всього
31 грудня 2020 р.						
Всього фінансових активів	86 365	9 016	67 700	192 016	3	355 100
Всього фінансових зобов'язань	229 266	33 255	53 374	1 577	-	317 472
Чиста невідповідність процентних ставок на 31 грудня 2020 р.	(142 901)	(24 239)	14 326	190 439	3	37 628
31 грудня 2019 р.						
Всього фінансових активів	77 427	4 191	23 682	181 620	3	286 923
Всього фінансових зобов'язань	169 546	34 941	45 244	2 082	-	251 813
Чиста невідповідність процентних ставок на 31 грудня 2019 р.	(92 119)	(30 750)	(21 562)	179 538	3	35 110

Банк здійснює моніторинг процентних ставок по фінансових інструментах. Нижче в таблиці подані процентні ставки на підставі звітів, які аналізує ключовий управлінський персонал Банку:

% річних	31 грудня 2020 р.				31 грудня 2019 р.			
	Долари США	Гривні	Євро	Інші валюти	Долари США	Гривні	Євро	Інші валюти
Активи								
Заборгованість банків	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредити та аванси юридичним особам	9	11	6	5	6	12	3	6
Кредити та аванси фізичним особам	17	44	17	5	17	44	18	43
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	-	6	-	-	-	6	-	-
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	4	10	2	-	6	10	2	-
Інвестиційні цінні папери за АС	-	19	-	-	-	19	-	-
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	-	-	-	-	-	15	-	-
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» банків	0	0	-	-	0	0	-	-
Довгострокові кредити в рамках кредитних ліній, отриманих від фінансових установ	-	-	-	-	-	-	-	-
Строкові розміщення коштів банків	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти клієнтів	-	-	-	-	-	-	-	-
- поточні рахунки клієнтів	0	1	-	-	0	4	0	-
- строкові депозити юридичних осіб	0	5	1	-	0	12	2	-
- строкові депозити фізичних осіб	1	9	0	8	3	15	1	8
Випущені боргові цінні папери	-	15	-	-	-	15	-	-
Субординований борг	-	-	-	-	-	-	-	-

Позначка "-" у таблиці означає, що Банк не має відповідних активів або зобов'язань у відповідній валюті.

Банк наражається на ризик дострокового погашення внаслідок надання кредитів з фіксованою та змінною процентною ставкою, які надають позичальнику право дострокового погашення кредитів. Прибуток Банку за поточний період та капітал Банку станом на кінець звітного періоду не зазнали б суттєвого впливу змін обсягів дострокового погашення, оскільки такі кредити відображаються за амортизованою вартістю, а сума дострокового погашення дорівнює або майже дорівнює амортизованій вартості кредитів та авансів клієнтам.

ДОДАТОК В

Звіт про фінансовий стан АТ КБ «Приватбанк» за 2021р.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2021	31 грудня 2020 (як рекламифіковано)	31 грудня 2019 (як рекламифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	52 835	49 911	45 894
Кредити та аванси банкам	7	26 243	25 059	27 118
Кредити та аванси клієнтам	8	68 218	55 021	59 544
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		222 277	221 661	152 157
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	93 096	100 750	84 680
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	129 074	119 196	66 602
- за амортизованою собівартістю	9	107	1 715	875
Поточні податкові активи	21	9 978	6 660	2 257
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30	155
Інвестиційна нерухомість		1 989	2 933	3 379
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	10	1 288	953	648
Основні засоби	10	6 074	6 689	5 832
Інші фінансові активи	11	2 644	3 448	2 210
Інші нефінансові активи	12	9 713	10 128	10 529
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		7	32	-
Загальна сума активів		401 296	382 525	309 723
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Інші залучені кошти		-	-	7 721
Кошти банків		3	2	201
Кошти клієнтів	13	325 303	312 708	240 621
Відстрочені податкові зобов'язання	21	159	146	121
Інші фінансові зобов'язання	14	3 770	4 059	2 639
Забезпечення у т.ч.:	15	3 651	10 687	2 363
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		373	329	290
- інше забезпечення		3 278	10 358	2 073
Інші нефінансові зобов'язання	15	1 795	2 098	1 528
Загальна сума зобов'язань		334 681	329 700	255 194
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	16	206 060	206 060	206 060
Емісійний дохід	16	23	23	23
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	12 174
Інші резерви	9, 10	(4 091)	(2 248)	(660)
Резервні та інші фонди банку	16	9 696	8 481	6 850
Накопичений дефіцит		(157 247)	(171 665)	(169 918)
Загальна сума власного капіталу		66 615	52 825	54 529
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		401 296	382 525	309 723

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бонд
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ В

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Процентні доходи в т.ч.:		35 854	33 563
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	17	30 870	28 547
- інші процентні доходи	17	4 984	5 016
Процентні витрати	17	(6 537)	(11 961)
Чистий процентний дохід		29 317	21 602
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	18	(856)	(1 809)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		28 461	19 793
Комісійні доходи	19	35 057	27 649
Комісійні витрати	19	(11 840)	(8 888)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		3 226	3 103
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		1 017	(7 460)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	32	8
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	(7 666)	16 045
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		(873)	(256)
Витрати на виплати працівникам		(8 904)	(8 192)
Амортизаційні витрати		(2 183)	(1 791)
Частка прибутку (збитку) асоційованих підприємств та спільних підприємств, облік яких ведеться за методом участі в капіталі		-	(124)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:		(2 348)	(16 681)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	15, 20	6 464	(8 539)
- адміністративні та операційні витрати	20	(8 812)	(8 142)
Інші доходи		1 286	1 200
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(111)	(104)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(164)	(6)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		77	-
Прибуток до оподаткування		35 067	24 296
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	21	(17)	6
Прибуток за рік		35 050	24 302

Затверджено до випуску та підписано 26 липня 2022 року.

Г. Бьош
Голова ПравлінняГ. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ В

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

10 Основні засоби та нематеріальні активи за винятком гудвілу

У мільйонах українських гривень	Будівлі	Земля	Комп'ютерне обладнання	Транспортні засоби	Офісні меблі та обладнання	Електронні системи	Інші	Нематеріальні активи	Всього
Балансова вартість на 1 січня 2020 р.	1 317	8	1 972	244	310	120	145	648	4 764
Первісна або переоцінена вартість на 1 січня 2020 р.	1 330	8	4 341	431	961	313	213	887	8 484
Накопичена амортизація та знос на 1 січня 2020 р.	(13)	-	(2 369)	(187)	(651)	(193)	(68)	(239)	(3 720)
Надходження	110	-	1 086	43	188	60	199	538	2 224
Вибуття первісної або переоціненої вартості	(20)	-	(92)	(1)	(128)	(10)	(36)	(8)	(295)
Вибуття накопиченої амортизації та зносу	1	-	89	-	46	9	32	-	177
Амортизаційні відрахування та знос	(40)	-	(659)	(45)	(191)	(22)	(39)	(225)	(1 221)
Витрати на зменшення корисності, віднесені на прибуток чи збиток	(60)	-	-	-	-	-	-	-	(60)
Відновлення витрат на зменшення корисності, віднесених на прибуток чи збиток	8	-	-	-	-	-	-	-	8
Переоцінка визнана у складі іншого сукупного доходу в т.ч.:	134	3	-	-	-	2	-	-	139
- коригування первісної вартості	(39)	-	-	-	-	(3)	-	-	(42)
- коригування зносу	39	-	-	-	-	3	-	-	42
Переведення до інвестиційної нерухомості	189	-	-	-	-	-	-	-	189
Переведення до/з активів, утримуваних для продажу	(31)	-	-	-	-	-	-	-	(31)
Балансова вартість на 31 грудня 2020 р.	1 608	11	2 396	241	225	159	301	953	5 894
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2020 р.	1 621	11	5 335	473	1 021	362	376	1 417	10 616
Накопичена амортизація та знос на 31 грудня 2020 р.	(13)	-	(2 939)	(232)	(796)	(203)	(75)	(464)	(4 722)
Надходження	56	-	412	30	438	68	118	627	1 749
Вибуття первісної або переоціненої вартості	(3)	-	(258)	(7)	(121)	(19)	(27)	(16)	(451)
Вибуття накопиченої амортизації та зносу	3	-	225	7	104	17	21	4	381
Амортизаційні відрахування та знос	(45)	-	(651)	(41)	(458)	(29)	(95)	(277)	(1 596)
Витрати на зменшення корисності, віднесені на прибуток чи збиток	(65)	-	-	-	-	-	-	-	(65)
Переоцінка визнана у складі іншого сукупного доходу в т.ч.:	(32)	-	-	-	-	-	-	-	(32)
- коригування первісної вартості	(45)	-	-	-	-	-	-	-	(45)
- коригування зносу	45	-	-	-	-	-	-	-	45
Переведення до/з активів, утримуваних для продажу	(6)	-	-	(1)	-	-	-	-	(7)
Рекласифікації (первісна вартість)	14	(1)	4	(3)	112	(1)	(127)	(2)	(4)
Рекласифікації (амортизація)	(2)	-	1	6	(1)	(1)	1	(1)	3
Балансова вартість на 31 грудня 2021 р.	1 528	10	2 129	232	299	194	192	1 288	5 872
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2021 р.	1 540	10	5 493	492	1 450	410	340	2 026	11 761
Накопичена амортизація та знос на 31 грудня 2021 р.	(12)	-	(3 364)	(260)	(1 151)	(216)	(148)	(738)	(5 889)

Станом на 31 грудня 2021 року нематеріальні активи включали внутрішньо згенеровані нематеріальні активи балансовою вартістю 846 мільйонів гривень (31 грудня 2020 року: 574 мільйонів гривень).

Станом на 31 грудня 2021 року до складу групи «інші» включено поліпшення орендованих приміщень балансовою вартістю 191 мільйонів гривень (31 грудня 2020 року: 174 мільйонів гривень).

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ В

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

12 Інші нефінансові активи

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2021 р.	31 грудня 2020 р.
Дебіторська заборгованість від конвертації зобов'язань в акціонерний капітал	8 881	8 881
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя	615	1 228
Запаси	389	513
Дорогоцінні метали	123	76
Передоплати за послуги	78	42
Передплачені податки, крім податку на прибуток	65	35
Інші	365	277
Мінус: резерв на зменшення корисності інших активів	(803)	(924)
Всього інших нефінансових активів	9 713	10 128

Дебіторську заборгованість, що виникла за конвертованими зобов'язаннями у капітал у сумі 8 881 мільйон гривень (31 грудня 2020: 8 881 мільйонів гривень) було відображено в результаті проведення конвертації рахунків клієнтів в капітал в процесі націоналізації Банку у 2016 році. Керівництво Банку розраховує повністю повернути цю суму, за вирахуванням резервів.

13 Кошти клієнтів

У мільйонах українських гривень	31 грудня 2021 р.	31 грудня 2020 р.
Фізичні особи		
- Строкові депозити	88 128	102 374
- Поточні рахунки/рахунки до запитання	141 222	125 330
Юридичні особи		
- Строкові депозити	12 487	14 813
- Поточні/розрахункові рахунки	83 224	69 935
Державні організації		
- Поточні/розрахункові рахунки	242	256
Всього коштів клієнтів	325 303	312 708

Станом на 31 грудня 2021 року до строкових депозитів юридичних та фізичних осіб включено 7 845 мільйонів гривень та 109 мільйонів гривень, відповідно (31 грудня 2020 року: 8 136 мільйонів гривень та 113 мільйонів гривень), та до поточних рахунків юридичних та фізичних осіб включено 237 мільйонів гривень та 34 мільйонів гривень, відповідно (31 грудня 2020 року: 252 мільйонів гривень та 36 мільйонів гривень) коштів клієнтів Кіпрської філії Банку, які були предметом конвертації зобов'язань в капітал при націоналізації в 2016 році (Примітка 26). Вказані кошти не було перераховано філією Банку через заборону Центрального банку Кіпру на проведення філією міжбанківських розрахунків з Банком та через судові позови відкриті щодо цих коштів. Станом на 31 грудня 2021 року керівництво Банку не завершило аналіз чи задовольняються критерії припинення визнання щодо коштів клієнтів, що підлягали конвертації в капітал.

Повернення вкладникові банківського строкового вкладу на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ В

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

16 Акціонерний капітал та інші резервні фонди (продовження)

Результат від операцій з акціонером

Станом на 31 грудня 2021 та 2020 років результат від операцій з акціонером складав 12 174 мільйона гривень та включав чистий прибуток від первісного визнання облігацій внутрішньої державної позики отриманих від акціонера як внески до акціонерного капіталу у 2016-2017 роках.

Загальні резерви та інші фонди

Загальні резерви та інші фонди, створено у відповідності до вимог законодавства України, у сумі 9 696 мільйонів гривень (31 грудня 2020 року: 8 481 мільйонів гривень). Банк зобов'язаний створювати резервний капітал шляхом відрахування суми з нерозподіленого прибутку до складу резерву, що не підлягає розподілу. Сума до відрахування кожного року розраховується як чистий прибуток за попередній рік до виплати дивідендів власникам простих акцій у розмірі не менше 5% прибутку за поточний період, поки резервний капітал не досягне 25% регулятивного капіталу Банку.

Дивіденди

У 2021 році у відповідності до рішення Кабінету міністрів України про обов'язкову сплату 80% від прибутку державних організацій та рішення Кабінету міністрів України про затвердження річної фінансової звітності Банку за 2020 рік, Банк виплатив дивіденди у сумі 19 442 мільйонів гривень (2020 рік: 24 457 мільйонів гривень) та відповідно до Податкового кодексу України Банк перерахував 3 318 мільйонів гривень (2020 рік: 4 403 мільйонів гривень) авансового внеску з податку на прибуток.

17 Процентні доходи та витрати

У мільйонах українських гривень	2021 рік	2020 рік
Процентні доходи		
<i>Процентні доходи за ефективною ставкою відсотка</i>		
Кредити та аванси фізичним особам	17 949	17 896
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	9 596	7 194
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	1 837	1 160
Заборгованість банків	1 190	1 446
Кредити та аванси юридичним особам	238	630
Інвестиційні цінні папери за АС	55	191
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	5	30
Всього процентних доходів за ефективною ставкою відсотка	30 870	28 547
<i>Інші процентні доходи</i>		
Інвестиційні цінні папери за СВІПЗ	4 440	4 453
Фінансовий лізинг	544	563
Всього інших процентних доходів	4 984	5 016
Всього процентних доходів	35 854	33 563
Процентні витрати		
Строкові депозити фізичних осіб	4 611	7 428
Поточні/розрахункові рахунки	1 519	3 419
Орендні зобов'язання орендаря	209	267
Строкові депозити юридичних осіб	197	574
Заборгованість перед НБУ	-	263
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	-	4
Інше	1	6
Всього процентних витрат	6 537	11 961
Чистий процентний дохід	29 317	21 602

Інформацію про процентні доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами подано у Примітці 29.

Зміна класифікації процентних доходів за кредитами та авансами юридичним особам та за кредитами та авансами підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП) пов'язана зі зміною Банком розподілу клієнтської бази юридичних осіб у третьому кварталі 2021 року. Див. Примітку 22.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ В

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

23 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Банк здійснює моніторинг процентних ставок по фінансових інструментах. Нижче в таблиці подані процентні ставки на підставі звітів, які аналізує ключовий управлінський персонал Банку:

% річних	31 грудня 2021 р.				31 грудня 2020 р.			
	Долари США	Гривні	Євро	Інші валюти	Долари США	Гривні	Євро	Інші валюти
Активи								
Заборгованість банків	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредити та аванси юридичним особам	8	12	5	5	9	11	6	5
Кредити та аванси фізичним особам	17	42	18	-	17	44	17	5
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	-	6	-	-	-	6	-	-
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	4	11	3	-	4	10	2	-
Інвестиційні цінні папери за АС	-	19	-	-	-	19	-	-
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	-	-	-	-	-	-	-	-
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» банків	-	-	-	-	0	0	-	-
Довгострокові кредити в рамках кредитних ліній, отриманих від фінансових установ	-	-	-	-	-	-	-	-
Строкові розміщення коштів банків	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти клієнтів	-	-	-	-	-	-	-	-
- поточні рахунки клієнтів	-	0	-	-	0	1	-	-
- строкові депозити юридичних осіб	-	3	0	-	0	5	1	-
- строкові депозити фізичних осіб	0	7	0	-	1	9	0	8
Випущені боргові цінні папери	-	15	-	-	-	15	-	-
Субординований борг	-	-	-	-	-	-	-	-

Позначка "-" у таблиці означає, що Банк не має відповідних активів або зобов'язань у відповідній валюті або за договором відсутня процентна ставка.

Банк наражається на ризик дострокового погашення внаслідок надання кредитів з фіксованою та змінною процентною ставкою, які надають позичальнику право дострокового погашення кредитів. Прибуток Банку за поточний період та капітал Банку станом на кінець звітного періоду не зазнали б суттєвого впливу змін обсягів дострокового погашення, оскільки такі кредити відображаються за амортизованою вартістю, а сума дострокового погашення дорівнює або майже дорівнює амортизованій вартості кредитів та авансів клієнтам.